

Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde måndagen den 25 april 2022

Tid:

kl. 14:00-22:05

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-47

Justerat den 2 maj 2022

Anslaget den 3 maj 2022

Cecilia Brinck

Rana Nasrindotter

Ann-Katrin Åslund

Hans Altsjö
Sekreterare

**§ 1
Justering**

1:e vice ordföranden Rana Nasrindotter (S) och 2:e vice ordföranden Ann-Katrin Åslund (L) justerar protokollet tillsammans med ordföranden Cecilia Brinck (M). Justering sker måndag den 2 maj 2022.

**§ 2
Bordläggning av interpellationer**

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna som redovisas i punkterna 2-5 i kungörelsen.

§ 3

Interpellation av Alexandra Mattsson Åkerström (V) till socialborgarrådet Jan Jönsson (L) om indragna uppföljningar av barn under pandemin

KS 2021/1693

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Alexandra Mattsson Åkerström (V) har ställt en interpellation om indragna uppföljningar av barn under pandemin.

Kommunfullmäktige beslutade den 31 januari 2022 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Jönsson (L) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig borgarrådet Jönsson och Alexandra Mattsson Åkerström.

§ 4

Interpellation av Alexandra Mattsson Åkerström (V) till socialborgarrådet Jan Jönsson (L) om risker för diskriminering när socialtjänsten beslutar om insatser till barn

KS 2022/65

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Alexandra Mattsson Åkerström (V) har ställt en interpellation om risker för diskriminering när socialtjänsten beslutar om insatser till barn. Kommunfullmäktige beslutade den 31 januari 2022 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Jönsson (L) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig borgarrådet Jönsson och Alexandra Mattsson Åkerström.

§ 5 Bordläggning av interpellationer

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna som redovisas i punkterna 8-12 i kungörelsen.
Sammanträdet ajourneras kl. 14:20-15:00.

§ 6 Frågestund

Fråga 1

Borgarrådet Kadir Kasirga (S) ställer en fråga om gymnasieförsörjningen och stadens agerande om Norra Latin.

Borgarrådet Smedberg-Palmqvist (L) svarar på frågan.

Fråga 2

Tina Kratz (V) ställer en fråga om stadens beredskap vid skjutningar i ytterstaden.

Borgarrådet Jönsson (L) svarar på frågan.

Fråga 3

Martin Westmont (SD) ställer en fråga om stadens planering för att möta framtidens behov av äldreboenden.

Borgarrådet Slottner (KD) svarar på frågan.

Fråga 4

Maria Jansson (Fi) ställer en fråga om arbetet för att motverka islamofobi i skolan.

Borgarrådet Smedberg-Palmqvist (L) svarar på frågan.

Fråga 5

Karin Gustafsson (S) ställer en fråga om Eriksdalsbadets renovering.

Borgarrådet Wedin (M) svarar på frågan.

Fråga 6

Rashid Mohammed (V) ställer en fråga om det ökade behovet av ekonomiskt bistånd.

Borgarrådet Jönsson (L) svarar på frågan.

Fråga 7

Joakim Hedelin (-) ställer en fråga om situationen för stadens bilister under mandatperioden.

Borgarrådet Helldén (MP) svarar på frågan.

Fråga 8

Madeleine Kaharascho Fridh (Fi) ställer en fråga om stängning av Årsta fritidsgård.

Borgarrådet Naddebo (C) svarar på frågan.

**§ 7
Mötet öppnas**

§ 8
Anmälningar

Skrivelser som inkommit till kommunfullmäktige under tiden 5 - 25 april 2022 och delgivits berörda organ godkänns.

**§ 9
Närvaro**

Närvaro redovisas i bilaga 1.

**§ 10
Justering**

1:e vice ordföranden Rana Nasrindotter (S) och 2:e vice ordföranden Ann-Katrin Åslund (L) justerar protokollet tillsammans med ordföranden Cecilia Brinck (M). Justering sker måndag den 2 maj 2022.

**§ 11
Valärenden i kommunfullmäktige 2022**

KS 2022/17

Beslut

1. Avsigelser och entlediganden godkänns.
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt valberedningens förslag.
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättaren sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Valärende i kommunfullmäktige den 25 april 2022 behandlas.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens och valberedningens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

§ 12**Årsredovisning 2021 med uppföljning av budget för
Stockholms stad**

Samt med årsredovisningen sambehandlade ärenden:

Förlängning av överenskommelse angående beredning av projekt finansierade av avsatta medel till utveckling av Kungliga nationalstadsparken, dnr KS 2021/1700

Uppföljning av stadens lex Sarah-rapportering år 2020, dnr KS 2021/743

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen, kvartal 2 år 2020, äldrenämnden, dnr KS 2020/1363

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen, kvartal 4 år 2020, äldrenämnden, dnr KS 2021/480

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen, kvartal 1 år 2021, äldrenämnden, dnr KS 2021/876

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen, kvartal 3 år 2021, äldrenämnden, dnr KS 2021/1702

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen, kvartal 2 2020, socialnämnden, dnr KS 2020/1765

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen, kvartal 3 2020, socialnämnden, dnr KS 2021/262

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen, kvartal 4 2020, socialnämnden, dnr KS 2021/654

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen, kvartal 1 2021, socialnämnden, dnr KS 2022/215

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen, kvartal 2 2021, socialnämnden, dnr KS 2022/214

Utveckling av nuvärdekalkyl avseende infrastrukturinvesteringar i annan regi samt revidering av investeringsstrategi, dnr KS 2022/68

Storstockholms Brandförsvars årsredovisning 2021, dnr KS 2022/160

Tertialrapport 2 2021 för SHIS Bostäder, hemställen om särskild ersättning, dnr KS 2021/1259
Stockholms stads äldreombudsman, rapport 2021, dnr KS 2021/1747
Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad 2022, dnr KS 2022/171
Central upphandling avseende betalväxeltjänster, dnr KS 2022/188
Fördelning av statligt stöd (skolmiljarden), dnr KS 2022/152
Framställan från socialnämnden om att fastställa enhetliga kompetenskrav - Nya befattningsbenämningar för personal inom LSS-verksamheter, dnr KS 2018/1092
Höjt minimibelopp vid fastställande av avgifter enligt socialtjänstlagen, dnr KS 2022/159
Anmälan av boendeplan 2020-2030 för bostäder med särskild service SoL och LSS, dnr KS 2020/819
Anmälan av rapport över arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott i Stockholms stad 2020, dnr KS 2021/779
KS 2022/121

Beslut

1. Årsredovisning 2021 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 2 191 mnkr godkänns.
3. Kommunstyrelsens beslut gällande uppsiktsplikt avseende stadens hel- och delägda aktiebolag, enligt bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, anmäls.
4. Basnyckeltal med utfall för år 2021 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2021 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Redovisning av kommunfullmäktiges aktiviteter som i sin helhet inte blivit genomförda under 2021 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 7 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Kommunstyrelsen medges finansiering om 300 mnkr för att säkerställa framtida behov av system och egenutvecklade applikationer i förvaltningsobjekt sociala system för 2022-2027, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.
8. Tidigare beslut, dnr KS 2019/1900, om att kommunstyrelsen medges finansiering om 50 mnkr för projekt gemensamt planeringsverktyg i Stockholms stad under perioden 2020-

- 2022, förlängs till att gälla 2020-2023. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.
9. Kommunstyrelsen medges finansiering om 35 mnkr för införande av gemensamt planeringsverktyg i Stockholms stad för 2023-2025, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.
 10. Kommunstyrelsen medges finansiering om 20 mnkr för projekt LISA 2.0 för 2022-2023, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.
 11. Kommunstyrelsen medges finansiering om 5 mnkr för projekt Medvind för 2022-2023, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.
 12. Tidigare beslut, dnr 182-110/2018 och dnr KS 2020/1617 om att kulturnämnden: stadsarkivet medges finansiering om 110 mnkr för eDok under perioden 2018-2022 förlängs till att gälla 2018-2023, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.
 13. Tidigare beslut, dnr KS 2020/1562, om att kulturnämnden: stadsarkivet medges finansiering om 50 mnkr för eDok under perioden 2021-2022 förlängs till att gälla 2021-2023, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.
 14. Förlängning av överenskommelsen angående beredning av projekt finansierade av avsatta medel till utveckling av Kungliga nationalstadsparken (dnr KS 2021/1700) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och enligt bilaga 9 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 15. Trafiknämndens investeringsbudget för 2022 justeras för utgifter och inkomster med 33,6 mnkr enligt bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 16. Uppföljning av stadens lex Sarah-rapportering år 2020, äldrenämnden samt socialnämnden (dnr KS 2021/743) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 17. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen, kvartal 2 år 2020, äldrenämnden (dnr KS 2020/1363) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 18. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen, kvartal 4 år 2020, äldrenämnden (dnr KS 2021/480) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

19. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen, kvartal 1 år 2021, äldrenämnden (dnr KS 2021/876) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
20. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen, kvartal 3 år 2021, äldrenämnden (dnr 2021/1702) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
21. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen, kvartal 2 2020, socialnämnden (dnr KS 2020/1765) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
22. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen, kvartal 3 2020, socialnämnden (dnr KS 2021/262) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
23. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen, kvartal 4 2020, socialnämnden (dnr KS 2021/654) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
24. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen, kvartal 1 2021, socialnämnden (dnr KS 2022/215) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
25. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen, kvartal 2 2021, socialnämnden (dnr KS 2022/214) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
26. Modellen för utveckling av nuvärdekalkyl avseende infrastrukturinvesteringar (dnr KS 2022/68) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
27. Revidering av investeringsstrategi (dnr KS 2022/68) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och enligt bilaga 8 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
28. Lägesredovisning stora investeringsprojekt godkänns enligt bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
29. Anmälan om genomförda slutredovisningar av projekt över 50 mnkr godkänns enligt bilaga 11 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
30. Uppföljning av sommarkoloniverksamhet och öppen fritidsverksamhet godkänns enligt bilaga 12 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

31. Direktionen för Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret (dnr KS 2022/160) beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2021 enligt bilaga 14 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
32. Stockholms stads äldreombudsmans rapport 2021 (dnr KS 2021/1747) utgår. Stadens äldreombudsman ska lämna nästa rapport till kommunfullmäktige år 2023, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
33. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad 2022 (dnr KS 2022/171), bilaga 13 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, inklusive däri angivna ramar för total extern upplåning och intern utlåning och borgensåtagande för kommunkoncerninterna motparter, fastställs och börjar gälla från den 1 maj 2022, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
34. Kommunstyrelsen ska genomföra en central upphandling avseende betalväxeltjänster (dnr KS 2022/188) och stadens bolagsstyrelser ska inbjudas att delta i upphandlingen, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
35. Kommunstyrelsen ska för upphandling av betalväxeltjänster (dnr KS 2022/188) besluta om upphandlingsdokument, avtalsform och avtalstid, fatta tilldelningsbeslut, ingå avtal och förlänga avtal med upphandlade leverantörer inklusive att utifrån affärsmässiga grunder besluta om eventuella behov av förändringar såsom uppsägningar, hävningar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
36. Statsbidraget tillfällig förstärkning av statligt stöd 2022, skolmiljarden, (dnr KS 2022/152) som uppgår till 116,9 mnkr för Stockholms stad, fördelas till utbildningsnämnden för verksamhetsområde grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola samt till arbetsmarknadsnämnden för verksamhetsområde vuxenutbildning, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
37. Höjt minimibelopp vid fastställande av avgifter enligt socialtjänstlagen (dnr KS 2022/159). Förbehållsbeloppet, som den enskilde som betalar avgift alltid ska ha rätt att förbehålla sig av sina egna medel, fastställs i enlighet med 8 kap. 7 § socialtjänstlagen, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
38. Socialnämndens framställan om att fastställa enhetliga kompetenskrav - Nya befattningsbenämningar för personal inom LSS-verksamheter (dnr 2018/1092) besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller årsredovisning 2021 med uppföljning av budget för Stockholms stad.

I debatten yttrar sig borgarrådet König Jerlmyr, borgarrådet Lindblom, Martin Hansson, borgarrådet Wanngård, borgarrådet Slottner, borgarrådet Helldén, borgarrådet Jönsson, Alexandra Mattsson Åkerström, Robert Mjörnberg, Maria Jansson, borgarrådet Smedberg-Palmqvist, borgarrådet Kasirga, Johan Nilsson, borgarrådet Bjuggren, Malin Ericson, Björn Ljung, Jonas Nilsson, borgarrådet Ernlund, Salar Rashid, Sophia Granswed Baat, Tina Kratz, Rikard Warlenius, Joakim Hedelin, Torun Boucher, borgarrådet Naddebo och borgarrådet Wedin.

Förslag till beslut

Borgarrådet König Jerlmyr (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wanngård (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Lindblom (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 13**Revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2021 jämte granskningsrapporter avseende bolagen**

KS 2022/496

Beslut

1. Ansvarsfrihet beviljas för 2021 års verksamhet för kommunstyrelsen samt för kommittéer, beredningar och delegationer tillsatta av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen.
2. Ansvarsfrihet beviljas för 2021 års verksamhet för facknämnderna arbetsmarknadsnämnden, avfallsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, revisorskollegiet, servicenämnden, rådet till skydd för Stockholms skönhet, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, valnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden.
3. Ansvarsfrihet beviljas för 2021 års verksamhet för stadsdelsnämnderna Bromma, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-Älvsjö, Hässelby-Vällingby, Kungsholmen, Norrmalm, Rinkeby-Kista, Skarpnäck, Skärholmen, Spånga-Tensta, Södermalm och Östermalm.

Jäv

Kommunfullmäktige noterar att de ledamöter och ersättare som hade förtroendeuppdrag i kommunstyrelsen och nämnderna m.m. under år 2021 inte deltar i den del av ärendet som avser kommunstyrelsen eller respektive nämnd m.m.

Ärendet

Utlåtande med revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2021 jämte granskningsrapporter avseende bolagen behandlas.

Lars Riddervik, revisorsgrupp 1, Ulf Fridebäck, revisorsgrupp 2, och Bosse Ringholm, revisorsgrupp 3, redogör för revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2021 jämte granskningsrapporter avseende bolagen.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut.
Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt utlåtandet.

§ 14**Förändrade avgifter för torghandel och uteserveringar med mera samt avgiften för parkeringstillstånd för foodtrucks med anledning av Coronapandemin**

Framställan från trafiknämnden

KS 2022/220

Beslut

1. I enlighet med beslut i trafiknämnden fastställs att avgiften sätts till 0 (noll) kronor under perioden 25 januari-31 december 2022 för:
 - Torghandelsupplåtelser
 - Nyttoparkeringstillstånd C för foodtrucks.
2. I enlighet med beslut i trafiknämnden fastställs att avgiften sätts till 0 (noll) kronor under perioden 1 juli-31 december 2022 för följande kategorier av markupplåtelser, som ingår under rubriken Försäljning i Taxa för upplåtelse av offentlig plats med polistillstånd:
 - fristående försäljningsbyggnad, serveringsyta, permanent restaurangveranda, varuskyltning, försäljningsplats, tillhörande yta för fritidsaktiviteter, försäljning från fordon, julgransförsäljning, marknad, aktivitetsspecifika områden samt boxpark.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller förändrade avgifter för torghandel och uteserveringar med mera samt avgiften för parkeringstillstånd för foodtrucks med anledning av Coronapandemin.

I debatten yttrar sig borgarrådet Helldén, Richard Warlenius och borgarrådet Naddebo.

Förslag till beslut

Borgarrådet Helldén (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 15**Inriktningsbeslut för Skolfastigheter i Stockholm AB:s
inhyrning i gymnasieskola i Slakthusområdet**

Framställan från Stockholms Stadshus AB

KS 2022/133

Beslut

1. Inriktningsbeslut för Skolfastigheter i Stockholm AB:s inhyrning i gymnasieskola i Slakthusområde godkänns.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller inriktningsbeslut för Skolfastigheter i Stockholm AB:s inhyrning i gymnasieskola i Slakthusområdet.

I debatten yttrar sig borgarrådet Larsson, borgarrådet Lindblom, Peter Jönsson och Maria Jansson.

Förslag till beslut

Borgarrådet Larsson (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Lindblom (V) och Maria Jansson (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 16

Inriktningsbeslut gällande Skolfastigheter i Stockholm AB:s nyproduktion av Slakthusets grundskola, Johanneshov 1:1, i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde

Framställan från Stockholms Stadshus AB
KS 2021/1244

Beslut

1. Inriktningen för Skolfastigheter i Stockholm AB:s nyproduktion av grundskola i Slakthusområdet, Johanneshov 1:1 med en investeringsutgift om 486,4 mnkr godkänns.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller inriktningsbeslut gällande Skolfastigheter i Stockholm AB:s nyproduktion av Slakthusets grundskola, Johanneshov 1:1, i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 17**Inriktningsbeslut för projekt Örbyleden - planering av förutsättningar för exploatering inom fastigheterna Örby 4:1 m.fl. i Bandhagen, Stureby och Örby**

Hemställan från exploateringsnämnden

KS 2021/1713

Beslut

1. Inriktningen för projekt Örbyleden godkänns.
2. Exploateringsnämnden medges rätt att fortsätta planera förutsättningarna för exploatering inom Örby 4:1 m.fl. i Bandhagen, Stureby och Örby för projekt Örbyleden till en investeringsutgift upp till 100 mnkr, som underlag för ett kommande genomförandebeslut.
3. Utgifterna ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2023.
4. Exploateringsnämnden ska i övrigt beakta stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller inriktningsbeslut för projekt Örbyleden - planering av förutsättningar för exploatering inom fastigheterna Örby 4:1 m.fl. i Bandhagen, Stureby och Örby.

I debatten yttrar sig borgarrådet Naddebo, Peter Backlund och Cecilia Obermüller.

Förslag till beslut

Borgarrådet Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 18**Genomförandebeslut och överenskommelser om
exploatering avseende projekt Stångholmsbacken inom
Fokus Skärholmen**

(KS 2021/1712, KS 2021/1256)

Hemställan från exploateringsnämnden

KS 2021/1712

Beslut

1. Exploateringsnämnden medges rätt att genomföra exploatering inom del av Skärholmen 2:1, Stångholmen 1, Stångholmen 2, Lillholmen 6, Bäverholmen 7 och Krokholmen 1, projekt Stångholmsbacken, till en investeringsutgift om 215,1 mnkr, investeringsinkomst om 55,7 mnkr samt en försäljningsinkomst om 115,5 mnkr.
2. Utgifterna för år 2022 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2023.
3. Försäljning av mark inom fastigheterna Stångholmen 1, Stångholmen 2, Lillholmen 6 och Skärholmen 2:1 med en sammanlagd preliminär köpeskilling om 115,5 mnkr godkänns och exploateringsnämnden medges rätt att träffa överenskommelse om exploatering i enlighet med bilagorna 2-5 till utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller genomförandebeslut och överenskommelser om exploatering avseende projekt Stångholmsbacken inom Fokus Skärholmen.

I debatten yttrar sig Johan Nilsson, Martin Westmont och Cecilia Obermüller.

Förslag till beslut

Johan Nilsson (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Martin Westmont (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 19
Arvodering av förtroendevald
KS 2022/304

Beslut

Arvode ska utges till Paulina Sokolow (Fi) om 17,68 procent av helt arvode för perioden 4 april 2022 till 14 oktober 2022.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller arvodering av förtroendevald.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 20

AB Familjebostäders nyproduktion av bostäder inom kv. Rösträknaren 1, Årsta

Slutrapport

KS 2021/1641

Beslut

Slutrapport gällande AB Familjebostäders nyproduktion av bostäder inom kv. Rösträknaren 1, Årsta, godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller slutrapport avseende AB Familjebostäders nyproduktion av bostäder inom kv. Rösträknaren 1, Årsta.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 21

AB Stockholmshems nyproduktion av bostäder vid Linta Gårdsväg, Bromma

Inriktningsbeslut

KS 2021/1639

Beslut

Inriktningen för AB Stockholmshems nyproduktion av bostäder inom detaljplaneområdet vid Linta Gårdsväg i Bromma, till en total investeringsutgift om 495 mnkr, godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller AB Stockholmshems nyproduktion av bostäder vid Linta Gårdsväg, Bromma.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 22**Reviderade riktlinjer för omsorg på obekväm arbetstid
och reviderade riktlinjer för barnsäkerhet i Stockholms
stads kommunala förskolor**

Framställan från utbildningsnämnden

KS 2021/1321

Beslut

Reviderade riktlinjer för omsorg på obekväm arbetstid samt reviderade riktlinjer för barnsäkerhet i Stockholms stads kommunala förskolor godkänns enligt bilaga 2 och bilaga 3 till utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller reviderade riktlinjer för omsorg på obekväm arbetstid och reviderade riktlinjer för barnsäkerhet i Stockholms stads kommunala förskolor.

I debatten yttrar sig borgarrådet Kasirga, Madeleine Kaharascho Fridh och borgarrådet Smedberg-Palmqvist.

Förslag till beslut

Borgarrådet Smedberg-Palmqvist (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Kasirga (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 23

Tillämpningsanvisningar för köhantering inom särskilt boende för äldre

Framställan från äldrenämnden

KS 2021/1323

Beslut

Tillämpningsanvisningar för köhantering inom särskilt boende för äldre, i enlighet med bilaga till utlåtandet, godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller tillämpningsanvisningar för köhantering inom särskilt boende för äldre.

I debatten yttrar sig Yvonne Fernell-Ingelström.

Förslag till beslut

Yvonne Fernell-Ingelström (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 24**Färdplan för äldreomsorgens utveckling samt kompetensutvecklingsinsatser i äldreomsorgen**

Handlingsplan för legitimerad personal, dnr KS 2020/1542
KS 2021/1462

Beslut

1. Färdplan för äldreomsorgens utveckling, bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
2. Kommunstyrelsen ska beakta Färdplan för äldreomsorgens utveckling vid upprättande av förslag till budget.
3. Uppföljning av Färdplan för äldreomsorgens utveckling ska ske inom ramen för det integrerade systemet för ledning och uppföljning av stadens ekonomi och verksamhet (ILS).
4. Äldrenämnden ska, i samråd med kommunstyrelsen, leda och samordna det fortsatta arbetet med färdplanen i enlighet med utlåtandet.
5. Särskild rapport om kompetensutvecklingsinsatser i äldreomsorgen, bilaga 4 till utlåtandet, godkänns och äldrenämndens framställan med dnr KS 2020/1542 anses därmed besvarad.
6. Äldrenämnden, stadsdelsnämnderna samt kommunstyrelsen ska omhänderta de uppdrag och aktiviteter som föreslås i färdplanen med tillhörande bilagor.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller färdplan för äldreomsorgens utveckling samt kompetensutvecklingsinsatser i äldreomsorgen.

I debatten yttrar sig borgarrådet Slottner, Robert Mjörnberg, Mirja Räihä, Yvonne Fernell-Ingelström, Maria Jansson och Daisy Johansson.

Förslag till beslut

Borgarrådet Slottner (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Robert Mjörnberg (V) och Maria Jansson (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 25

Upphävande av riktlinjer för tobaks- och folkölstillsyn samt för kontroll av vissa receptfria läkemedel

Framställan från socialnämnden

KS 2021/1379

Beslut

Stockholms stads riktlinjer för tobaks- och folkölstillsyn samt för vissa receptfria läkemedel, diarienummer 329-1800/2013, upphävs.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller upphävande av riktlinjer för tobaks- och folkölstillsyn samt för kontroll av vissa receptfria läkemedel.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 26**Lättnader gällande avgifter för serveringstillstånd med
anledning av covid-19-pandemin**

Framställd från socialnämnden

KS 2022/271

Beslut

1. Avgifter för ansökningar och anmälningar gällande serveringstillstånd sätts till 0 kr under 2022.
2. Avgifter för ansökningar och anmälningar gällande serveringstillstånd som fakturerats under 2022 ska återbetalas.
3. Avgifter för tillsynen av serveringstillstånd under 2022 efterskänks.
4. Socialnämnden anmodas att i samband med tertiärrapport 2 ansöka om kompensation för intäktsförlust.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller lättnader gällande avgifter för serveringstillstånd med anledning av covid-19-pandemin.

I debatten yttrar sig borgarrådet Jönsson.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 27
Bordläggning av motion**

Kommunfullmäktige bordlägger motionen som redovisas i punkten 34 i kungörelsen.

§ 28

Utöka stödet till organisationen Volontärbyrån

Motion av Peter Wallmark (SD)

KS 2020/712

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller en motion om att utöka stödet till organisationen Volontärbyrån.

I debatten yttrar sig Martin Westmont och borgarrådet Slottner.

Förslag till beslut

Borgarrådet Slottner (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Martin Westmont (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 29
Bordläggning av motioner**

Kommunfullmäktige bordlägger motionerna som redovisas i punkten 36 och 37 i kungörelsen.

§ 30**Utsatta EU-medborgares situation**

Motion av Clara Lindblom m.fl. (alla V)

KS 2019/1460

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller en motion om utsatta EU-medborgares situation.

I debatten yttrar sig Rodrigo Arce Oliver, Anne-Lie Elfvén, borgarrådet Jönsson, Hassan Jama, Madeleine Kaharascho Fridh, Tina Kratz, Mariana Moreira Duarte och Jackie Nylander.

Förslag till beslut

Anne-Lie Elfvén (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Rodrigo Arce Oliver (V) och Madeleine Kaharascho Fridh (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 31
Bordläggning av motion**

Kommunfullmäktige bordlägger motionen som redovisas i punkten 39 i kungörelsen.

§ 32**Tillgängliggör demokratin**

Motion av Alexandra Mattson Åkerström och Robert Mjörnberg (båda V)

KS 2020/766

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller en motion om att tillgängliggöra demokratin.

I debatten yttrar sig Robert Mjörnberg, Martin Hansson, Anette Hellström, Maria Jansson, Anne-Lie Elfven och Salar Rashid.

Förslag till beslut

Anette Hellström (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Robert Mjörnberg (V), Maria Jansson (Fi) och Salar Rashid (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 33**Projekt som främjar svensk kultur ska prioriteras vid tilldelning av kulturstöd**

Motion av Peter Wallmark och Martin Westmont (båda SD)
KS 2020/397

Beslut

Motionen avslås med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller en motion om projekt som främjar svensk kultur ska prioriteras vid tilldelning av kulturstöd.

I debatten yttrar sig borgarrådet Naddebo, Martin Westmont, borgarrådet Jönsson, Maria Jansson, Torun Boucher och Joakim Hedelin.

Förslag till beslut

Borgarrådet Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Martin Westmont (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 34**Stockholms stads verksamheter finns till för dess
invånare – inte för dess byråkrati**

Motion av Karin Wanngård (S)

KS 2020/875

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller en motion om Stockholms stads verksamheter finns till för dess invånare – inte för dess byråkrati.

I debatten yttrar sig borgarrådet Wanngård, Yvonne Fernell-Ingelström och Maria Jansson.

Förslag till beslut

Yvonne Fernell-Ingelström (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wanngård (S) och Maria Jansson (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 35**Lägg konstgräs på Sköndals BP**

Motion av Alexander Ojanne och Karin Lekberg (båda S)
KS 2020/615

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller en motion om att lägga konstgräs på Sköndals BP.

I debatten yttrar sig Alexander Ojanne, borgarrådet Ernlund, Malin Ericson och Hassan Jama.

Förslag till beslut

Borgarrådet Ernlund (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Alexander Ojanne (S), Hassan Jama (V) och Malin Ericson (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 36**Ta tillbaka utsatta områden**

Motion av Bengt Herke m.fl. (-)

KS 2019/1899

Beslut

Motionen avslås med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Bengt Herke (-) och Joakim Hedelin (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller en motion om att ta tillbaka utsatta områden.

I debatten yttrar sig Bengt Herke, borgarrådet Jönsson, Joakim Hedelin och Emilie Fors.

Förslag till beslut

Emilie Fors (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Bengt Herke (-) och Joakim Hedelin (-) föreslår att motionen bifalles.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 37
Bordläggning av motion**

Kommunfullmäktige bordlägger motionen som redovisas i punkten 45 i kungörelsen.

§ 38

Ökad klimatnytta genom en gemensam driftcentral för stadens fastigheter

Motion av Clara Lindblom m.fl. (alla V)

KS 2020/386

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller en motion om ökad klimatnytta genom en gemensam driftcentral för stadens fastigheter.

I debatten yttrar sig Rose-Marie Rooth, borgarrådet Bjuggren och Malin Ericson.

Förslag till beslut

Bifall yrkades till kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Bjuggren (S), Rose-Marie Rooth (V) och Malin Ericson (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 39**Förskolans barngrupper – arbetsvillkoren för barn och personal**

Motion av Tina Kratz m.fl. (alla V)

KS 2020/857

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller motion om förskolans barngrupper – arbetsvillkoren för barn och personal.

I debatten yttrar sig Cecilia Herrström, Tina Kratz, Maria Jansson, Joakim Hedelin, borgarrådet Smedberg-Palmqvist och Richard Åkesson.

Förslag till beslut

Richard Åkesson (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Cecilia Herrström (V) och Maria Jansson (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 40
Bordläggning av motion

Kommunfullmäktige bordlägger motionen som redovisas i punkten 48 i kungörelsen.

§ 41

Svenska flaggan ska garnera stadshusets tomtområde

Motion av Peter Wallmark och Martin Westmont (båda SD)

KS 2020/894

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller motion om att svenska flaggan ska garnera stadshusets tomtområde.

I debatten yttrar sig Martin Westmont, borgarrådet Naddebo och Kristina Lutz.

Förslag till beslut

Borgarrådet Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Martin Westmont (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 42

Stockholms förskolegårdar

Motion av Tina Kratz m.fl. (alla V)

KS 2020/862

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller en motion om Stockholms förskolegårdar.

I debatten yttrar sig Tina Kratz, Maria Jansson, borgarrådet Smedberg-Palmqvist, Joakim Hedelin, Lennart Tonell, Madeleine Kaharascho Fridh och Jonas Santesson.

Förslag till beslut

Borgarrådet Smedberg-Palmqvist föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Tina Kratz (V) och Maria Jansson (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 43
Bordläggning av motion**

Kommunfullmäktige bordlägger motionen som redovisas i punkten 51 i kungörelsen.

§ 44

Minskning av allmän visstidsanställning i förskola och skola

Motion av Clara Lindblom och Tina Kratz (båda V)
KS 2019/1291

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller en motion om minskning av allmän visstidsanställning i förskola och skola.

I debatten yttrar sig Tina Kratz, Maria Jansson och borgarrådet Smedberg-Palmqvist.

Förslag till beslut

Borgarrådet Smedberg-Palmqvist (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Tina Kratz (V) och Maria Jansson (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 45**Utred möjligheterna att inrätta ett svenskt språkmuseum**

Motion av Peter Wallmark och Martin Westmont (båda SD)

KS 2020/395

Beslut

Motionen avslås med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller en motion om att utreda möjligheterna att inrätta ett svenskt språkmuseum.

I debatten yttrar sig Martin Westmont, borgarrådet Helldén, borgarrådet Naddebo, borgarrådet Jönsson, Erik Cimini, Hassan Jama, Malin Ericson och Madeleine Kaharascho Fridh.

Förslag till beslut

Borgarrådet Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Martin Westmont (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 46
Bordläggning av motioner**

Kommunfullmäktige bordlägger motionerna som redovisas i punkterna 54-151 i kungörelsen.

**§ 47
Avslutning**

Sammanträdet avslutas.

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Utgick
49	Brinck, Cecilia §§ 7-12; 24-31		M	16:03	22:06
97	Nasrindotter, Rana §§ 1-5; 13; 32-38		S	13:55	22:06
50	Åslund, Ann-Katrin §§ 6; 14-23; 39-47		L	14:49	22:06
56	Abdullahi Ali, Nassir	Güler, Esme	S	16:10	22:04
44	Adolfsson, Fredrik		C	15:24	22:06
59	Ahlstrand, Lisa		S	15:45	22:06
23	Bjuggren, Emilia		S	15:56	22:05
7	Boucher, Torun		V	15:01	22:06
52	Burell, Olle		S	16:00	22:06
57	Carlsson, Lisa		S	15:56	22:06
72	Cederschiöld, Anna		M	15:56	22:06
58	Edlund, Ingela		S	14:00	22:06
60	Edvardsson, Inger		S	15:06	22:06
41	Elfvén, Anne-Lie		L	15:54	22:06
20	Erlund, Karin		C	15:29	22:06
10	Fernell-Ingelström, Yvonne		M	14:41	22:05
78	Fors, Emilie		L	17:15	22:05
42	Fälldin, Johan		C	15:34	22:06
33	Granswed Baat, Sophia		M	16:01	22:05
25	Gustafsson, Karin		S	13:58	22:05
53	Göransson, Anders		S	15:53	22:06
11	Hamilton, Ulla		M	16:01	22:06
86	Hansson, Martin		MP	15:56	22:04
95	Hedelin, Joakim		-	13:54	22:06
34	Hedin, Andrea		M	16:09	19:00
73	Hedrup, Tom		M	15:55	22:06
48	Helldén, Daniel		MP	13:58	22:06
71	Hellström, Anette		M	15:43	22:05
96	Herke, Bengt		-	15:29	22:05
14	Hollis, Michaela		KD	16:03	16:45
70	Häggman, Börje		M	15:50	22:06
80	Jacobsson, Kristin	Caperius, Gunnar	C	15:34	22:06
61	Jama, Hassan		V	16:07	22:02
107	Jansson, Maria		FI	14:46	22:05
76	Johansson, Daisy		L	16:00	22:06
104	Johansson, Stefan		S	15:39	22:06
29	Johansson, Tobias	Arce Oliver, Rodrigo	V	15:23	22:06
18	Jönsson, Jan		L	13:55	22:06
12	Jönsson, Peter		M	15:55	22:06

Närvarolista

13	Karlsson, Anders		M	13:55	22:06	Sida 59 (187)
30	Kratz, Tina		V	13:55	22:06	
6	König Jerlmyr, Anna		M	15:55	22:06	
93	Larsson, Björn	Cimini, Erik	-	15:38	22:06	
82	Larsson, Ewa	Åkesson, Richard	MP	15:43	22:06	
5	Larsson, Joakim		M	15:01	22:06	
54	Lekberg, Karin		S	14:31	22:06	
74	Lennaárd, Fritz		M	15:54	22:05	
9	Lindblom, Clara	Karlén, Marlene Kl. 18:38-22:06	V	15:49	18:35	
45	Lindstål, Fredrik	Paniagua Dachner, María del Rocío	C	15:53	22:06	
16	Ljung, Björn		L	16:02	22:06	
64	Ljuslin, Maria	Santesson, Jonas	V	15:41	22:06	
47	Luhr, Katarina	Runsten, Magnus	MP	14:05	22:06	
35	Lutz, Kristina		M	15:31	22:04	
31	Mattsson Åkerström, Alexandra		V	13:55	18:58	
63	Mirsafian, Arvand	Nylander, Jackie	V	13:57	22:06	
28	Mjörnberg, Robert		V	14:11	22:06	
37	Modigh, Sofia	Ås, Ewa-Marie	KD	16:32	22:06	
65	Mohammed, Rashid		V	14:53	22:06	
85	Moreira Duarte, Mariana		MP	15:51	22:05	
19	Naddebo, Jonas		C	13:57	22:06	
67	Nilsson, Johan		M	15:46	22:06	
75	Nilsson, Jonas		M	15:36	22:06	
77	Nordman, Erik		L	15:57	22:06	
79	Nyberg, Claes	Peterson, Christina	C	15:50	22:06	
83	Obermüller, Cecilia		MP	16:00	22:06	
103	Ohlsson, Bengt		S	16:05	16:45	
101	Ojanne, Alexander		S	13:54	22:06	
84	Okojevoh, Tiemon	Gunnarsson, Vivianne	MP	15:03	22:06	
68	Paccamonti, Johan	Tigerström, Jan	M	15:21	22:06	
105	Palm, Lisa	Kaharascho Fridh, Madeleine	FI	15:02	22:06	
99	Pettersson, Fredrik		S	15:05	22:06	
106	Rantala Bonnier, Anna	Ericson, Malin	FI	15:26	22:06	
51	Rashid, Salar		S	14:17	22:06	
69	Redin, Jennyfer	Persson, Ole-Jörgen	M	15:50	22:06	
62	Rooth, Rose-Marie		V	15:44	22:06	
26	Räihä, Mirja		S	15:38	22:06	
100	Sjöbergh, Ulla	Näslund, Inga	S	15:59	22:06	
15	Slottner, Erik		KD	15:06	22:05	
17	Smedberg-Palmqvist, Isabel		L	15:00	22:06	

Närvarolista

55	Stavling, Margareta	Lindgren, Jimmy	S	14:37	22:06	Sida 60 (187)
27	Stenudd, Sara	Herrström, Cecilia	V	14:07	22:05	
66	Sundin, Bo		M	14:46	22:05	
32	Svärd, Lars	Erbe, Torbjörn	M	13:56	22:06	
81	Tonell, Lennart		MP	13:58	22:06	
22	Valeskog, Jan	Nikolaidis, Moissis	S	15:35	22:06	
38	Valier, Mikael		KD	15:58	22:06	
46	Vikhe Patil, Nila	Seid, Micke	MP	15:19	22:06	
98	Vikman, Arvid	Risberg, Eva	S	14:28	22:06	
89	Wallmark, Peter	Lundgaard, Mads	SD	15:48	22:06	
92	Wallsén, Mona		-	15:31	22:06	
102	Walther, Ulf		S	15:45	22:06	
21	Wanngård, Karin		S	15:44	22:05	
8	Warlenius, Rikard		V	15:56	22:06	
4	Wedin, Dennis	Arkelsten, Bo Kl. 18:41-22:06	M	14:08	18:41	
88	Westmont, Martin		SD	14:53	22:06	
43	Wicklund, Susanne		C	15:43	22:06	
40	Öberg, Peter	Backlund, Peter	L	15:57	22:05	
36	Örbrink, Nike		KD	15:47	22:06	
24	Kasirga, Kadir		S	14:07	22:06	

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 25 april 2022

§ 3 Interpellation av Alexandra Mattsson Åkerström (V) till socialborgarrådet Jan Jönsson (L) om indragna uppföljningar av barn under pandemin

Anförande nr 1

Borgarrådet Jönsson (L): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret. Jag vill också passa på att tacka Vänsterpartiet för ert stora intresse för just mitt ansvarsområde. Det regnar in interpellationer och motioner, vilket gör att vi får ha många intressanta socialpolitiska diskussioner som vi annars inte har. Tack för det!

Anförande nr 2

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Självklart! Vänsterpartiet levererar på det sociala området, eller hur?

Ordförande och fullmäktige! Stockholms stad ansvarar i dag för cirka 2 000 barn som är placerade utanför hemmet. Det kan vara frivilligt eller med tvång, i HVB eller i familjehem. En del bor långt ifrån kommunen. Det här ställde till med många problem under pandemin. Den här interpellationen handlar om just detta.

Restriktionerna påverkade samhället i stort. Det gällde även socialtjänstens möjligheter att fullfölja sitt ansvar gentemot de här barnen. I vissa fall gick det väldigt långt för att socialtjänsten inte hann upptäcka missförhållanden i tid och så vidare. Man är skyldig att göra regelbundna fysiska besök och ha enskilda samtal med barnen, samtal med vårdnadshavare och samtal med familjehemmen. Men man kunde inte göra det under pandemin. Den här skyldigheten är långtgående. Frågan är om kommunerna agerade rätt utifrån restriktionerna, med tanke på socialtjänstens särskilda uppdrag för placerade barn när man övertar vårdnaden, om man fysiskt inte besökte de barnen.

Jag tror att vi behöver lära oss mer av detta inför framtiden och vara beredda att kanske ompröva eller överpröva hur restriktionerna ska tolkas för en så viktig specifik verksamhet inom socialtjänsten som den gällande placerade barn. I övrigt får jag tacka för svaren. Det är glädjande att uppföljningarna nu är igång som före pandemin.

Anförande nr 3

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag tackar för denna interpellation, som är väldigt viktig med tanke på det stora ansvar samhället har för de barn som vi placerar. Det är självklart att vi nog måste följa upp hur det går för dem, oavsett vilken situation som råder.

Våren 2020 ställdes socialtjänsten liksom all övrig verksamhet inför dilemman som man aldrig någonsin tidigare ställts inför. Särskilt i det inledande skedet, under de första månaderna, gjordes det tydligt och klart från de statliga myndigheternas sida att man inte kunde göra någon åtskillnad mellan socialtjänstens verksamhet och övriga

delar av samhället. Det gällde även reglerna om att jobba hemifrån så långt som möjligt och att undvika resor över landet. Jag skulle säga att det framför allt var restriktionerna rörande att man inte skulle resa mellan olika regioner som ställde till det. Eftersom Stockholm var först ut i Sverige med att ha en stor våg blev också de statliga myndigheterna väldigt angelägna om att man just från Stockholm inte skulle åka ut i landet och därmed sprida den här smittan. Det fanns förstås också en stor oro hos personal, familjehemsföräldrar och andra för att ta emot personer från Stockholm.

Det här är definitivt någonting som såväl vi som kommun som Folkhälsomyndigheten och smittskyddet behöver ta lärdom av, precis som Alexandra Mattsson Åkerström var inne på, inför kommande liknande situationer. Är det verkligen rimligt att de här utsatta barnen ska omfattas av exakt samma regelverk? Så var det då, men man kan faktiskt ifrågasätta om det verkligen ska vara så. Det beror förstås också på hur dödlig man uppfattar att en sådan här smitta är.

Det har likväl inte fattats några beslut om att ändra riktlinjer när det gäller uppföljningarna. Inte heller gavs några instruktioner centralt om att man skulle sluta med uppföljningarna. Socialförvaltningen har gått igenom detta stadsdel för stadsdel, och stadsdelarna var förvånansvärt kreativa, med digitala lösningar, möten utomhus och liknande. Så fort sommaren kom 2020 jobbade också många för att göra extrabesök. Därigenom kunde man ganska snabbt följa upp de allra flesta. Men som sagt finns här mycket att lära. Därför tackar jag för denna interpellation.

Anförande nr 4

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Jag vill intyga att jag tror att det är viktigt att ha med sig just socialtjänstens särskilda uppdrag för placerade barn när man ska göra nya pandemiplaner, se över krisberedskapen och så vidare. När man fysiskt inte kan besöka barn som är placerade i familjehem med mera finns det ingen möjlighet för dem att göra sina röster hörda. Jag tycker att det är viktigt att lära sig av det. Kunde vi ha gjort annorlunda i krisledningsnämnden? Kunde vi ha sett på det här på ett annat sätt, eftersom de här barnen i vissa fall far och for väldigt illa? Jag tackar borgarrådet för svaren.

§ 4 Interpellation av Alexandra Mattsson Åkerström (V) till socialborgarrådet Jan Jönsson (L) om risker för diskriminering när socialtjänsten beslutar om insatser till barn

Anförande nr 5

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 6

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Ordförande! Diskrimineringsombudsmannen släppte i december en rapport om skillnader i socialtjänstens bedömning av insatser till barn. Det är fråga om skillnader som kan innebära olika risker för diskriminering. Rapporten visade att socialtjänstens bedömningar skilde sig åt mellan olika geografiska delar av landet. Vad som kan ses som ett problem för ett barn boende i Göteborg gör kanske inte det i Karlskoga eller Stockholm. Det här har vi kunnat se även i Stockholms stad i tidigare rapporter. Det kan vara olika på Järva, på Östermalm och så vidare. Man låter det helt enkelt gå lite längre i ytterstaden innan socialtjänsten griper in. Det är verkligen allvarligt.

I den rapport som Diskrimineringsombudsmannen gjort har man också sett mönstret att pojkar med utländsk bakgrund och yngre barn inte får de insatser som de bedöms ha behov av, vilket till exempel beror på att vårdnadshavare inte samtycker till insatser. Det finns en pågående diskussion om att socialtjänsten ska använda sig av mer tvång för att komma till rätta med de här problemen. Men då ska man också ha med sig att tilliten till och förtroendet för dem som jobbar i socialtjänsten är ganska lågt redan nu i vissa delar av staden, så det kanske ändå inte är rätt väg att gå.

Kaliber gjorde också en granskning av detta. Den visade att unga pojkar dömda för mord de senaste åren var kända av socialtjänsten sedan tidigare. De hade varit aktuella många gånger, men man hade inte lyckats nå dem. I många fall var det pojkar med utländsk bakgrund i socioekonomiskt utsatta områden. Det finns absolut mer för oss att göra här.

Denna interpellation lyfter fram det här området. Jag undrar hur vi ska jobba vidare just i Stockholms stad med den här frågan. Hur ska vi stärka tilliten och minska risken för diskriminering?

Anförande nr 7

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag tackar även för denna intressanta interpellation. Jag läste den här rapporten från Diskrimineringsombudsmannen direkt när den kom ut och har även träffat skribenterna, bland annat i samband med SKR och liknande, för att få mer information. Socialförvaltningen kommer också framöver att träffa rapportförfattarna. Rapporten visar på konsekvenserna som diskriminering kan få för enskilda barn. Det är viktigt att socialtjänsten finns för alla barn i Stockholm utifrån deras behov, oavsett deras situation, bakgrund och liknande.

Vi har nu genomfört en väldigt omfattande genomlysning som heter Rätt stöd i rätt tid. Den började man med i Hässelby-Vällingby. Utifrån de resultat som man fick där har den sedan tagits fram för hela Stockholm. Rapporten kommer upp på nästa möte i socialnämnden – i morgon faktiskt. Den visar på en del skillnader mellan olika delar av staden och inom socialtjänsten. Man kan se att vi kommer in lite senare i ytterstaden än i innerstaden. Det är tyvärr ingen ny problematik. Man kan också se att barn i socioekonomiskt starkare områden i socioekonomiskt svagare stadsdelar får insatser senare jämfört med till exempel dem som bor i ett socioekonomiskt svagt område i en i övrigt stark stadsdel. Man kan grunna på vad detta beror på, men det är hur som helst en intressant iakttagelse. På nästa möte i socialnämnden kommer vi att be att den här rapporten ska följas upp, så att vi får veta vad stadsdelarna nu gör med de resultat som man har fått fram.

Vi har också i Stockholm ett resursfördelningssystem som ska kompensera för att det ser olika ut. Under den här mandatperioden har vi tillfört ungefär en kvarts miljard till just den sociala barn- och ungdomsvården för att kompensera för de orättvisor som funnits under en längre tid. Vi har också 250 miljoner avsatta för sociala investeringar för att utveckla nya arbetssätt, varav mycket hamnar just i ytterstaden. Jag ska utveckla detta lite mer i kommande inlägg.

Anförande nr 8

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Jag tackar för svaret. Det är visserligen så att vi har tillfört en del resurser och att det skulle kunna leda till att socialtjänsten har mer tid att jobba med olika målgrupper och jobba med att stärka tilliten. Men frågan är helt enkelt om det räcker. Man ser också i den rapport som borgarrådet hänvisar till att socialtjänsten har ganska svårt att samverka till exempel med förskolor, även privata förskolor, på det sätt man skulle vilja för att kunna komma in i rätt tid.

Sedan handlar det även om att vi måste bygga ett samhälle med bostäder och jobb och minska inflödet till socialtjänsten, så att man inte har samma behov av insatser från socialtjänsten i de här områdena. Det är alltid ett viktigt perspektiv att ha med sig. Socialtjänsten kan inte göra allt, utan detta måste hela staden och hela samhället jobba för.

Jag skulle dock vilja ha lite svar gällande tvång kontra att bygga tillit. Borgarrådet lyfter i interpellationssvaret fram mellantvångslösningar och så vidare. Det är ändå lite svårt att bygga tillit till socialtjänsten samtidigt som den ska använda sig av mer tvång, speciellt i dessa områden, där tilliten redan är låg. Jag skulle gärna vilja höra mer svar på det. I övrigt tycker jag att det är bra att den här rapporten tydligen ska följas upp i socialnämnden.

Anförande nr 9

Borgarrådet Jönsson (L): Inom socialpolitiken kan man aldrig vara nöjd. Man kan möjligen vara glad för det vi ändå har lyckats åstadkomma så här långt. Jag håller helt och hållet med om det här med förskolan. Man har också i kartläggningen Rätt

stöd i rätt tid sett att det kommer alldeles för få orosanmälningar från förskolan. Så har det varit länge. Där behöver det definitivt göras ett ganska omfattande arbete ute i stadsdelsnämnderna. Fördelen är möjligen att stadsdelsnämnderna själva har ansvaret både för förskolan och för sin socialtjänst. Jag vet att bland annat Rinkeby-Kista är på gång med en ganska omfattande genomlysning som man hoppas ska kunna resultera i att man förstår varför förskolepersonal inte orosämmer i lika hög utsträckning som till exempel i grundskolan. Sedan ska man föreslå åtgärder utifrån det.

När det gäller det här med att stärka tilliten till socialtjänsten tror jag att det handlar väldigt mycket om att socialtjänsten måste ut till platser där människor befinner sig. Hembesöksprogrammet för förstagångsföräldrar är ett exempel, det skolsociala teamet ett annat. Jag tror över huvud taget att vi ska ha mer socialtjänst till exempel ute på härbärgen, på akutmottagningar inom sjukvården, på förskolor och i skolor. Det är ett arbete som jag vill vidareutveckla under kommande fyra år om jag får det förtroendet.

Frågan om mellantvång är väldigt intressant. Den här rapporten pekar nämligen på att det är en orättvisa att framför allt pojkar med utländsk bakgrund inte får insatser i tillräckligt stor utsträckning och tillräckligt tidigt – just på grund av att föräldrar som själva har utländsk bakgrund i större utsträckning tackar nej till insatser. Rapportförfattarna menar själva att det tyder på att man faktiskt skulle behöva tillämpa mellantvångslösningar i större utsträckning för att de här barnen ska få de insatser som de faktiskt har rätt till. Det handlar alltså om att titta på diskrimineringen utifrån barnets situation. Sedan håller jag med om att det inte kan vara det enda man behöver jobba med. Vi behöver över huvud taget jobba med förtroendestärkande arbete. Det skulle kunna vara någonting att ta fram ett strategiprogram för under hösten.

Anförande nr 10

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Ordförande! Detta är en väldigt komplex fråga. Ska man använda sig av mer tvång för att stärka tilliten? Ska man göra så för att få pojkar med utländsk bakgrund att få insatser i rätt tid av socialtjänsten, så att de inte är aktuella år efter år och fortfarande inte har fått någon hjälp? Eller ska man satsa på socialtjänsten – man kanske kan göra både och – så att de har tid och möjlighet att jobba uppsökande på förskolan, i skolan, ute på gator och torg och så vidare för att öka tilliten och få fler människor att våga söka hjälp?

Det handlar då också om resurser. Det handlar om fler socialarbetare, fler fältare och fler personer som kan jobba med samverkan med förskolorna, även de privata förskolorna. Sedan handlar det också om att vi inte kan ålägga socialtjänsten mer och mer uppdrag hela tiden utan att finansiera det eller ta bort någonting annat. Socialtjänstens medarbetare är ju överhopade av administration och olika saker som de ska fylla i. De ska göra mer och mer saker hela tiden. Detta är alltid viktigt att ha med sig. Det kan visserligen vara så att de behöver göra mer, till exempel mer som har att göra med samverkan. Kanske behöver de då också göra mindre av något annat – eller helt enkelt få mer resurser.

Anförande nr 11

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Ja, precis – jag tror att man behöver göra flera olika saker samtidigt. En av dem är att satsa mer på att myndigheten kommer ut till olika platser där människor befinner sig och på att få ut myndighetsutövningen till de här platserna. Nu är det visserligen ett annat område, men vi har inom hemlöshetsområdet börjat med myndighetsutövning ute på fältet. Det är väldigt spännande hur det går till. Man kan göra en utredning direkt ute i skogen till exempel, om det är någon som bor där och skulle behöva insatser men som inte tar sig in till ett socialkontor. Detta tror jag att man mycket väl skulle kunna jobba med på skolor och på andra platser.

Mellantvånget kan vara viktigt när det handlar om barn som vi har väldigt stor oro för men vars föräldrar gång på gång tackar nej. Resultatet kan bli att de här barnen så småningom växer upp och blir omhändertagna själva. Det är väl den allra värsta formen av diskriminering, skulle jag säga – barn som inte har fått stöd därför att föräldrarna konsekvent tackat nej blir sedan själva omhändertagna och inlåsta. Det finns ingen rimlighet i det.

Precis som Alexandra Mattsson Åkerström var inne på behöver man prioritera vad socialsekreterarna ska arbeta med. Jag har stora förhoppningar på att den nya socialtjänstlagen ska minska behovet av omfattande utredningar, så att socialsekreterare i stället får förtroende att bevilja insatser utan en fyra månader lång utredningstid.

Nu går det tyvärr väldigt långsamt att få fram förslaget till nya socialtjänstlag. Den har blivit pausad till efter valet. Det har också varit mycket synpunkter på den utredning som presenterats. Inte minst jag själv tycker att det är viktigt att det i den lagen också finns med hänvisningar till skolan som en viktig skyddsfaktor. Vad jag förstår har SKR uttalat sig positivt gällande delen om att man ska minska behovet av utredningar.

Socialförvaltningen har genom socialnämnden redan fått i uppdrag att titta på vilka insatser som skulle kunna vara aktuella i Stockholm för en sådan här förenklad biståndsbedömning. När lagen väl kommer kan Stockholm därmed komma igång med sitt arbete omedelbart i stället för att behöva börja med utredandet då. Tack så mycket för det!

*§ 6 Frågestund**Fråga nr 1. Gymnasieförsörjningen och stadens agerande om Norra Latin*

Anförande nr 12

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Det blev lite förvirring gällande vem som skulle svara på min fråga. Men jag är säker på att skolborgarrådet kan svara på frågan.

Stockholm kommer fram till år 2027 att behöva 7 800 nya gymnasieplatser enligt nuvarande prognoser. I dagsläget finns det 2 800 platser i planeringen. Det saknas alltså 5 000 platser på fem års sikt. Det kommer att vara en mycket stor utmaning för Stockholms stad och övriga kommuner i Stockholms län. Vi behöver stärka Stockholm och ha en bra beredskap för att klara av verksamheten i välfärden.

Därför förvånar det mig att den grönbå majoriteten enligt uppgift från ägarna till Norra Latin har tackat nej till att etablera en ny kommunal gymnasieskola i Norra Latin. Min fråga till skolborgarrådet är: Varför har man tackat nej?

Anförande nr 13

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Jag tackar för frågan. Anledningen till att det var lite mischmasch är att Joakim Larsson är ansvarig för Sisab, vilket jag inte är. Det är inte mitt ansvarsområde. Men jag är ansvarig för gymnasieskolan, så jag tänker försöka svara på frågan i alla fall.

Du har helt rätt, Kadir Kasirga. Vi har en jätteutmaning när det gäller utbyggnaden av gymnasier. Jag är ute och tittar på lokaler och funderar på hur vi ska kunna utvidga gymnasieskolorna i Stockholms stad. Jag sitter också i styrelsen för gymnasierregionen på Storsthlm och försöker driva på för att även andra kommuner utöver Stockholms stad ska bygga gymnasieskolor. I Stockholms län har vi lite drygt 80 000 gymnasieelever. Allt fler elever förflyttar sig in mot stan och vill gå i våra populära skolor. Det är jätteroligt. Vi ska vara oerhört stolta över att vi har så fina gymnasieskolor i Stockholms stad. Utmaningen är att våra egna elever riskerar att skjutas ut utanför staden, för alla elever har inte de här toppbetygen, inte ens i Stockholms stad. Det här tycker jag är en jättestor utmaning. Vi måste säkerställa att våra egna elever har möjlighet att gå i våra skolor i Stockholms stad.

Därför jobbar vi väldigt mycket med utbyggnad även av andra typer av skolor, inte bara de här palatsskolorna. Bland annat håller vi precis nu på och startar Betty Petterssons gymnasium i Enskede, som kommer att bli ett gymnasium specialinriktat mot hållbarhetsfrågor, klimatfrågor, matematik, fysik och sådana ämnen. Det är ett sätt att hela tiden försöka jobba. Men jag håller med dig. Det är en jättestor utmaning att vi inte bygger tillräckligt med gymnasieskolor i Stockholms stad. Det är brist på lokaler i den här staden.

Anförande nr 14

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Jag hade en specifik fråga till skolborgarrådet. Enligt de uppgifter som jag har fått från ägarna till Norra Latin har den politiska majoriteten tackat nej till att etablera en kommunal gymnasieskola. I augusti 2016 sa Lotta Edholm, som då var oppositionsborgarråd, att hon ville köpa tillbaka Norra Latin och etablera en gymnasieskola där. Vi vet, både jag och Isabel Smedberg-Palmqvist, att vi behöver fler gymnasieskolor och fler platser för våra elever i Stockholm. Då blir min fråga, Isabel: Kan du garantera att ingen företrädare från styret har tackat nej till att etablera en gymnasieskola?

Anförande nr 15

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Som du vet har inte jag den beslutanderätten över huvud taget. Du kan inte ställa den frågan till mig. Jag har inte svaret.

Jag är intresserad av alla skolbyggnader. Jag var och tittade på Norra Latin också, men den blev aldrig aktuell för oss, utan det fanns andra intressen. Det är så hela tiden när man är intressent på skollokaler i Stockholm. Man har många konkurrenter. Både du och jag vet att jag värnar den kommunala skolan alla dagar i veckan, men vi lever i en verklighet där det finns andra intressenter som också är intresserade av skolbyggnader. Så var det även i detta fall. Det som är intressant är att den här skolbyggnaden ägs av LO. Det är tydligen så att LO är intresserade av att hyra ut den till andra aktörer än den kommunala. Det tycker jag är bekymmersamt i så fall.

Anförande nr 16

Borgarrådet K a s i r g a (S): Jag tackar för det ärliga svaret – du vet inte riktigt hur man har gått till väga.

LO, eller Aktiebolaget Folkets Hus, har valt att gå vidare med en privat aktör eftersom staden har sagt nej. Ni har sagt nej till en gymnasieskola i de här lokalerna. Det här är redan färdiga lokaler som skulle ha passat jättebra för en gymnasieskola. Nu kommer en diplomatskola att etableras där. Det är inte så att våra barn och ungdomar från Järva, Skärholmen eller Enskede-Årsta-Vantör kommer att få plats i den här diplomatskolan, utan det är en väldigt begränsad målgrupp. Jag tycker att det är beklagligt att man missar den här chansen att hyra in sig och etablera en kommunal gymnasieskola i Norra Latin. För mig låter det faktiskt lite som ett ideologiskt beslut från styret.

Anförande nr 17

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag står fast vid att jag tittar på varenda lokal i den här staden för att få bygga skolor i dem. Norra Latin var en sådan. Men det blev aldrig aktuellt för mig att kunna driva vidare den frågan. Hur det riktigt gick till vet jag inte.

Däremot tittar vi nu på andra gymnasiebyggnader och andra lokaler runt om i staden. Inte minst startar vi i dag upp arbetet med att bygga en gymnasieskola i Slakthusområdet. Vi står inför stora utmaningar med att vi inte riktigt har koll på hur

stora andelar barn det är som kommer och hur vi ska fördela dem över länet. Jag är väldigt irriterad, om jag ska vara ärlig, på att det alltid är Stockholms stad som ska etablera alla skolplatser, trots att det inte är våra egna elever som går i de skolorna. Jag tycker att hela länet måste hjälpa till, och det säger jag ständigt och jämt i den styrelse i Storsthlm som jag sitter i.

Fråga nr 2. Stadens beredskap vid skjutningar i ytterstaden

Anförande nr 18

T i n a K r a t z (V): Söndagen före påsk hörde jag skotten. Jag hörde mina oroliga grannar, som snabbt försökte få kontakt med sina ungdomar. Jag bor i Skarpnäck, i kvarteret intill den plats som blivit en återkommande minnesplats hos oss den här våren. Vi var många som gick ut för att se vad som hade hänt vid sjutiden en söndagskväll och se om vi kunde vara till hjälp. På torget, precis där vi för bara några veckor sedan hade samlats för att minnas och sörja en 18-årig ung kille, ligger en ny kropp. Det är en ung kille igen. Två vuxna försöker rädda honom med hjärt-lungräddning. Runt omkring finns chocken och sorgen. Skräckslagna förtvivalde ungdomar skriker ut sin sorg.

Föräldrars oro och ungdomars oro är svåra att hantera, speciellt i ett akut läge. Tyvärr valde stadsdelen att avvakta i det här läget. Men hur arbetar staden med krisstöd vid skjutningar?

Anförande nr 19

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag tackar Tina Kratz för denna viktiga fråga. Vi har en tjänstemannaberedskap dygnet runt. Det är där larmen kommer in. Oavsett vid vilken tid på dygnet som händelserna inträffar informeras dels ansvarig stadsdelsdirektör, dels socialdirektören. Så skedde förstås också vid detta tillfälle. I samband med att de här händelserna sker sammankallar man numera också stadsdelens krisgrupp.

Det som gjorde detta fall lite speciellt var att polisen gjorde väldigt stora avspärningar en tid efter den här händelsen. Då bedömde stadsdelen att det inte gick att göra riktigt så som man brukar göra, det vill säga att man är i väldigt nära anslutning till platsen med personal.

Socialförvaltningen har ständigt ett erbjudande om att ungdomsjouren, socialjouren och andra av deras resurser kan åka ut om stadsdelen själv begär det. Utöver det finns det en särskild checklista som alla stadsdelar ska använda sig av. Den togs fram under 2019 och har utvecklats vidare därefter. Den innehåller bland annat hur man ska arbeta med att ta kontakt med närmast berörda anhöriga, hur sociala insatsgrupper ska finnas ute på olika platser där personer kan ha berörts, hur man ska komma ut med information till fritidsgårdar om möjligheten till avhopp och liknande och även vilken form av anhörigstöd och annat som kan erbjudas. Vanligtvis ska också stadsdelens personal ha särskilda västar på sig, så att de är synliga.

Anförande nr 20

T i n a K r a t z (V): Det är väldigt tydligt att det finns en plan och att det finns tankar kring hur det här ska fungera. Men nu var det ändå så att det var föräldrar och vänner som fanns på plats som fick finnas till hands och försöka hjälpa till. Vi saknade verkligen en professionell krishantering. Det är tydligt att vi måste bli bättre på att omsätta handlingsplaner och ord i verklig handlingskraft och rådighet i det akuta läget.

Det här var söndagen före påsk. Vi stod handfallna och bedrövade. Det saknades verkligen professionalitet. Jag vet att det gjordes avspärningar, men vår stadsdel är stor, så det hade säkert funnits plats för ett krisstödsteam. Det här var ju också vid sjutiden på kvällen, vilket är väldigt tidigt nu när det är vår – det var ljus ute. Hos oss har tre skjutningar skett på just söndagskvällar, en tid när våra verksamheter inte är öppna. Då är det ännu viktigare att det kan skapas en snabb kedja.

Anförande nr 21

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ja, det är tyvärr inte helt ovanligt att det är på söndagskvällar som sådant här inträffar. Det ska givetvis inte påverka bemanningen. Socialjouren är ju bemannad dygnet runt året om alla dagar i veckan. De kan alltid rycka ut. Det är också sedan tidigare så att både fältassistenter och ungdomsjour jobbar extra, det vill säga man släpper allt man har för händerna och går ut även om man har ledigt och liknande.

Nu ska det väl sägas att Skarpnäcks stadsdelsförvaltning kom igång med sitt arbete redan på måndagen. De var igång måndag morgon och fortsatte sedan under tisdagen. När det gäller det här med avspärningen vet jag inte riktigt varför de på söndagen bedömde att de inte skulle göra som vi brukar göra. Det är kanske en fråga för er som sitter i stadsdelsnämnden att ställa till er förvaltning.

Anförande nr 22

T i n a K r a t z (V): Jag skulle verkligen vilja att staden och alla stadsdelar tar lärdom. Men man kanske inte gör det förrän man sitter i det akuta läget. Då börjar de här sakerna komma igång, och så måste man utveckla dem vidare. Det är då viktigt att man från centralt håll i staden, från socialförvaltningen, ser till att diskussionerna ”kommer ut”. Nu har det här skett, och man har gjort ett jättegott arbete så långt man nått. Men man kunde ha gjort lite mer, tycker jag. Jag hoppas att man tar lärdom av det till nästa gång. Det är ju ingen som ska skämmas för det man har gjort, utan man ska gå vidare. Det här kan ju ske igen, även i andra stadsdelar.

I det här fallet drabbades en stadsdel som inte har några fältassistenter utan har valt bort det. På grund av skattesänkningarna har det skurits en hel del i vårt trygghetsarbete, vilket också har drabbat parklekarna. Vi skulle från Vänsterpartiet vilja se mycket mer aktivt arbete med att stärka våra verksamheter för att kunna bemöta reaktioner på sådana här händelser.

Anförande nr 23

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag håller verkligen med om att staden ska vara ute vid den här typen av händelser inom någon timme, och det brukar normalt sett fungera väldigt väl. För några år sedan dröjde det flera dagar innan vi var igång. Det är bland annat därför som de här checklistorna och andra styrdokument numera så tydligt säger att vi ska vara ute direkt.

Sedan har jag förstått det som att Skarpnäck har valt en annan arbetsmodell än just fältassistenter. Det är egentligen så att vi har en Stockholmsstandard för fältassistenter som alla stadsdelar ska följa. Men Skarpnäck har inom sin stadsdelsnämnd valt en annan form. Det finns fortfarande personal som gör liknande uppgifter, men det kallas inte för fältare. Om det är rätt eller fel är väl kanske något att utvärdera inom stadsdelen. Jag tycker att vi ska följa vår fältmodell, som vi har antagit i hela staden.

Fråga nr 3. Stadens planering för att möta framtidens behov av äldreboenden

Anförande nr 24

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Enligt bland annat rapporter från Sweco kommer antalet äldre att öka i snabb takt från dagens 60 000 till närmare 90 000 år 2040. Det behöver med andra ord planeras för fler äldreboenden, även om vi kanske inte har någon brist i dag. Min fråga till äldreborgarrådet är helt enkelt: Vad har man för handlingsplan för att möta framtidens behov av äldreboenden?

Anförande nr 25

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag tackar Martin Westmont för frågan. Vi har en boendeplan som sträcker sig fram till 2040 och som äldrenämnden reviderar varje år tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden. Boendeplanen beslutas också av kommunstyrelsen. Varje år får vi upp det här ärendet. Nästa gång vi får det på bordet är vid majmötet i äldrenämnden. Sedan kommer det upp till kommunstyrelsen någon gång i september, tror jag att det är.

Man utgår från just de prognoser som Martin Westmont hänvisar till och som Sweco ger oss. Det görs en uppskattning av vilka effekter denna ökning av antalet äldre får på efterfrågeökningen av äldreomsorg. Sedan görs utifrån detta en prognos och en behovsanalys. Den stipulerar mycket tydligt vilket år man behöver bygga ett äldreboende och i vilken stadsdel detta behöver ske. Vi har alltså i Stockholm en väldigt tydlig och framsynt boendeplan, som jag är väldigt glad över.

Anförande nr 26

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Det låter bra, Erik Slottnér. Du nämner att ni har en tydlig boendeplan och att den revideras varje år. Men vi har det så att det byts politiska block rätt ofta här i Stockholms stad. Det idealiska är ju att de politiska blocken har en samsyn kring vilken sorts äldreboenden och så vidare som ska byggas. Jag vet ungefär var den röda sidan står när det gäller privata alternativ. Hur

ställer du och den grönbå majoriteten er till att bygga fler privata äldreboenden? Är det någonting du kommer att bejaka, eller ser du hellre att vi har kommunala äldreboenden i Stockholms stad?

Anförande nr 27

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Just den frågan får nästan kallas en ledande fråga, eftersom Martin Westmont mycket väl vet vad jag tycker om privata boenden. Vi har ju nu en princip som säger att det 2040 ska vara 50 procent i kommunal regi av boendena och 50 procent i privat regi. I dag har vi ett visst överskott av kommunala boenden. Av den nybyggnation som kommer att ske fram till 2040 kommer därför större delen att utföras av privata byggaktörer.

Där har vi en skillnad gentemot oppositionen, för den röda oppositionen vill ju ha kvar 60 procent kommunalt och 40 procent privat. Socialdemokraterna och Vänstern får svara på vad de tänker göra med denna fråga om de skulle vinna valet 2022. Jag hoppas att de inte kommer att ändra tillbaka detta, för jag tycker att det skapar en ryckighet och en osäkerhet framöver om man håller på och ändrar de siffrorna alltför mycket. Men i övrigt finns det en stor samsyn kring de här boendefrågorna. Vill man öka på Micasas andel jämfört med de privata får man väl göra det.

Anförande nr 28

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag tackar för svaret, Erik Slottnér. Jag är överlag väldigt nöjd med dina svar och tycker att detta låter bra. Jag vet också att du förut har nämnt att mycket hänger på det här med att få markanvisningar till äldreboenden. Du har uppmärksammat att det är ett problem. Vad tycker du – börjar det ljusna? Börjar det bli bättre på den fronten?

Anförande nr 29

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Så här är det nu: Vi har ett överskott av äldreboendeplatser i Stockholm i dag. Den dagsaktuella siffran är att vi har ungefär ett par hundra lediga äldreboendeplatser. Ökningen av behoven kommer inte att vara så stor de kommande åren, utan det är framför allt under andra halvan av 20-talet och sedan under 30-talet den stora behovsökningen kommer.

Vi har ju markanvisat en del. En hel del äldreboenden finns, och ett flertal äldreboenden står nu i startgroparna att börja byggas. Men vad gäller 30-talet är det inte riktigt aktuellt att markanvisa än. Den stora markanvisningsvågen kommer om några år, skulle jag säga. Då får vi se. Jag hoppas verkligen att exploateringskontoret kommer att klara av detta, och jag tror att de kommer att göra det.

Det som är nytt nu i äldreboendeplanen är att vi har utvecklat texterna och prognoserna väldigt mycket för seniorboenden. Det kommer att vara helt avgörande framöver att vi får till fler icke biståndsbedömda boendeformer för äldre för att äldre ska kunna ha bra boenden framöver.

Fråga nr 4. Arbetet för att motverka islamofobi i skolan

Anförande nr 30

M a r i a J a n s s o n (FI): Fru ordförande! I en vetenskaplig artikel där man gått igenom alla anmälningar till Diskrimineringsombudsmannen rörande diskriminering av muslimer slås det fast att hälften av anmälningarna handlar om skolan. Det finns alltså i Sverige ett mönster av att det pågår islamofobisk diskriminering i skolan. Den upplevda diskrimineringen handlade framför allt om hur regelverket används på diskriminerande och utestängande sätt. Men det handlar också om stereotypisering och trakasserier. I materialet finns exempel på skolor som underlåter att utreda och åtgärda mobbning med rasistiska inslag och elever som upplever att förväntningarna på dem hindrar dem från att nå sin fulla potential. Annan forskning pekar på hur lärare ber vissa elever att tycka till om frågor som rasism eller religion bara på grund av hur de ser ut.

Med anledning av detta undrar jag vad staden gör för att motverka islamofobi och rasism i skolan.

Anförande nr 31

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Jag tackar Maria Jansson för en viktig fråga. Jag tror att vi har pratat om det här tidigare.

När man ser frågerubrikerna är det alltid lika spännande att fundera på vart de ska leda. Jag tänkte att det kanske hade någonting att göra med upploppen och bråket i Rinkeby. Det förs ju en diskussion om vem som gjorde vad och så vidare. Om jag nu får kommentera det, som jag trodde att jag skulle kommentera, vill jag säga att jag tycker att det är viktigt med de fina och goda exempel ute i Rinkeby som faktiskt var orsaken till att det i princip inte blev så mycket mer än prat och bråk. Det var ju inte särskilt mycket annat. Jag tror att det beror på att civilsamhället tar ett så stort ansvar där ute och därmed fick ordning på detta samt på polisen, som jag såklart tycker att det är förskräckligt att man agerar emot – det tycker vi alla här.

Jag har oerhört hög tilltro till våra lärare, inte minst när det gäller de här frågorna. De arbetar med detta hela tiden. Vi har ett värderingsarbete som pågår ständigt och jämt. Jag tittade närmare på de här frågorna med anledning av den kartläggning av antisemitism som vi håller på med. Då har jag också fått frågor från er om varför vi inte även gör en sådan rörande islamofobi. Det kanske vi kommer att göra. Vi får ta en sak i taget. Vi lär oss nu oerhört mycket av den kartläggning vi gör av antisemitismen. Vi kommer att få en rapport om det precis före sommaren. Jag tror att den kan ge viktiga lärdomar om hur vi ska ta saker och ting vidare. Men det är inte alls otänkbart att vi även tar detta vidare till islamofobi. Vi har ju gjort ett otroligt gediget arbete i Stockholm med olika handlingsplaner mot extremism och andra verktyg, inte minst gällande heder. Jag tycker att vi är i framkant i de här frågorna.

Anförande nr 32

M a r i a J a n s s o n (FI): Jag tackar för svaret. Som Brottsförebyggande rådet skriver i en rapport om hatbrott från 2021 är islamofobi en fråga som får stora konsekvenser både för individer och för samhället. I den här Brårapporten menar man framför allt att konsekvenserna blir ett demokratiskt underskott på grund av att människor utestängs från vissa delar, kanske inte vågar göra vissa saker och så vidare.

Handlingsplanerna mot extremism och så vidare har på något sätt även ökat idéerna och diskurserna i samhället om att det finns islamistisk radikalism. Det som Brå pekar på i sin rapport är att så fort de här frågorna kommer upp på dagordningen ökar islamofobin, vilket är ett jätteproblem.

Jag tror att man måste ha mer aktiva åtgärder än kartläggning. När vi satt vid makten förra mandatperioden startade vi bland annat ett antirasistiskt nätverk, som nu har lagts ned.

Anförande nr 33

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Jag tycker naturligtvis att det som du talar om och lyfter fram är jätteviktigt, Maria Jansson. Kartläggningen har inte något syfte i sig, utan det är naturligtvis de åtgärder som kartläggningen sedan ska leda till som är det viktiga.

Det är därför jag tycker att man kanske borde göra någonting motsvarande i den här frågan just för att veta att man gör rätt saker. Är det någonting som vi har lärt oss när det gäller både hedersfrågor och antisemitismfrågor är det att det inte riktigt är vi som sitter på svaren på vad som är bäst åtgärder för att göra rätt saker. Jag tycker att det är viktigt att vi har ordentlig evidens för det vi gör.

Jag tycker att du, Maria, lyfter fram en jätteviktig fråga som vi ska ta på allra största allvar. Är det så att grupperingar som har varit välfungerande har stängts av politiska skäl ser jag inte varför vi inte skulle öppna dem och starta fler sådana. Men vi väntar på lite mer underlag.

Anförande nr 34

M a r i a J a n s s o n (FI): Det är härligt att vi är överens om att detta är ett jättestort problem. Det tror jag att många här inne håller med om.

Jag tänker på att vi startade ett antirasistiskt nätverk för lärare, men vi hade inte förhandlingskraft nog för att få tillräckligt mycket resurser till det. Det knepiga är att få lärare, som har väldigt mycket annat att göra, att ställa upp. Jag tror precis som du, Isabel, att det inte är vi som sitter på kunskapen om hur man ska göra detta. Tanken med nätverket var att lärarna skulle få mötas. Det var lärare som redan var intresserade av att jobba med dessa frågor, och sedan skulle man kunna bygga vidare på deras erfarenheter och arbete. Där tror jag att det finns mycket som vi borde göra, och detta kan man starta med samtidigt som man gör utredningar av hur problemet ser ut.

Problemet är att det inte bara handlar om eleverna. Rapporten handlar om mötet mellan eleverna och myndigheten skolan, som är vårt ansvar. Här måste vi nå både skolledare, lärare och elever.

Anförande nr 35

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag tycker ju så. Du lyfter upp jätteviktiga frågor, Maria, och jag kommer inte att kunna säga något annat.

Stockholms utbildningsförvaltning är en imponerande förvaltning i den mening att man delegerar saker ned till rätt nivå. När det gäller dessa frågor är det, precis som du lyfter fram, lärarna som måste vara bärarna av denna kunskap. Det måste vara de som driver dessa frågor i klassrummet. Självfallet pågår det massor av utbildningar som lärare går, och det gäller att prioritera bland dessa i alla möjliga frågor.

Detta är naturligtvis en jätteprioriterad fråga. Vi får verka tillsammans för att det ska bli verklighet.

Fråga nr 5. Eriksdalsbadets renovering

Anförande nr 36

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Fru ordförande! Eriksdalsbadet togs i drift för cirka 20 år sedan och är i stort behov av renovering. Badet besöks av 1,5 miljoner personer per år och 4 000 per dag. Det gör Eriksdalsbadet till den mest besökta idrottsanläggningen i hela staden. Badet är en självklar plats för många stockholmare att besöka på till exempel skollov och helger men också för skolutflykter. Anledningen till detta är förstås i mångt och mycket äventyrsbadet.

Stockholm har två stycken äventyrsbad i dag: Husbybadet och Eriksdalsbadet. Vi har nu fått oroväckande uppgifter om att det inte är säkert att äventyrsbadet på Eriksdalsbadet får vara kvar efter de renoveringar som ska genomföras. Detta vore förstås mycket olyckligt, för äventyrsbadet är omtyckt.

Min fråga till borgarrådet Dennis Wedin är: Kan borgarrådet garantera att äventyrsbadet på Eriksdalsbadet blir kvar efter renoveringarna?

Anförande nr 37

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Tack så mycket, Karin Gustafsson, för frågan!

Många simhallar i Stockholm har verkligen eftersatt underhåll, om vi börjar där. Detta är något som jag, majoriteten och idrottsborgarrådet har jobbat särskilt mycket med under mandatperioden. Vi måste ta ansvar för våra simhallar, och därför måste vi göra nödvändiga långsiktiga investeringar.

När det kommer till budgeten för i år har vi verkligen skjutit fram och prioriterat just med fokus på simhallar, och vi har särskilt riktat in oss på Vällingby simhall och Eriksdalsbadet. Vi har avsatt 1,2 miljarder kronor fram till 2026 därför att vi märker att det finns ett stort behov särskilt när det gäller dessa simhallar.

Vi är igång med framtagande av investeringsbeslut till juninämnden, och planen är att upprustningen ska ske etappvis för att kunna hålla öppet hela tiden för såväl allmänheten som simidrotten. Detta är en nationalarena, och jag vill särskilt nämna att Sara Sjöström gjorde sitt världsårsbästa för bara två veckor sedan på Swim Open. Det visar hur viktigt Eriksdalsbadet är för just simningen.

Som konkret svar på frågan: Äventyrsbadet i sin nuvarande form kommer att upphöra, utifrån det arbete som vi har lagt ned hittills från fastighetsnämnden och idrottsnämnden. Det är för att det har uppnått sin tekniska livslängd och för att man ser att denna yta i stället kommer att kunna användas för att bygga ytterligare en undervisningsbassäng. Detta är något som är särskilt efterfrågat i staden, för att fler ska kunna tillägna sig den livsviktiga kunskapen att simma. Det kommer även att finnas en plask- och lekdel för barn. Om det är detta Socialdemokraterna är oroliga för kan jag i alla fall ge lugnande besked där.

Anförande nr 38

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Det kommer att upphöra i sin nuvarande form, men det kommer att finnas kvar en plask- och lekdel – det var inget svar på min fråga. Det jag hör från borgarrådet är att frågan helt enkelt inte är prioriterad. Äventyrsbadet är inte prioriterat. Detta tycker vi är oerhört olyckligt.

Majoriteten har sålt ut stora delar av det som vi har ägt gemensamt i staden, allt från hyresrätter till skolor och idrottsanläggningar. Samtidigt har man konsekvent varit motvillig när det gäller att lägga de resurser som krävs för att säkra att stockholmarna har tillfredsställande tillgång till exempelvis idrottsutövning.

Min fråga kvarstår därför: Kommer äventyrsbadet att finnas kvar på Stockholms mest besökta idrottsanläggning, eller ska det tas bort? Kommer det då att bara finnas ett enda äventyrsbad i hela Stockholm? Det är frågan till borgarrådet Wedin.

Anförande nr 39

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Även om Eriksdalsbadet är ett hedervärt ämne att prata om tycker jag nog att Socialdemokraterna förringar en ganska övergripande och viktig fråga, nämligen simidrotten i Stockholm, genom att börja prata riktat om ett äventyrsbad.

Om det är något som vi lägger tydliga resurser och fokus på från politiken under den här mandatperioden när det kommer till just simningen är det att säkerställa att våra simhallar ska kunna användas. Detta lägger vi enorma resurser på, och ett gediget utredningsarbete har gjorts i båda nämnderna. Med dagens regelverk går det inte att få plats med samma funktioner som i dag om man bygger nytt, och det är därför jag menar

att ytan kommer att användas på ett bättre sätt genom en undervisningsbassäng just när det kommer till Eriksdalsbadet.

Det viktigaste är att det är en nationalarena som är jätteviktig för den nationella simidrotten i Sverige. Det är detta vi måste prioritera här.

Anförande nr 40

Karin Gustafsson (S): Men det är ju en nationalarena i dag, och äventyrsbadet finns ändå kvar.

Simkunnighet kräver inte bara elitidrott eller rekord. Det kräver vattenvana, och detta kräver att det finns tillgång till exempelvis äventyrsbad. Detta är viktigt för många stockholmare. Jag konstaterar helt enkelt att majoriteten inte prioriterar att värna äventyrsbadet på Stockholms mest besökta idrottsanläggning.

Vi har sett exempel på hur den moderata ledningen har varit dumsnåla i sin vilja att spara in på en del viktiga projekt. Vi kan ta sopsugen på Liljevalchs som ett exempel. Vi ser nu med stor oro på att Moderaterna väljer att nedprioritera investeringar för stadens invånare för att i stället skära ned, spara in och sälja ut. Detta är ett exempel på när stockholmare kommer att få det sämre efter att majoriteten valt att göra andra prioriteringar.

Jag kan inte annat än beklaga detta. Borgarrådet verkar inte riktigt inse vikten av just äventyrsbadet på Eriksdalsbadet. Det är bara att hoppas att vi får en ny majoritet efter valet.

Anförande nr 41

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det är som sagt ett hedervärt ämne, men det blir lite tragiskt när Socialdemokraterna väcker en så för Stockholm övergripande och viktig fråga och sedan förringar hela frågan genom att prata om ett specifikt äventyrsbad, när vi har en stor utmaning för hela simidrotten i Stockholmsregionen, där vi inte har fungerande arenor som kommer att hålla långsiktigt.

Vi skjuter till stora resurser och medel, och vi har lagt ned ett stort planeringsarbete för att få till upprustningen av exempelvis Vällingby simhall men också Eriksdalsbadet. Planeringen innebär exempelvis att upprustningen kommer att ske i tre olika etapper för att möjliggöra öppettider under hela processen. Vi prioriterar exempelvis tillgängligheten för hela badet, och särskilt simhoppningen kommer att få bättre förutsättningar med nya omklädningsrum.

Det är ett gediget arbete som Socialdemokraterna förringar. Att dessutom börja prata om sopsug på Liljevalchs är att raljera om fördyringar. Det var alltså en besparing i ett projekt där ni krossade budgeten, Karin. Det är ni som inte kan hantera stockholmarnas ekonomi och stadens pengar.

Fråga nr 6. Det ökade behovet av ekonomiskt bistånd

Anförande nr 42

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Totalt fick 9 810 personer i Stockholms kommun ekonomiskt bistånd och stöd under januari, vilket innebär en högre andel biståndstagare i Stockholms kommun än i Stockholms län, trots minskad arbetslöshet i staden och i länet.

Flera rapporter visar att kostnaderna för ekonomiskt bistånd per hushåll ökar i flera stadsdelar, och biståndstagarna i Stockholms kommun var förra månaden 4 784 kvinnor och 5 026 män. Denna utveckling behöver följas noggrant, och från centralt håll behöver det säkerställas att stadsdelsnämnderna får tillräckligt med resurser för att möta de ökade behoven när det gäller ekonomiskt bistånd utan att behöva omfördela resurserna.

Med anledning av detta vill jag ställa en fråga till borgarrådet Jan Jönsson: Vilken strategi har majoriteten för att minska stadens ökande ekonomiska bistånd och stödja socialsekreterarnas arbete inom ekonomiskt bistånd?

Anförande nr 43

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Egentligen kanske en del av frågan skulle ha ställts till vårt arbetsmarknadsborgarråd Karin Ernlund, men jag ska ändå försöka svara.

Dock måste jag först fråga lite om siffrorna. De ser ut så här: I februari 2020 var det 8 537 hushåll. I februari 2021, som var ett pandemiår, var det 8 811. I januari 2022 var det 8 361, och nu i februari, enligt den senaste rapporten som kommit, var det 8 238 hushåll. Om man tittar på kurvan ser man att den faktiskt sjunker hela tiden.

Det är dock en stadsdel som skiljer ut sig, och det är just den där du bor, Rashid – Spånga-Tensta, som har haft en viss ökning. Utifrån ett tolv månadersperspektiv har det ökat med 6 procent, och det är definitivt något att ta på allvar eftersom det skulle kunna tyda på en viss klyvning av staden, om det fortsätter så, det vill säga att arbetslösheten i stort fortsätter att minska, både efter pandemin och i jämförelse med före pandemin, men att vissa områden kanske inte hänger med i den takt som de borde.

Vad behöver vi då göra åt detta? Det är det svar som det alltid brukar vara: utbildning, utbildning och utbildning. Det gäller förstås både att utbilda de unga som ska ut på arbetsmarknaden, så att de inte ens hamnar i närheten av någon arbetslöshet, och att satsa på undervisning i svenska och sfi och på andra sätt bidra med yrkesutbildningar och annat som gör att man blir anställbar på arbetsmarknaden.

Anförande nr 44

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! När det gäller siffrorna kan man titta på Socialstyrelsens rapport. Det är en procent hit eller dit, vilket innebär att Stockholms kommun fortfarande har en högre andel biståndstagare än länet.

Arbetsituationen för socialsekreterarna inom ekonomiskt bistånd behöver medge utrymme för att etablera en god relation med klienterna. Det är grunden för allt motiverande arbete och en förutsättning för att socialsekreterarna ska kunna använda sin yrkeskompetens. Socialsekreterare inom ekonomiskt bistånd har hög arbetsbelastning, vilket är en stressfaktor som blir utmanande psykiskt ifall det inte finns möjlighet till kollegialt stöd.

Det är bra att staden har haft en handlingsplan som riktar sig till socialsekreterarna inom barn och ungdom och till biståndshandläggarna inom äldreomsorgen, men tyvärr saknas ett liknande stöd till kommunens socialsekreterare inom ekonomiskt bistånd. Det viktiga är att politikerna ser till att det finns möjligheter för socialsekreterarna inom ekonomiskt bistånd att hantera sitt arbete.

Anförande nr 45

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Socialstyrelsens siffror vet jag inte riktigt om man ska utgå ifrån, utan det är nog bättre med Swecos månadsrapporter. De går att prenumerera på och är väldigt bra. Det är där jag har hämtat siffrorna, och de kommer direkt från Stockholms stads eget system.

Jag håller med om att det är viktigt att vi har tillräckligt med socialsekreterare inom ekonomiskt bistånd. Inför detta år gjorde vi ett påslag, bland annat för att man ska kunna jobba med myndighetsutövning ute på fältet också inom ekonomiskt bistånd, vilket vi aldrig har gjort tidigare. Vi har också förstärkningsteam inom ekonomiskt bistånd som kan gå in och avhjälpa arbetstoppar i stadsdelarna. Det är väldigt viktigt för att avlasta den arbetsituation som kan råda emellanåt i vissa områden.

Anförande nr 46

R a s h i d M o h a m m e d (V): Min fråga är fortfarande varför det inte finns ekonomihandläggare i staden som kan hjälpa socialsekreterarna att hantera arbetet. De flesta socialsekreterare jobbar i dag med ekonomi, vilket innebär till exempel att jobba med kvitton, medicinkostnader med mera.

Socialsekreterarna inom ekonomiskt bistånd är en central yrkesgrupp inom välfärdsorganisationen. När det gäller siffrorna kan man titta på innerstadens stadsdelar Norrmalm, Östermalm och Kungsholmen. De ligger ganska högt jämfört med andra i länet när det gäller ekonomiskt bistånd. Det är viktigt att vi ser till att socialsekreterarna inom ekonomiskt bistånd får stöd i att utföra sitt arbete så att de kan hjälpa klienterna att gå till Arbetsförmedlingen, jobbtorg eller liknande. Den möjligheten finns inte i dag, och det är därför de sitter med administrativt arbete som tar över deras tid. Det är därför vi har fler biståndstagare och ökat ekonomiskt bistånd i Stockholms stad.

Anförande nr 47

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Stadsdelarna väljer att göra på lite olika sätt. Vissa har den typ av handläggare som du beskriver, Rashid, medan andra inte har det. Det beror lite på vad de har ansett är bäst arbetsmodell i respektive stadsdel. Likväl kan vi

konstatera att i ett tolv månadersperspektiv har antalet arbetslösa biståndstagare sjunkit med 12,5 procent mellan februari 2021 och februari 2022. Under samma period har den öppna arbetslösheten minskat med 28,8 procent, enligt Arbetsförmedlingen. Det är väldigt positivt tycker jag.

Det allra viktigaste vi kan göra för att förbättra situationen ytterligare är, som jag inledde med att säga, utbildning, utbildning och utbildning. Skolan är det viktigaste både för unga människor som ska bli gångbara på arbetsmarknaden och för vuxna som på olika sätt behöver komplettera sin utbildning. Det är denna inriktning som jag hoppas att vi ska ha också framöver.

Fråga nr 7. Situationen för stadens bilister under mandatperioden

Anförande nr 48

J o a k i m H e d e l i n (-): Fru ordförande, borgarrådet, ledamöter och åhörare!

Med tanke på att 40 procent av stockholmarna primärt använder bilen som transportmedel för att få ihop sitt livspussel: Tror borgarrådet att det finns något som stadens bilister skulle säga har blivit bättre för dem under den senaste mandatperioden?

Anförande nr 49

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Först och främst tror jag inte att 40 procent primärt använder bilen för att få ihop sitt livspussel. Vi vet att den typ av transporter som är helt dominerande i denna stad är kollektivtrafiken, och tunnelbanan är det som slår allt annat. Det är där man får ihop sitt livspussel, därför att vi har en så bra kollektivtrafik, cykelinfrastruktur och gånginfrastruktur.

Sedan finns det en hel del som använder bilen – så är det. Har det blivit bättre för dem? Ja, när vi har fortsatt att bygga ut cykelinfrastrukturen och möjligheterna för folk att gå och sett till att bussen kommer fram bättre blir det, som en effekt av detta, också bättre framkomlighet för dem som verkligen behöver bilen. Detta kan man se. Trafiken minskar till exempel i innerstaden successivt, och vi har också lyckats få ned trafikarbetet, som det heter – antalet kilometer som körs med bil i Stockholm – för första gången på mycket länge. Det är inte en coroneffekt, utan det satte igång redan före corona. Detta gör att de som behöver bilen kommer fram, och de som verkligen behöver bilen för livspusslet tar den.

Trängselskatterna har höjts två gånger, och det har också varit en viktig del i detta. Det gör att vi trycker bort den typ av biltrafik som inte behövs, och alla som verkligen behöver bilen – det är många som gör det – får den möjligheten.

Vi har ett extremt ambitiöst och viktigt arbete med att bygga ut laddinfrastrukturen. Jag får jättemycket kritik för att jag gör satsningar på biltrafiken, men de som behöver bilen ska kunna gå över till elbil. Det kommer de att kunna göra nu. Det är sådana åtgärder som vi kan se. Vi tar bort den biltrafik som inte behövs och ser till att de som verkligen behöver bilen för sitt livspussel kan använda den.

Anförande nr 50

J o a k i m H e d e l i n (-): Fru ordförande! Det är positivt att trafiken minskar i staden; det är inte tu tal om det. Och det är jättepositivt att det blir fler och fler elbilar – det är vi alla överens om. Men jag kan inte se på rak arm att något av de projekt som har drivits under de fyra senaste åren faktiskt gynnar bilisterna, som står för en stor del av våra skatteintäkter i den här staden.

Anförande nr 51

Borgarrådet H e l l d é n (MP): När det gäller om de står för skatteintäkter så står de för parkeringsintäkter. Annars får vi inte så mycket för att de kör runt med sina bilar.

Det är inga stora projekt när det gäller biltrafiken som har dragits igång under denna mandatperiod. Under den förra mandatperioden var det gamla surdegar som drogs igång och som pågår fortfarande, till exempel Förbifarten, som blir klar någon gång under nästa decennium. Exakt när vet vi inte, men det kommer att ta jättelång tid. Den kostar enormt mycket som stockholmarna får finansiera via trängselskatterna. Med räntor är det väl uppe i 60 miljarder. Det bara pumpas in enormt mycket pengar till bilismen, medan vi under två mandatperioder har lagt 2 miljarder på cykel. Proportionerna är helt enorma.

Sedan görs det mycket för kollektivtrafiken, vilket är jättebra. När de nya tunnelbanorna kommer underlättar det också för bilisterna. De som verkligen behöver det kommer att få mer utrymme.

Anförande nr 52

J o a k i m H e d e l i n (-): Att det pumpas in mycket pengar till Förbifart Stockholm är helt rätt, men bilismen drar faktiskt in väldigt mycket pengar, med tanke på att de flesta pengarna till Förbifarten kommer från staten. Det är vägskatter och allt möjligt.

Vad säger du, Daniel, till dem som tycker att bilisterna åsidosätts här i staden? Om man ska företräda trafikanterna i staden och vara trafikborgarråd måste man företräda alla trafikanter. Om man bara företräder cyklister är man cykelborgarråd.

Anförande nr 53

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Som trafikborgarråd är det klart att man företräder alla typer av trafikanter. Det gör jag, och därför görs det stora satsningar på alla områden. Detta är viktigt. Ett exempel är laddinfrastrukturen. Ingen annanstans i landet gör man så mycket som vi gör här för att bilismen ska gå över till el. Det är också ekonomiskt fördelaktigt för alla som äger en bil. Rise har räknat ut att det handlar om 100 miljarder som stockholmarna kan spara på att vi gör denna övergång. Det är de som sparar in dessa pengar.

Man skulle möjligtvis kunna säga att det under stora delar 1900-talets andra hälft gjordes allt för bilarna. Nu görs det för alla typer av trafikslag, men i perspektivet av vad man gjorde under det förra seklet kan det kanske uppfattas på det sättet.

Sedan är det så att 80 procent av Förbifarten finansieras av trängselskatter, och det är stockholmarnas pengar som går rakt in i det projektet.

Fråga nr 8. Stängning av Årsta fritidsgård

Anförande nr 54

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Det är vår, och det nalkas sommar. Det innebär för många mer tid ute på eftermiddagar och kvällar och så småningom sommarlov. De allra flesta ungdomar har trygga vuxna i sin omgivning och platser där de hittar mening och sammanhang, men inte alla. Det är ingen nyhet, men det är värt att påminna sig om att ungefär vart tionde barn lever i en tillvaro där pengarna inte räcker till. För dem kan en plats på kollo eller en öppen och bra fritidsverksamhet vara väldigt viktig. Öppna fritidsgårdar är såklart inte den enda lösningen för att möta de utmaningar som barn på marginalen har, men det kan vara viktigt.

Nedstängningen av Årsta fritidsgård är tillfällig, och jag vet att syftet är positivt. Men beslutet är ändå problematiskt eftersom det innebär att barn och unga inte har någon likvärdig plats att gå till just nu. Jag undrar därför: Har det gjorts några barnkonsekvensanalyser, och hur avser man att kompensera de barn och unga som inte kan gå dit?

Anförande nr 55

Borgarrådet N a d d e b o (C): Tack för frågan, Madeleine! Fritidsaktiviteter för våra barn och unga är en viktig fråga.

Jag kan konstatera att det som du beskriver i din fråga inte stämmer helt överens med sanningen. Det är de öppna verksamheterna som stängs, men de aktiviteter på fritidsgården som kräver föransökan kommer däremot fortsatt att vara tillgängliga på Årsta fritidsgård, bara så att vi får det rätt.

Den öppna verksamheten kommer att vara tillfälligt stängd. Precis som du säger är skälet till den tillfälliga stängningen att stadsdelen genomför ett viktigt kvalitetshöjande arbete för fritidsgårdarna genom att ställa om personalbemanningen. Det är väldigt positivt. Man kommer att gå från många timanställningar till fler månadsvisa anställningar. Under lång tid i den här staden har timanställningar varit vanligt förekommande för vår fritidsgårdspersonal. Nu vill stadsdelen gå ifrån detta, och det är en viktig kvalitetshöjning som jag tror att också FI tycker är bra.

När det gäller stängningen är stadsdelen väldigt rik på fritidsgårdar. Vi har sju stycken fritidsgårdar utöver Årsta fritidsgård som kommer att ha öppet. Genom att göra den tillfälliga stängningen säkerställer man också att de andra fritidsgårdarna har en kvalitativ verksamhet och att man inte tappar kvalitet eller håller öppet på ett sätt som inte skapar en trygg verksamhet. Det som vi också kan komma ihåg är att vi nu faktiskt återöppnar och inviger det nya biblioteket och den renoverade kulturskolan i Årsta centrum. Det är positiva nyheter för barn och unga att de får tillbaka sitt bibliotek och

sin kulturskola, som har renoverats under lång tid. Detta kanske kan vara en liten tröst när vi tvingas att hålla stängt.

Anförande nr 56

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Det är bra information, och det är positivt att hela fritidsgården inte stängs. Det jag undrar är om de andra fritidsgårdarna på något sätt tillförs mer resurser så att de kan omhänderta fler ungdomar som kommer till dessa fritidsgårdar.

Det finns ett stort behov av och en stor efterfrågan på kommunal fritidsverksamhet och sommarkolloverksamhet. Jag såg i bilagan till rapporten om sommarkolloverksamhet att 61 procent fick sommarkolloplats 2021, medan det var 85 procent 2007. Vi vet att det behövs platser att mötas på, oavsett om det är dygnsplatser eller över dagen. Enligt fritidsgårdsutredningen är det också tydligt att aktivitetsutbudet behöver ses över och att det behöver finnas öppettider. Ändå har det gått från 59 till 51 fritidsgårdar under denna mandatperiod. Jag undrar: Varför läggs de ned eller hålls stängda?

Anförande nr 57

Borgarrådet N a d d e b o (C): Fritidsverksamheten är otroligt viktig, och det är därför vi satsar extra resurser på att utveckla den kvalitativa fritidsgårdsverksamheten. Vi har tillfört 12 miljoner extra i årets budget, vilket jag tycker är en bra signal till verksamheten.

Fritidsgårdsutredningen vet jag att vissa partier på din sida, Madeleine, knappt ens ville ha. De resurser som skulle gå till att utveckla barn- och fritidsområdet när jag fick ansvar för fritidsfrågorna strök vissa av kollegorna på din sida, och då hade det inte blivit någon fritidsgårdsutredning. Nu har vi denna utredning på plats med många konkreta förslag om hur vi ska fortsätta att utveckla fritidsgårdarnas verksamheter med kvalitativ verksamhet och arbeta med fritidens egenvärde som skyddsfaktor. Det finns så mycket i detta arbete och så många viktiga saker. Jag är väldigt glad över att vi under denna mandatperiod verkligen har tagit tag i fritidsfrågorna på riktigt och fått en kulturförvaltning som går in och stöttar stadsdelarna i deras viktiga arbete.

Anförande nr 58

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Jag tycker att det är bra att utredningen tydliggör vad som behövs, och jag tycker att det är positivt att det är en strategi på gång. Men det är fortfarande så att antalet fritidsgårdar är lägre nu än vad det var för fyra år sedan, och det är också så att det finns många fler barn som söker kolloplatser som inte får det.

Det är skillnad mellan teori och praktik. Mandatperioden börjar gå mot sitt slut. En strategi är bra, men det behövs ännu mer verkstad.

Anförande nr 59

Borgarrådet N a d d e b o (C): Det behövs mer verkstad, och det behövs mer utveckling av fritidsgårdarna. Vi har diskuterat många gånger du och jag, Madeleine, huruvida man kan flytta en fritidsgård eller inte och öppna en ny verksamhet eller, så som faktiskt har skett, skapa ett nytt Ungdomens hus i Rinkeby, till skillnad från annan verksamhet som inte har fungerat. Så är det hela tiden.

Det går inte att klamra sig fast exakt vid vilka fastigheter och vilka hus som har varit öppna. Det viktigaste är att vi har fokus framåt på att förbättra denna verksamhet och hela tiden har kvaliteten och utvecklingen i fokus. Med stärkta resurser under detta år hoppas jag att vi får en ännu mer kvalitativ fritidsverksamhet, för det är så det blir när man tar ett politiskt ansvar för dessa frågor på riktigt och inte låter barnkultur- och fritidsområdet vara ett ansvarsområde som ingen tar tag i. Jag har varit med och tagit tag i området och tagit fram en strategi, och nu ser vi till att det blir verkstad bakom denna strategi.

§ 12 Årsredovisning 2021 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Anförande nr 60

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Då lägger vi ytterligare ett år till handlingarna här i kommunen. För mig och för många av oss har det varit ytterligare ett år med kamp mot pandemin, mot otrygghet och mot polarisering och utanförskap. Jag vill i stället se ett Stockholm som aldrig står stilla, som blomstrar och sjuder av liv efter pandemin och där människor inte är passiva medborgare utan aktiva medskapare av vår stad, oavsett om det handlar om att vara aktiv med Tyck till-appen eller utformandet av stadens kajer.

Den grönblå majoriteten tog över styret i Stockholms stad med höga ambitioner att göra Stockholm till en ännu bättre stad att leva i, men ingen kunde förutse då att den här mandatperioden till stora delar skulle präglas av pandemin. Men stockholmarna ställde in, ställde upp och höll avstånd. Medarbetarna inom äldreomsorgen, skolan, förskolan och LSS – överallt gjorde man detta. Omsorg, medmänsklighet och flexibilitet har präglat staden under pandemin.

Förra året kom restriktionerna, sedan mildrades de och sedan kom restriktionerna tillbaka. Och vi i denna församling beslutade om ett rekordstöd till näringslivet för att göra allt som stod i kommunens makt för att stötta våra småföretagare. Och när frustrationen var som störst bland småföretagarna och enskilda företag över att stödet inte nådde fram i tid eller över de ryckiga reglerna för pandemistöd fanns staden där. Vi gick före, som så ofta förr. Vi har också hanterat pandemin och dragit lärdomar av den. Detta visar sig inte minst i den färdplan som vi senare i dag kommer att fatta beslut om. Det handlar om att hela tiden lära sig av olika situationer, om att lära nytt och om ständig förbättring.

Förra året slogs rekord i antal skjutningar i Sverige. Samtidigt är det viktigt att påpeka att stockholmarna känner sig tryggare, enligt de omfattande trygghetsmätningar som gjordes 2018. Genom att staden har tagit detta på allvar under hela mandatperioden – vi har kameror och ordningsvakter på plats, och vi har byggt upp en gedigen samverkan med kriminalvård och polis och andra aktörer som fastighetsägare och handlare på otrygga platser – har vi lyckats minska den upplevda otryggheten där människor bor. Vi är inte färdiga. Vi har kommit en bra bit på väg, men vi har mer att ge. Vi ser att fler än någonsin tidigare upplever att städningen i staden fungerar och att vi tar klottersaneringen på allvar.

Medan socialtjänst och polis flyttar in tillsammans i Stockholms stad för att samarbeta kring unga brottslingar ser vi att färre blir delaktiga i det dödliga våldet genom arbetet med Trefas. Det är ett arbete som vi gör med kriminalvård och polis för att minska dödsskjutningarna i Stockholm. Jag har sagt det förr: Vi kommer aldrig som kommun att enskilt kunna göra något åt detta, utan vi behöver fler poliser. Vi har i dag färre poliser än 2015. Det är polisen och rättsväsendet som har det yttersta ansvaret när det gäller det dödliga våldet. Men tro mig, Stockholms stad gör mer än någonsin tidigare i arbetet för att öka tryggheten i vår stad.

Stockholm går också i bräsch för klimatomställningen i Stockholm, som hela landet jobbar med. Förra året initierade vi den stora elektrifieringspakten tillsammans med näringslivet för att ställa om till en utsläppsfri innerstad. Bilarna kommer fortsatt att ha en plats i Stockholm, men de ska gå på el. Vi ska ha en utsläppsfri innerstad 2030.

När vi lägger detta år till handlingarna kan vi också summera en välkött ekonomi. Vi behåller det högsta kreditbetyget, och vi ser till att skuldutvecklingstakten minskar. Skatten hålls oförändrad. Skattepengar ska gå till viktig välfärdsverksamhet och inte till dyra räntor.

Jag har sagt det förr: Det ska inte spela någon roll ifall du kommer från Karlskrona eller från Kiev – du är stockholmare från dag ett när du flyttar in här. Jag är stolt över att Stockholms stad just nu visar sin öppenhet och sin omsorg om dem som flyr från Ukraina. Det är många har öppnat sitt hem. Och jag är stolt över det arbete som vi har inlett för att ta emot med En dörr in eller En väg in, där vi matchar människor i arbete tillsammans med Integrationspakten och Welcome house, där samhället ställer upp genom one-stop-shops, som det kallas. Jag är också stolt över det arbete där Stockholms stad har engagerat sig internationellt, oavsett om det handlar om internationella nätverk för europeiska städer eller nätverk för klimatet eller mot terrorism. Och inom kort kommer vi att leda en stor konferens.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Jag har mycket mer att säga, som ni märker.

Anförande nr 61

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Kommunfullmäktige! Det har snart gått två månader sedan Ryssland inledde sin folkrättsvidriga invasion av Ukraina. Covidpandemin hade precis börjat ebba ut, och så blev vi återigen smärtsamt påmind om hur skör tillvaron är – att krig, krigsbrott och humanitära katastrofer även kan ske i vår direkta närhet, i städer som vi når med flyg på två och en halv timme eller drygt ett dygn med bil.

Men 2021 var åtminstone, förhoppningsvis, sista gången på mycket länge som världen behövde genomlida en pandemi av en sådan magnitud. Väldigt många människor har behövt göra stora uppoffringar, inte kunnat ta ut sin semester, jobbat över i stort sett varje dag och isolerat sig från familj, vänner och bekanta, för att inte tala om alla som miste livet under pandemin, inte minst här i Stockholm. Det är väldigt många människor som har förlorat sin livskamrat, mamma, pappa eller nära vän till följd av viruset. Det får vi aldrig glömma.

En av våra viktigaste uppgifter framöver är att ta hand om våra medarbetare, som har gjort oerhört stora insatser under pandemin, inom både äldreomsorgen, skolan, förskolan och andra sociala verksamheter. Detta gäller både medarbetare och chefer, som periodvis har haft en oerhört påfrestande arbetssituation.

Det är mycket oroväckande att långtidssjukskrivningarna numera ligger på omkring 40 procent, vilket är högre än på mycket länge. De kommande åren måste fokus därför ligga på rimligt arbetstempo, möjlighet till återhämtning, reflektion, utvecklingsarbete

och vidareutbildning, sådant som man har haft väldigt lite tid för under pandemin när mycket har handlat om att hela tiden försöka hålla näsan precis ovanför vattenytan.

Välfärden och inte minst de kvinnor som arbetar inom den måste vara vår högsta prioritet framöver. Därför står vi fast vid förslaget om en coronabonus för stadens anställda. Undersköterskor, vårdbiträden, sjuksköterskor, enhetschefer, lärare och barnskötare stod i frontlinjen i arbetet med att bekämpa viruset, och de förtjänar långt mer än bara applåder.

Nu är det hög tid för omfattande satsningar på välfärdens verksamheter. Det handlar inte minst om fler kollegor, en bättre arbetsmiljö och högre löner. Detta är långt viktigare än skattesänkningar eller till exempel skolkoncernernas strävan efter att plocka ut vinst. Kort sagt: En trygg välfärd i alla delar av livet, i alla delar av Stockholm. Det är detta som är Vänsterpartiets politik. Bifall till vår reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 62

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag läste er reservation om fastighetsnämndens verksamheter, Clara, där ni lyfter upp behoven av investeringar, som ni är oroliga för. Ni tar ett bra helhetsgrepp där som verkligen är uppskattat när det gäller hur ni resonerar. Jag vill ändå ställa några frågor kopplat till en del som jag är lite nyfiken på.

Ni öppnar upp för en eventuell försäljning av Hötorgshallen, och då undrar jag hur ni ser på faret, som staden äger tillsammans med flera andra verksamheter och som har stora renoveringsbehov. Jag personligen tror inte på en sådan försäljning, ska jag säga, men det vore intressant att höra hur ni ser på just faret.

Sedan pratar ni om flytt av olika fastigheter från fastighetsnämnden till andra nämnder, men ni nämner inte vilka. Det vore bra att få några exempel där.

Ni öppnar upp för ytterligare sänkning av vinstkravet. Där har skett en del, men jag skulle gärna vilja hur mycket. Slutligen, när det gäller behovet av ateljéer, undrar jag hur ni ser på 330 nya ateljéer som vi fick fram via kulturlotsen.

Anförande nr 63

Borgarrådet L i n d b l o m (V): När det gäller investeringar gör vi åtminstone ett försök att ta fram en oppositionsinvesteringsplan. Det är inget annat oppositionsparti som har gjort detta tidigare, utan man brukar bara lämna det därhän i skrift. Men det är såklart inte fullt utvecklat.

Vi tror på väldigt stora behov av investeringar, inte minst för att skynda på klimatomställningen. Vi vill tidigarelägga investeringar för energieffektivisering, solceller och så vidare, också för att få igång ekonomin, inte minst efter pandemin.

Vad gäller försäljningar tror jag att man kan titta på Hötorgshallen och Östermalmshallen. De underliggande grejorna kan man lösa med bland annat

tredimensionell fastighetsbildning, vilket kontoret också har lyft fram i dialog med dem. Jag gör långt mycket hellre det än att sälja skolor till exempelvis Engelska Skolan. Jag hade gärna behållit Gubbängens skola och i stället sålt Östermalmshallen, om jag hade haft möjlighet att påverka.

Sedan tycker jag att Stockholm Parkering och Stadsholmen kan ta saker för fastighetsnämnden, för de behöver fokusera på sitt.

Anförande nr 64

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Clara! Jag välkomnar engagemanget när det gäller hur vi kan lära av pandemin och hur vi ska utveckla oss framåt. Just därför har vi tagit fasta på vidareutbildning för personal inom bland annat geriatrik och demens för exempelvis specialistundersköterskor.

Min fråga gäller bonusen på 5 000 kronor. Vänsterpartiet driver bland annat skattehöjning på minst 1 krona i sin budget, och under föregående mandatperiod höjde man skatten. Det blev 4 000 kronor för en familj per år i skattehöjning. Hur mycket blir kvar efter bonusen när Vänsterpartiet har höjt skatten?

Anförande nr 65

Borgarrådet L i n d b l o m (V): 5 000 kronor, eftersom bonusen är efter skatt.

Den skattesänkning som ni gjorde i början av den förra mandatperioden räckte till ungefär en stor stark för en undersköterska. Samtidigt betydde det cirka 400 miljoner kronor mindre till välfärden. Jag tror faktiskt att undersköterskan hellre hade skippat den där extra ölen på krogen för att i stället kunna få fler kollegor, schystare anställningsformer och mer tid för brukaren som hon jobbar med, till exempel.

Där ligger kanske skillnaden mellan dig och mig, Anna. Det låter väldigt fint när du pratar, men i realiteten levererar du inte. Du kommer konsekvent att prioritera skattesänkningar för de rikaste och företags rätt att plocka ut vinst. Där ligger skillnaden mellan dig och mig.

Min man jobbar inom förskolan som barnskötare. Det fanns knappt en dag då han kom hem i tid under pandemin därför att de hela tiden behövde jobba häcken av sig för att klara verksamheten. Jag tycker att han och hans kollegor, efter dessa oerhört slitsamma år, förtjänar en coronabonus, det vill säga 5 000 efter skatt.

Anförande nr 66

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! År 2021 var ett år som fortsatte att präglas av pandemin, men det var också då vi såg inledningen på det som blev ett brutalt ryskt anfallskrig och ett historiskt övergrepp mot den fria och demokratiska staten Ukraina.

Låt mig först av allt konstatera att Stockholm nu behöver göra sitt yttersta för att ge skydd åt dem som flyr krigets Ukraina. Budskapet behöver vara tydligt: Vår stad är

inte full. Vi har varit kritiska mot att stadens hantering av pandemin har brustit i många avseenden. Därför framförde vi i detta ärende ett antal krav när det gällde Ukraina. Till min glädje kan jag konstatera att vi snart kommer att få ett ärende som är väldigt snarligt det som vi har föreslagit. Detta är bra, och vi välkomnar det. Vi står starkare när vi hanterar kriser tillsammans.

Med pandemin var det inte så. Vår stad var alltför senfärdig när det gällde att skydda våra äldre och våra utsatta områden. Vi socialdemokrater drev på, men besluten lät vänta på sig. Resultatet blev att fler äldre dog här än i andra delar av landet. I dag konstaterar revisorerna det som vi har hävdat länge: Den grönbå majoritetens beslut att utvärdera sig själva var fel. Om vi ska lära oss och om vi ska våga bli bättre måste vi se de brister som funnits. Ett första steg hade varit att låta fullmäktige debattera utvärderingen. Även detta har majoriteten röstat nej till.

Fullmäktige! Årsredovisningen visar på de problem som finns i Stockholm i dag, och vi socialdemokrater föreslår en rad beslut för att möta dem. Skjutningarna ökar, och gängen växer. Det förebyggande arbetet måste förstärkas. Styret når halvvägs med sina bostadsmål, och mer fokus läggs på utförsäljningar än på byggande. Den politiken vill vi ändra på.

Klimatomställningen kan och får inte vänta, men handlingsplanen för minskade utsläpp från fordonstrafiken låter vänta på sig. Vi höjer ambitionerna. Vi vill se ett klimatpositivt Stockholm senast 2035. Att höja kunskapskraven i skolan kan inte heller vänta. Jag vill också passa på att tacka stadens medarbetare.

Bifall S-reservationen i kommunstyrelsen!

Anförande nr 67

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Alla kan känna sig trygga – vi har tagit in oberoende utvärderare. Försvarshögskolan har varit inne, och vi har tagit in Governo och andra oberoende aktörer som har hjälpt till med gedigna underlag för att vi ska kunna lära av pandemin, precis som man har gjort nationellt.

Vi kan konstatera att kommunerna glömdes bort. Det är väldigt tydligt från Coronakommissionen nationellt att man såg regionernas behov men inte kommunernas. Det var därför det tog så lång tid att få skyddsmateriel. Jag hoppas att man också nationellt kan lära av detta och att det finns en viss ödmjukhet från Socialdemokraterna, som ändå får svidande kritik i de utvärderingar som kommer nationellt. Jag tror att vi alla har något att lära och förbättra inför framtiden, så låt oss använda detta till något konstruktivt.

När det gäller trygghetsfrågorna kan jag bara konstatera att vi har gjort mer under den här mandatperioden än något som gjordes under den föregående, då tryggheten egentligen bara togs på allvar under valår. Men det kan inte vara så att man tar trygghet på allvar bara därför att opinionsmätningarna säger att tryggheten är viktig, utan det måste prioriteras varje dag, oavsett vilket år under mandatperioden det är.

Anförande nr 68

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Det är så spännande med stadens finansborgarråd, för det är antingen den nationella nivån det är fel på eller på mig när jag var finansborgarråd under den förra mandatperioden. Var är ditt ansvar, Anna?

En oberoende utvärdering ska inte vara ledd från en direktör som är direkt underställd stadsdirektören i staden. Det är detta som menas med en oberoende utredning, inte att man gör en beställning med riktade frågor.

När det handlar om trygghetsfrågor finns det olika metoder att arbeta efter, och ni förnekar att ni vill införa Sluta skjut i Stockholm. Vi kan arbeta på flera sätt. Vi ser ju andra städer som använder sig av en annan metod med lyckade resultat, men ni vill inte ens prova. Och vi ser att skjutningarna i Stockholm är alldeles för många.

Anförande nr 69

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag blir alltid lika förundrad när Karin Wanngård ska vara något slags självutnämnd epidemiolog med väldigt självsäkra slutsatser om vad den höga smittspridningen av corona berodde på och varför så många dog i Stockholm. Lite ödmjukhet, om jag får be!

Den höga smittspridningen inom äldreomsorgen, framför allt på äldreboendena, var inget Stockholmsfenomen. Och det var inte ett svenskt fenomen, utan det var ett globalt fenomen. Man har kunnat se att där det har varit en hög samhällsspridning av corona har det också trängt sig in i äldreomsorgen. Detta har många studier pekat på nu. Stockholm var väldigt tidigt i pandemin. Vi fick hit smittan tidigt. När vi fick krishantera kunde andra kommuner och regioner förbereda sig inför en kommande coronavåg. Det är klart att de var bättre förberedda än vad vi i Stockholm kunde vara.

Dina upprepade anklagelser om att vi var senfärdiga stämmer inte, Karin. Vi agerade med den kraft och i den takt som vi kunde.

Anförande nr 70

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är den utredning som ni har tagit fram om er själva som visar på det, Erik. Om man hade varit lite mer öppen och vågat ta en extern utredning hade du fått bevis för det som du blundar för.

Vi var väldigt tidiga med att visa på att man måste gå över till kohortvård. Det tog alldeles för lång tid. När det gällde stadens utsatta områden, med trångboddheten där, tog det veckor innan ni vågade fatta ett beslut om vikten av att den som är sjuk i ett trångbott läge kanske skulle kunna bosätta sig någon annanstans. Man måste vara mer snabbfotad. Jag förstår att du inte vill ha en extern utvärdering av detta, men jag tycker att det är väldigt olyckligt.

Anförande nr 71

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! En sådan här redovisning innehåller självfallet saker och ting som inte alltid blir helt korrekta, för det är fullständigt omöjligt i en så här stor stad.

Jag vill säga något till dig, Karin. Du pratar om era klimatmål. Innan fullmäktige lade ni fram er budget om klimatneutralitet, och sedan i budgetdebatten var det klimatpositivt. Det är ju bra eftersom vi hade sagt att vi ska bli klimatpositiva till 2040. Vad som har hänt nu är att staden och Stockholm Exergi får 1,8 miljarder för att sätta igång arbetet med att fånga in koldioxid. Vi har fått pengarna nu och kan sätta igång med arbetet, och om det går som det är tänkt kommer vi att kunna vara klimatpositiva redan 2030. Det är en fantastisk förändring.

Jag ville kommentera trafikfrågorna också, där ni har ganska kul skrivningar, men tiden är ute, så jag får ta det sedan.

Anförande nr 72

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är väldigt skönt att vi är överens om att vi vill ha ett klimatpositivt Stockholm så fort som möjligt, men jag saknar de aktiva besluten. Ni har pratat mycket om det, och vi hörde finansborgarrådet prata tidigare om en klimatneutral innerstad. Jag pratar om att hela Stockholm ska vara klimatpositivt, och det arbetet måste gå mycket snabbare. Det är detta som inte sker i dag.

Bland annat, Daniel Helldén: Varför skyndar ni inte på nedläggningen av Bromma flygplats?

Anförande nr 73

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Fru ordförande! Samhällets stöd ska ge den enskilde förutsättningar att leva sitt liv i största möjliga mån i frihet och självständighet, utan myndigheters inblandning. Svåra sociala problem drabbar inte alla, men det kan drabba vem som helst. Det är därför vi har socialtjänsten som det yttersta skydds nätet.

Jag är väldigt glad över det som vi har åstadkommit under den här mandatperioden. Jag väljer att inte använda ordet nöjd, för man kan aldrig känna sig helt nöjd när man arbetar med socialpolitik. Jag vill ändå nämna några saker som vi har gjort.

Tidiga insatser och en lyckad skolgång är den bästa garantin för en bra framtid för våra barn. Vi har gjort stora resursförstärkningar till arbetet med utsatta barn och unga. Socialtjänsten och skolan arbetar i dag närmare varandra än någonsin, och vi har samlokaliserat socialsekreterare på fler polisstationer för att bättre fånga upp unga på glid så tidigt som möjligt. Vi har också kraftigt ökat antalet personer som staden har kunnat hjälpa att lämna ett kriminellt liv, och vi har förstärkt stödet till de anhöriga som drabbats av gängkriminalitetens skoningslösa våld.

Vi har tagit fram en modell för att långsiktigt stödja dem som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, och vi har stärkt samhandling med polisen för att hjälpa barn och kvinnor som blir indragna i människohandel eller prostitution. Framför allt har vi

börjat uppmärksamma övergrepp mot barn under täckmanteln sugardejting, och fler våldsutsatta kvinnor får nu förtur till en lägenhet.

En bra socialtjänst kräver förstås en bra arbetsmiljö. Vi har fortsatt arbetet med handlingsplanen för förbättrad arbetsmiljö, och vi stärker också säkerhetsarbetet för att förhindra att socialsekreterare utsätts för hot och våld.

Vi har höjt LSS-pengen mer än under föregående mandatperiod och påbörjat stora satsningar på kompetensutveckling, och vi drar i alla trådar för att se till att det byggs fler LSS-bostäder.

Hemlösheten minskar återigen, och antalet som lever i gatumiljö har minskat med 30 procent sedan 2018. Vi har byggt ut programmet Bostad Först och når i dag personer med samsjuklighet på ett bättre sätt.

Inom alla dessa områden har vi försökt hitta evidensbaserade insatser så att vi gör det som faktiskt hjälper. Till detta vi tillfört resurser för att kunna gå från ord till handling. Det finns som sagt mycket kvar att göra, och detta hoppas jag få göra under fyra år till. Men jag är ändå glad för det som vi i Liberalerna och det grönbå styret har lyckats med hittills.

Anförande nr 74

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Ordförande! Det är kul att du är stolt och nöjd, Jan, trots att det fortfarande finns saker att göra. Eller, du var inte nöjd, för det finns saker att göra, men du är ganska stolt.

Mycket av det som du tog upp, såsom tidiga insatser och så vidare, är saker som påbörjades redan under den förra mandatperioden. Sedan finns det jättemycket bra arbete som har gjorts med samarbete mellan skola och socialtjänst och som jag tänker är viktigt att hålla kvar.

Du pratade om kraftiga förstärkningar, men det är ändå så att barn- och ungdomsvården har gått med underskott, inte minst förra året, trots alla de miljoner som du nämnde. När det gäller LSS skedde visserligen en förstärkning förra året, men åren innan kom det inte upp till motsvarande pris- och lönekomp som vi tycker att man ska lägga.

Det finns väldigt mycket mer att göra när det gäller LSS-bostäder. Ni har tagit fram en boendeplan för bostäder enligt SoL och LSS som visar att det kommer att vara ett underskott på ungefär 500 boendeplatser redan när man börjar planera. Om man lever upp till planen är det fortfarande 500 som saknas, och det kommer att kosta stadsdelarna mycket att köpa in dessa platser.

Anförande nr 75

B o r g a r r å d e t J ö n s s o n (L): Det är därför vi centraliserar beställningen av LSS-bostäder. Det är jag väldigt glad att vi äntligen har fått gjort.

Det är förstås inget fel i att fullfölja goda saker även från tidigare majoriteter, men när det gäller just området skola har vi jobbat konsekvent för att skola, socialtjänst och polis ska jobba närmare varandra. Vi har jobbat för att placerade barn ska följas upp vad gäller skolgång och skolresultat. Vi har också varit väldigt konsekventa i att socialtjänstens öppenvård ska ta fram insatser som stöttar framgång i skolan. Detta var inte ett perspektiv som Stockholms stad hade tidigare, och jag är glad över att vi har kunnat föra in det.

Vad gäller underskotten stämmer det att det har funnits underskott på individ och familj. De har dock minskat stadigt under hela denna mandatperiod, och jag bedömer att vi under nästa mandatperiod kommer att komma i kapp helt och hållet.

Anförande nr 76

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter och åhörare, dagen till ära! Pandemiårens prövningar har förhoppningsvis nu lämnat oss med en arbetsro, och det är hög tid att utvärdera och planera för att stockholmarna aldrig ska drabbas på det viset igen.

Utifrån ett äldrepolitiskt perspektiv finns det en fråga över alla andra som påverkar kvaliteten för stadens äldre. Det är bemanningen, och – givetvis kopplat till det – resurser. Det hela är egentligen ganska enkelt. För att uppnå ett bra resultat måste arbetstagarna dels ha rätt kompetens, dels vara tillräckligt många för att kunna utföra det arbete som de är proffs på. Rätt bemanning handlar alltså inte bara om antal utan också om att rätt personer med rätt utbildning utför rätt saker. Det är just därför som vi gång efter annan i äldrenämnden lägger fram skrivelser där vi understryker vikten av rätt utbildningskrav och vikten av att mer resurser tillförs. Vi anser att det som ni i majoriteten gjorde i er första budget var precis tvärtom. De generella effektiviseringar som äldreomsorgen utsattes för pressade ned bemanningen, och i spåren av detta följde ohälsa och dålig arbetsmiljö för personalen. Och strax därpå kom pandemin.

Lösningen för stadens äldre stavas tryggare villkor för personalen. Detta har pandemin lärt oss. Ni har själva applåderat att andelen heltider och fasta anställningar ökar, och vi anser att det är hög tid att vi växlar upp det arbetet ännu mer. Vi vill även återupprepa vårt tidigare förslag om att ta initiativ till förhandlingar med syftet att upprätta ett lokalt kollektivavtal för att säkra fasta anställningar.

Anförande nr 77

M a r i a J a n s s o n (FI): Pandemin och svaren på pandemin har precis som alla kriser drabbat de redan svagaste hårdast och sätter också blyxtbelysning på orättvisor. Nu handlar det om hur vi ska gå vidare med det som vi har sett.

Barn med funktionsnedsättningar och barn som lever i ekonomisk och social utsatthet har fått det sämre. Barnfattigdomen har ökat. Möjligheterna till kontakter med viktiga vuxna utanför familjen har minskat under pandemin. Socialtjänsten och andra som möter unga redogör för att barn och ungas utsatthet för våld har ökat. Detta är saker som måste fångas upp.

Utrikesfödda, kvinnor och unga hade före pandemin en prekär situation på arbetsmarknaden, och den visade sig bli ännu sämre under pandemin. Och återhämtningen tycks inte nå dessa grupper, utan snarare cementeras utanförskapet från arbetsmarknaden.

Under 2021 dog 24 personer i dödsskjutningar, och 2022 ser så här långt inte så mycket ljusare ut. Vi förstår inte riktigt varför man inte vill prova Sluta skjut.

Anställda i äldreomsorgen, barnomsorgen och skolan drabbades under pandemin och var tvungna att dra ett tungt lass. Det är inte bara ett resultat av pandemin, utan det är en effekt av många decenniers nedskärningar i omsorgen. Detta måste på något sätt åtgärdas. Samtidigt som vi alla tackar den personal som har gjort jobbet måste de känna att det finns en genuin vilja att faktiskt bidra på sätt som gör att de får mer tid och bättre förhållanden för att utföra sitt arbete.

Jag noterar att Anna König Jerlmyr inte nämnde till exempel äldreomsorgen i sitt anförande. Jag tycker att det är något som vi verkligen måste se till att vi får pengar till. I stället för att sänka skatten måste vi se till att vård, omsorg och skola får de pengar som de behöver för att kunna göra sitt mycket viktiga arbete.

I övrigt hänvisar jag till Feministiskt initiativs yttrande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 78

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Alla som läste DN i morse kunde se att de har gjort en mycket utvecklad utredning av Sluta skjut, som det definitivt finns positiva saker med. Man ska dock påminna sig om att siffrorna visar att Malmö och Stockholm ligger ungefär jämte varandra. Det är inte så att Malmö ligger så fantastiskt bra till, det var bara det att situationen var minst sagt katastrofal där för några år sedan.

Att vi inte har Sluta skjut beror på att polisen vill testa metoden i två polisområden som är kopplade till två hela kommuner. Stockholms stad har ingenting emot att använda sig av Sluta skjut om det visar sig vara mycket bra, men vi har Trefas, som också funkar väldigt väl enligt både polisen, kriminalvården och socialtjänsten. Det vore dumt att börja använda en helt ny metod som faktiskt inte ens har kommit igång operativt i de kommuner som man förra sommaren beslutade skulle börja testa.

Anförande nr 79

M a r i a J a n s s o n (FI): Självfallet ska man vara noggrann i sin akribi och när man funderar på vad man ska göra och hur man ska göra saker. När 24 människor dör genom våld på öppen gata tror jag ändå att man måste satsa de slantar det handlar om för att testa alla vägar ut. Man kan ha Trefas och olika saker och projekt. Även om jag håller med om att villkoren i Malmö och Stockholm var olika i utgångsläget är det kanske ändå värt att testa en sak om man ser att den har fungerat.

Det är en katastrof som drabbar dem som går bort, förstås, och framför allt deras familjer och hela samhället.

Anförande nr 80

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Det stämmer ju inte. Att jag inte nämnde skola eller förskola på mina begränsade fem minuter innebär inte att vi inte tycker att det är prioriterat, utan jag tror att det har framgått i replikskiftet under debatten att det givetvis är prioriterat. Men man ska vara lite ödmjuk, för det är klart att den allmänna smittspridningen i samhället i stort under pandemin också tog sig in på våra äldreboenden. Detta kan man lära mycket av inför kommande pandemier, som säkert kommer att komma.

Vi har stärkt äldreomsorgen med 1,1 miljarder under denna mandatperiod jämfört med den föregående. Vi säkerställer nu vidareutbildning för undersköterskor för att göra det mer attraktivt att jobba i Stockholms stad, och vi har Silviacertifiering. Listan kan göras lång över de reformer vi gör för att stärka äldreomsorgen framöver. Det ska inte råda någon tvekan om att vi tycker att det är angeläget och viktigt, och vi har gjort betydligt mer än vad man gjorde när Feministiskt initiativ var med och styrde.

Anförande nr 81

M a r i a J a n s s o n (FI): Det låter jättebra när du listar de där sakerna och att det är 1,1 miljarder, men man har ju skurit ned på dessa verksamheter sedan 90-talet. Man har förändrat arbetsformerna, man har privatiserat och lönerna har inte gått upp i förhållande till andra yrkeskategorier. Det är en mycket mer prekär arbetsituation för dem som jobbar inom äldreomsorgen i dag än vad det någonsin har varit. Det går inte att säga att man satsar jättemycket på detta och på allting och ändå sänka skatten, för funkar inte på det sättet. Siffrorna går inte ihop. Vi måste se till att personalen de facto får bättre arbetsvillkor.

Anförande nr 82

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Jag tänker prata om det som jag tycker är det viktigaste som en kommun arbetar med. Det kanske man inte ska säga, men jag tycker naturligtvis att det är jätte viktigt. Det är skolan, och jag tänker prata om allt bra som händer där. Jag tror att en viktig uppgift för oss politiker är att också prata om det som är bra i våra verksamheter.

Vi har en väldigt fin skola i Stockholms stad. Alla barn har rätt att få det stöd som de behöver för att klara en bra skolgång. Det handlar både om det särskilda stöd som många barn behöver och om särskilda åtgärder för de elever som har mer ambitioner och som behöver mer stimulans för att tycka att det är kul att gå till skolan. Jag är därför mycket stolt över den grönbå majoritetens stora satsning under denna mandatperiod på det särskilda stödet, där sammanlagt 386 miljoner kronor har avsatts. Det är en helt ny modell som införs, och det görs utifrån att vi nu går bort från den hårt kritiserade inkluderingstanken.

Vi arbetar nu med en trestegsmodell där vi har små särskilda undervisningsgrupper som är finansierade på varje skola, och i varje stadsdel inrättas en särskild resursgrupp där barn som behöver ha mer omfattande stöd kommer att få den hjälp de behöver. Därutöver har vi det tredje steget, och det är de stadsövergripande CSI-grupperna för

elever med mycket omfattande stöd. Så ni kan tänka på och skryta med att vi har en modell som är i tre steg.

Staden inför också ett strukturbidrag för de fristående resursskolor som vi har i staden och som är väldigt uppskattade, detta för att säkra en långsiktig finansiering eftersom vi inte får det stöd som vi hade hoppats på från regeringen. Jag tycker att vi ska vara väldigt stolta över denna reform. Jag skulle vilja kalla det för ett paradigmskifte. Att alla elever ska kunna gå i samma klass är en tid som vi får lämna bakom oss nu. Vi måste se att varje enskild elev har olika behov, och därför ska vi möta dem efter de behov de har.

Jag vill också lyfta upp den stora satsning som vi gör på spetsklasser. Vi har nu spetsklasser runt om i staden, och vi startar nya nu till höstterminen på Kärrtorps gymnasium. Där får elever som vill ha lite större utmaningar möjlighet att gå till skolan och få de utmaningar som många av dem som har riskerat att bli hemmasittare har saknat fram till nu.

Jag vill med detta anförande få oss alla i denna sal, oavsett partifärg, att vara stolta över vår fina skola som vi har i Stockholm. Allt kan bli bättre – jag vet, Kadir Kasirga – men det är självfallet så att vi ska vara stolta över den verksamhet som vi har i dag.

Anförande nr 83

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande, kommunfullmäktige! Våra barn och unga och våra pedagoger i Stockholm har tagit ett stort ansvar under pandemin, och jag tycker att staden står i skuld till dem, som har drabbats hårt av undervisningen på distans. Vi vet att de elever som redan hade det tufft har fått det ännu tuffare.

Vi ser i årsredovisningen att betygen har höjts under 2021, vilket är positivt för de högpresterande, som är de skolor som har högst socioekonomiskt index, men huruvida detta är ett resultat av pandemin och en generösare betygssättning eller en långsiktigt höjd kunskapsnivå i skolan kan ingen med säkerhet veta ännu.

Den statliga Coronakommissionen har konstaterat att det är troligt att ett antal elever som annars inte hade fått godkända kärnämnesbetyg har fått det på grund av en generösare betygssättning. Man måste se med lite större försiktighet på den optimistiska atmosfär som råder när det gäller måluppfyllelsen. Vi hoppas på det bästa och att trenden har vänt, men vi anser i grunden att staden behöver planera för ytterligare insatser. Vi behöver minska de klyftor som finns i skolan och öka måluppfyllelsen bland våra elever. Det finns uppenbart goda exempel, inte minst i Järvaområdet. Vi tycker att den modellen behöver spridas till Stockholms alla stadsdelar så att de får ta del av den.

En åtgärd som direkt bidrar till ökad måluppfyllelse och samtidigt ökar tryggheten i skolan är att stärka elevhälsovården. Detta tycker vi inte har skett i tillräcklig omfattning. På många skolor finns det inte ett fungerande eller fullt närvarande elevhälsosteam, och detta tycker jag är oacceptabelt. Jag vet att skolborgarrådet Isabel Smedberg-Palmqvist också är mån om elevhälsan, men här behöver göras lite mer,

särskilt i ljuset av kriget i Ukraina, varifrån vi kommer att få många ungdomar och barn.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 84

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Jag har stor respekt för din roll som oppositionspolitiker, Kadir, och det är självklart att du ska vara kritisk till saker och ting. Men jag blir ändå väldigt besviken på dig, och jag tror att det är många lärare, rektorer och inte minst elever ute i Järva som blir väldigt ledsna när de hör vad du säger, att vi skulle ha någon form av glädjebetyg där ute. Det kontrolleras ständigt och jämt hur det är med betygen. 17 procentenheter ute i Järva – är det hållbart, eller är det bara en tillfällighet att vi har fått dem? Svaret är nej, säger rektorer och skolchefer. Det är en långsiktig satsning som vi ska vara stolta över.

Jag började mitt förra anförande med att säga att vi ska vara stolta över Stockholms skolor. Ni skriver i er reservation att stockholmarna flyr därför att vi har en dålig skola. Jag vill bara påminna om att vi i Stockholm har den högsta skolpengen i hela landet. Vi har de största resurserna i Stockholm.

Anförande nr 85

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Jag vill ge all eloge och skicka all min uppskattning till våra pedagoger, som kämpar dagligen för att våra barn ska få kunskapsvingar.

När det gäller skolpengen har ni sänkt den från 73 till 72 procent, Isabel, så där finns en sänkning.

Jag vill återkomma till måluppfyllelsen. Det står i själva årsredovisningen att distansundervisning och hög sjukfrånvaro har inneburit sämre förutsättningar för eleverna att tillgodogöra sig undervisning och att elever från socioekonomiskt svaga miljöer samt elever med funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa har varit särskilt utsatta. Jag träffar dagligen, via verksamhetsbesöken, rektorer och pedagoger. Det kan finnas risk för glädjebetyg. Även den statliga Coronakommissionen konstaterar detta i sin rapport.

Vi måste göra mer för våra elever. Jag vet att du har den intentionen, och vi skulle kunna göra väldigt mycket tillsammans.

Anförande nr 86

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Som ordförande i exploateringsnämnden är jag naturligtvis extra glad och stolt över att årsredovisningen visar att vi har överträffat målet när det gäller antalet markanvisade bostäder. Hela 10 414 stycken markanvisade bostäder förra året är den näst högsta noteringen i stadens historia.

Vi har dessutom under denna mandatperiod levererat det tredje högsta och det fjärde högsta årsresultatet, och det visar på en enorm styrka i det grönblå samarbetet i en fråga som är central för både stockholmarna och stadens fortsatta tillväxtförmåga och konkurrenskraft. Men det är inte vi i det grönblå samarbetet som har gjort detta själva, utan jag vill som ordförande i exploateringsnämnden rikta ett stort tack till alla tjänstepersoner på exploateringskontoret. De bostadsmål som vi har satt upp för denna mandatperiod är högt ställda och väldigt ambitiösa, och jag är medveten om hur stor denna utmaning har varit i tjänsten för er som jobbar på exploateringskontoret. Ni har verkligen vänt på alla stenar och arbetat hårt och systematiskt för att vi ska lyckas uppnå målen, så ett stort tack till er!

Jag kan konstatera att den ekonomiska avvikelsen hos exploateringsnämnden är kopplad till investeringsverksamheten jämfört med den beslutade budgeten. Den beror på högre inkomster än planerat, och detta i sin tur beror på att vi har haft en hög genomförandetakt i exploateringsprojekten. Att inkomsterna då ökar beror på att markförsäljningarna ökar. Vi har faktiskt också haft färre förseningar eller förskjutningar i projekten under det gångna året jämfört med vad vi beräknade eller befarade. Detta är också väldigt glädjande information att ta del av.

Jag tycker att allt detta är bevis på det fantastiska arbete som vi har uppnått men som såklart också medarbetarna på kontoret har genomfört under året. Med dessa korta ord vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 87

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Hejsan på dig, Johan! Jag skulle vilja fråga lite om Stockholmshusen. Det var ett projekt som vi drog igång under den förra mandatperioden och som syftade till att försöka pressa ned kostnaderna i nyproduktionen. I de första fem projekten landade hyrorna också ungefär 20 procent lägre än i jämförbar nyproduktion.

Om man tittar på facit från denna mandatperiod ser man att ni har markanvisat 300 Stockholmshus under dessa fyra år. Samtidigt flaggar bostadsbolagen för att det kommer att bli svårt att hålla dessa hyresnivåer i kommande projekt eftersom ledtiderna blir allt längre och, inte minst, därför att det inte är lika politiskt prioriterat längre.

Min fråga till dig är: Är du nöjd med att 300 Stockholmshus har markanvisats, också mot bakgrund av att 1 500 hyresrätter har ombildats? Sett till faktiskt facit blir det minus 1 200 billiga hyresrätter i Stockholm – duger det i en bostadskris?

Anförande nr 88

J o h a n N i l s s o n (M): Kul att vi är här igen, Clara. Jag visste väl att jag kunde beröra lite med mitt inlägg.

1 500 hyresrätter har ombildats under året, men 5 200 har markanvisats. Mer än hälften av markanvisningarna förra året gick alltså till hyresrätter – det är jag väldigt nöjd med.

När det gäller Stockholmshuset har vi inget uttalat mål för dem, utan vi har ett mål om att uppnå minskade boendekostnader. Det är detta som jag tycker är det viktiga. Jag har sagt det flera gånger här: Stockholmshuset är *en* variant eller metod, men det finns andra också för att minska boendekostnaderna. I det avseendet hade vi ett mål om 400 stycken lägenheter eller markanvisningar förra året. Vi uppnådde 458, det vill säga vi överskred målet när det gäller lägre boendekostnader.

300 Stockholmshuset stämmer, och detta beror på att vi har gjort ett omtag kring Stockholmshuset för att få dem att bli ännu bättre och kanske få ned hyran ännu mer. Det är klart att det kan bli ännu mer, men jag vill påminna om att 400 ytterligare prövas för att kunna bli Stockholmshuset. Det skulle alltså kunna bli upp till 700.

Anförande nr 89

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är en kontrast att höra dig stå här nu, Johan Nilsson, för detta är första året som du är i närheten av att klara målet för antalet markanvisningar. Det saknas fortfarande ungefär 10 000 sett över hela mandatperioden.

Jag vill ta vid efter min kollega Clara när det gäller bostäder med rimligare kostnader. Det finns ett konkret exempel på hur man kan göra när det gäller Stockholmshuset. Generellt sett har ni minskat markanvisningarna till allmännyttan med över hälften, som sagt från 3 800 till bara 300 markanvisningar till Stockholmshuset. Var är då alla andra lösningar? Ni har en metod som fungerar, men den väljer ni bort. Och ni har inte presenterat några andra lösningar för hur stockholmarna ska få billigare bostäder i den här staden.

Anförande nr 90

J o h a n N i l s s o n (M): Jo, men det tycker jag att vi har gjort, Emilia. Först ska jag bara säga, när det gäller att du tycker att vi dras med ett underskott på 10 000 markanvisningar, att det stämmer utifrån det mål som vi satte upp. Vi höjde ribban den här mandatperioden för att verkligen maximera pressen på att få fram markanvisningar. Vi har ändå haft en hög takt, och när det här året är slut kommer vi att ligga på det högsta antalet markanvisningar under någon mandatperiod de senaste fem sex mandatperioderna. Vi har verkligen fått upp takten, och det är jag väldigt glad över.

När det gäller allmännyttan och hyresrätter är det, som jag har sagt flera gånger, inte så att hyresrätter är lika med allmännytta, i alla fall inte för mig. Allmännyttan är kommunens bolag, där vi ska ha en viss mängd lägenheter. Men det finns också en marknad som är beredd att bygga billiga hyresrätter. Att vi låter marknaden göra detta är nödvändigt för kommunens investeringsbörda, och där har vi lanserat Hyresrättspushen, som har varit mycket framgångsrik.

Anförande nr 91

M a l i n E r i c s o n (FI): Jag skulle vilja prata lite grann om klimatbudgeten, som jag hellre skulle vilja se redovisas i sin helhet i årsredovisningen snarare än att den

följs upp med miljöprogrammet. Den sammanfattande redovisningen här lyckas ändå visa att klimatbudgeten är ett viktigt verktyg för att minska utsläppen, förstås, och inte minst få bättre koll på hur mycket koldioxid som staden och dess olika verksamheter släpper ut, för vi fortsätter att belasta klimatet hårt.

Betingen visar att det är stora mängder CO₂ som vi behöver skära ned på om staden ska nå det grönblå målet att vara fossilfri och även klimatpositiv 2040. Då är det mycket oroande att målen är så lågt satta och att måluppfyllelsen trots detta inte är bättre än vad den är. Detta är särskilt oroande för oss i Feministiskt initiativ, som vill gå betydligt snabbare fram med tanke på att vi är mitt inne i ett klimatnödläge och att vi behöver göra mycket mer.

Något som bekymrar är att stadens mål om klimatpåverkan från upphandlade livsmedel inte nås på grund av att bland annat utbildningsnämnden missar det. Med tanke på att utbildningsnämnden är Stockholms största förvaltning och skolan antagligen serverar överlägset flest måltider i staden blir påverkan större när utbildningsnämnden inte når målet än när en nämnd med mindre ansvarsområde kommer in för högt. Att det faktiskt går att lägga betydligt mindre CO₂ per kilo livsmedel visar stadsdelsnämnderna. Att det är stadsdelarna som över lag gör bäst ifrån sig kanske inte heller är helt förvånande med tanke på att förskolorna länge har haft ett aktivt arbete med maten.

Sen undrar jag vad det är som inte har fungerat i utbildningsnämndens arbete med klimatpåverkan – om det handlar om en trög organisation eller om det är några hinder som kan avhjälpas. Vi utgår ifrån att utbildningsnämnden får den hjälp de behöver och att det kommer att ge genomslag under 2022.

Ett annat matrelaterat mål som inte nås är andelen ekologiska måltider och livsmedel. Jag blir även där nyfiken på vad det är som inte fungerat och vilka stödinsatser som ska sättas in. Detta hade gärna fått tydliggöras här, även om det säkert redovisas i den senare uppföljningen.

Nu när klimatförändringarna är i rullning är klimatanpassning av nöden. I arbetet för klimatanpassning i ett förändrat klimat måste vi kunna hantera både stora regn och värmeböljor. Ett talande exempel från redovisningen är det missade målet för antalet badplatser med bra badkvalitet. De platser som invånarna söker sig till för att svalka sig vid värmebölja på grund av klimatförändringar påverkas negativt av skyfall på grund av klimatförändringar. I sammanhanget klimatkatastrof är det en liten sak, men talande.

Vi ser fram emot den fullständiga redovisningen av klimathandlingsplanen och miljöprogrammet senare i vår.

Anförande nr 92

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Nu har vi en klimatbudget. Nu kan vi se verksamheterna som inte klarar av det, och det är en poäng med det. Samtidigt kan man se i redovisningen att tolv av dem som redovisas klarar klimatmålen, och det är

otroligt bra. Där står inte heller i vilken mån de klarar sig över målen, och vi vet att de klarar sig över de mål som är satta.

Redovisningen är preliminär, och den kommer sedan att komma i redovisningen av miljöprogrammet. Det beror på att man måste räkna mer, och så är det ju alltid. Vi kan se att vissa av verksamheterna halkar efter, och vi vet att ett av de absolut mest problematiska områdena är trafikområdet. Den siffra som finns där är ändå otroligt bra för att vara trafikområdet, och där har vi omfattande åtgärder som nu håller på att rullas ut. Det gör mig otroligt nöjd och glad, för det visar att vi helt och hållet är på rätt väg.

Anförande nr 93

M a l i n E r i c s o n (FI): Nu ska jag vara lite tvärtemot och säga att om man alltför lätt når målen kanske man har satt målen lite för lågt. Det är naturligtvis bra att målen nås, men nu är vi också inne i en pandemi, och trafiken har legat ganska lågt jämförelsevis. Jag hoppas bara att vi kan fortsätta att hålla de bra siffror som finns nu när vi växlar upp igen i samhället.

Anförande nr 94

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Hör upp, hör upp, för ni ska få gissa på slutet vad jag egentligen pratar om! Det är inte i nattmössan; jag har ingen mössa på mig.

Sex av åtta i ledningen för denna verksamhet är kvinnor. Nästan 700 bostäder inflyttade 2021, därtill nästan 500 lägenheter tillbakatagna från otillåten uthyrning under två år. Byggaktörsdriven detaljplan, stor. 225 nya lägenheter på egen mark. 131 lägenheter i Stockholmshus på Hagsätravägen, som troligen har Sveriges lägsta koldioxidavtryck i nyproduktion vad gäller bostadshus. 131 lägenheter, 19 procent lägre hyra – inte 20 procent, Clara Lindblom, utan 19 procent handlar det om. Klimateffektivast i Sverige, troligtvis. Fin gestaltning, finalister i allmännyttans bästa nyproduktion. Dessutom har den här verksamheten ytterligare en final: en finalist i Årets Stockholmsbyggnad. Det är Parkhuset vid Rosenlundsgatan.

Ja, hörni, vad är det nu jag pratar om? Säg nu! Vad pratar jag om? Jimmy, vad pratar jag om? Sara? Jo, det är självklart Stockholmshem – juvelen i kronan bland Sveriges allmännytta! Det är två gruppleddare, jag själv och Vänsterns, som är män. Övriga gruppleddare och vd är kvinnor. Det vi ser och som jag gläds riktigt mycket åt som liberal är att jämställdheten ökar och att det kommer in allt fler kvinnor i ledningen i fastighetsbranschen. Det gäller framför allt i fastighetsbolagen, men det är på gång och på stor frammarsch också i byggbolagen. Vi i Stockholmshem är ett fastighets- och bostadsbolag. Vi går före där, och vi ser att också allt fler av våra entreprenörer har kvinnor i ledningen. Einar Mattssons klimatutvecklingschef är upplärd av och kommer från Stockholmshem – en kvinna. Hon har samma namn som du, för övrigt, Emilia Bjuggren.

Nå ja, varför står jag då här och skryter? Jo, det är årsredovisning. Det brukar vara en litania från oppositionen där de talar om hur illa allt har varit under det föregående

året. Jag kan därtill lägga att Stockholmshem gör ett rekordresultat ekonomiskt. Ekonomi, verksamhet, klimat – allt är i topp.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 95

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! I går roade jag mig med att gå på barnkalas med min fyraåring. Kan ni gissa vilket samtalsämne som dominerade bland de medföljande föräldrarna? Stockholms bostadsmarknad, såklart. En av papporna berättade att de bor, två vuxna och två barn, i en tvåa på 55 kvadratmeter. De har letat länge och försökt hitta större, men de har inte råd. De har inte heller tillräckligt lång kötid i Stockholms bostadskö.

Nästan vart femte hushåll i Stockholm är trångbodda. Tittar man bara på barnfamiljer är siffran betydligt högre. Som vi har sagt tidigare här flyttade förra året fler invånare från vår stad än hit, för väldigt många helt vanliga barnfamiljer har inte längre råd att bo i Stockholm. Det är klart att det finns många orsaker till att vi har en stor bostadsbrist, men den enorma brist vi har på hyresrätter med rimliga hyror förvärrar även priserna på den köpta bostadsmarknaden. Det är ett problem som förvärras med den grönbå majoriteten och oförmågan att få fram nya byggstarter och utförsäljningen, den ideologiska utförsäljningen, av våra hyresrätter.

Av 30 000 bostäder som skulle ha börjat byggas under de här tre åren har endast 12 000 kommit igång. Det är en skuld på 18 000 bostäder. Samtidigt har, som tidigare nämnts, Moderaterna dragit i bromsen så att allmännyttan knappt får bygga bostäder alls längre. De tvingas i stället att sälja de hyresrätter vi har med lägre hyror. Det förvärrar vår bostadssituation, men det förvärrar också en redan förödande segregation. Det är en skadlig politik för Stockholm.

Vi behöver bättre. Det är därför vi kräver en åtgärdsplan för hur vi ska komma i kapp de tre åren med missade bostadsmål. Det förutsätter ett stopp för ombildningarna, att allmännyttan återigen får bygga bostäder och att vi markanvisar även till hyresrätter med rimliga hyror.

Bifall till Socialdemokraternas reservation!

Anförande nr 96

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Vi klarar våra mål även om det finns någon avvikelser här och där. Men man måste ju också ta hand om ekonomin. Man kan inte bara spendera som drucken sailors på permission, som man säger.

Jag har tittat på de tidigare mandatperioderna. Mellan 1998 och 2002 tog de borgerliga ned skulden med 25 miljarder. Sedan kom ett socialdemokratiskt lett styre, och man ökade skulden med 21 miljarder. Sedan tog borgarna över igen och minskade skulden med 12 miljarder. Sedan ökade skulden med 12 miljarder. Men vi hade ju en finanskris 2008, och då bestämde vi oss för att vi skulle stambyta i alla våra kommunala bostäder,

vilket vi också gjorde. Då ökade skulden, för vi ville mota detta. Under förra mandatperioden ökade ni skulden med 17 miljarder, och det har vi nu precis fått ned.

Anförande nr 97

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är spännande med den här låneskulden som återkommer gång på gång. Under den här mandatperioden och de år som ni har varit en grönblå majoritet har ni nu lånat mer än vad vi gjorde under förra mandatperioden. Hela diskussionen är bisarr.

Jag ska ge er ett tips. Det bästa sättet att hålla nere sin lånekostnad är att bygga riktigt mycket bostäder, för det är då vi får in pengar från markförsäljning även när vi hjälps åt att bygga staden. Så se till att få upp bostadsbyggandet! Se till att få genomförandebeslut så att försäljningsintäkterna kommer in! Då kan vi både låna till eget bostadsbyggande och få mer intäkter när andra bygger i vår stad.

Anförande nr 98

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande och fullmäktige! 2021 blev ytterligare ett år som präglades av pandemin – en pandemi som drabbade stockholmare på väldigt många sätt. Många har förlorat nära och kära, och andra har fått se sina verksamheter gå under.

Men Stockholms stad har verkligen i sin organisation visat prov på uthållighet, flexibilitet och snabbhet. Jag vill särskilt lyfta de insatser som Stockholms stad och vi har gjort för företagen under pandemin. De har varit helt avgörande. Vi har verkligen visat att vi står på företagets sida. När de har väntat och väntat på de nationella coronastöden har vi gått före. Vi har tagit bort kostnader, vi har sänkt hyror och vi har tagit bort regelkrångel. Det här har räddat jobb, men det har också sett till att vi nu inte återstartar en stad helt utan ett nöjesliv.

Jag vill också passa på att lyfta fram de saker som vi har gjort för att se till att fler barn och unga kan fortsätta idrotta trots att barn och unga har fått betala ett väldigt högt pris för att minska smittspridningen. Vi har bland annat infört nolltaxa året runt för all barn- och ungdomsidrott, men vi har också tagit helt nya grepp för att se till att fler äldre får ta del av det fantastiska idrottsutbud som finns i Stockholm. Vi har även sett till att äldre får ta del av mer kultur – någonting som är väldigt viktigt och som har varit väldigt viktigt för att bryta den sociala isoleringen.

Många har under pandemin valt att ställa om, och vi har verkligen tagit höjd för att fler ska kunna läsa yrkesutbildningar för snabb omställning. Tack vare stadens alla förvaltningars fantastiska jobb har vi också, trots att vi inte har kunnat erbjuda några feriejobb i äldreomsorgen, nått kommunfullmäktiges mål om antalet feriejobb. Det ska stadens förvaltningar ha ett stort och varmt tack för.

När vi trodde att vi skulle kunna återgå till det normala invaderade Ryssland Ukraina. När Sverigedemokraterna sa att Sverige var fullt och när Socialdemokraterna sa att andra EU-länder skulle ta ansvar sa vi i Stockholm att de ukrainska flyktingarna är välkomna till vår stad. Vi står redo både med jobb och med bostäder. Som huvudstad

går vi före. Vi erbjuder validering och matchning, och vi erbjuder språkstudier genom studieförbunden. För vi är en öppen och solidarisk stad som ser alla människors potential.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 99

Salar Rashid (S): Jag försökte verkligen hålla mig från att begära replik på Karin Ernlunds anförande, men jag studsade till när hon nämnde Socialdemokraterna i meningen gällande flyktingmottagande.

Jag måste säga att jag blir lite förvånad över att man kan stå här och peka på så många delar som behöver göras just nu när det kommer till mottagandet av ukrainska flyktingar när man själv inte har tagit initiativ till att exempelvis ge olika typer av direktiv till Welcome House Stockholm, som i dag inte har ett enda beslut för hur de ska ta emot de ukrainska medborgarna och vara dem behjälpliga. Jag tycker att man ska vara lite försiktig med att kasta sten i glashus och nämna Socialdemokraterna. Vi vill givetvis att hela Europa ska ta ett större ansvar, men ni är ju själva med och beslutar och bestämmer över staden men drar inte ert strå till stacken.

Anförande nr 100

Borgarrådet Ernlund (C): Ordförande! Tack, Salar, för att du ger mig möjlighet att berätta att vi har gett flera direktiv till Welcome House! Det handlar om att erbjuda validering, att erbjuda coachning och matchning och att erbjuda språkstudier via studieförbunden. Alla de här sakerna gör vi för att den socialdemokratiska regeringen har valt att inte erbjuda de ukrainska flyktingarna några etableringsinsatser. Du skakar på huvudet, men så är sanningen. De ukrainska flyktingarna har inte rätt att vara en del av etableringsprogrammet, och de har inte rätt till sfi. Vi går före. Vi erbjuder insatser ändå, trots att regeringen halkar efter.

Och det var så, Salar Rashid, att Magdalena Andersson i inledningen sa att hon tyckte att det var de andra EU-länderna som skulle ta ansvar för de ukrainska flyktingarna. Hon har fått backa, och det tror jag är mycket tack vare att vi i Stockholm gick före och sa: Självklart ska Stockholm och Sverige stå öppna i en sådan här väldigt allvarlig tid och såklart välkomna människor som är på flykt!

Anförande nr 101

Sophia Granstedt Baat (M): Fru ordförande! En förskola och skola med hög kvalitet är en förutsättning för att alla barn och elever i Stockholm ska få möjlighet att lyckas. Alla barn i våra förskolor och skolor ska få tillräckligt med kunskap för att få rätt förutsättningar för en bra framtid oavsett var i Stockholm man bor.

Höga förväntningar på elever, en tydlig styrning och de absolut bästa rektorerna, lärarna och pedagogerna har möjliggjort att vi har fått förbättrade kunskapsresultat under den här mandatperioden, inte minst i Järva. Men vi har fortfarande utmaningar. Fler barn, framför allt i Järvaområdet och Skärholmen, behöver gå i förskolan.

Inskrivningsgraden måste öka. Förskolebarnen måste också få bättre svenskkunskaper inför skolstart. Grundskoleeleverna måste gå ut grundskolan med gymnasiebehörighet, och gymnasieeleverna måste kunna få fira sin student.

I stadens budget för 2021 och 2022 har vi gjort stora satsningar på skolan. I årets budget satsar vi en halv miljard mer än föregående år. Men jag måste ändå replikera på några saker som står i Socialdemokraternas budgetreservation. Det som störde mig är samma sak som Isabel tog upp: att föräldrar och familjer flyttar från Stockholm på grund av att vi har dåliga förskolor och skolor. Det stämmer inte. Vi har några av de absolut bästa förskolorna och skolorna i landet och en av de högsta skolpengarna i landet.

Det här vet jag, för sedan sex veckor tillbaka har jag börjat engagera mig ideellt i ukrainska flyktingar. Jag hjälper till med att hitta både bostäder, förskoleplatser och skolor. Jag kan säga att det inte finns någon kommun som är så väl förberedd just när det gäller förskola och skola som Stockholm. Många kommuner som vi hittar bostäder i säger: De kan nog få en förskoleplats i augusti. Det är alltså fyra månader som de här barnen ska vara hemma med sin mamma, som då inte kan få ett jobb och inte kan lära sig svenska för att hon måste ta hand om sina barn. Men så är det inte i Stockholm. Här har vi förskoleplatser lediga och är redo att ta emot inom några veckor. Vi har också möjlighet att emot elever i skolan inom en månad, och det är något vi ska vara väldigt stolta över.

Jag vill också belysa elevhälsan. Det här vet Kadir, för vi har fått en dragning för bara någon månad sedan om elevhälsan och om vilken stor satsning vi har gjort på den under mandatperioden. Vi har inlett ett samarbete med Region Stockholm för att vi ska kunna fånga upp eleverna inte bara under den tid de är i skolan utan även efter skoltid. Då behöver man ha ett samarbete med regionen.

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens årsredovisning.

Anförande nr 102

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande och Sophia! Jag tänkte bara ställa två frågor. Du pratar väldigt väl om förskolan. Jag instämmer i att vi har väldigt goda förskolor ute i Stockholms stad, men de har också haft en väldigt hård belastning. De har jobbat väldigt hårt, och de har fortsatt svårt att orka med. Vi ser fler och fler av personalen som går in i väggen och fler och fler som väljer att lämna yrket fast de älskar det. Hur tänker du se till att de får bättre arbetsvillkor?

Du lyfter också elevhälsan. Vi ser ute på skolorna hur man skär ned på den personal som finns kring eleverna som har särskilda behov av omsorg. Man drar ned på elevassistenter, man halverar kuratorstjänsterna med mera. Hur ser vi till att elevhälsan verkligen håller måttet och inte bara är något man skriver om? Hur ser man till att det verkligen finns tillgängligt ute på skolorna?

Anförande nr 103

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Fru ordförande! Såklart behöver förskolorna och förskollärarna få fler kollegor. Där jobbar vi gediget för att rekrytera fler, både förskollärare och pedagoger.

Jag vill också lyfta lärarlönerna. Vi har några av de absolut högsta lärarlönerna för både förskolepersonal och personal i grundskolan och gymnasiet i Stockholm. Det är alltså inte problemet. Men fortfarande behöver vi få fler lärare så att alla får fler kollegor, helt enkelt. Och det är en utmaning. Det är för få som utbildar sig till lärare i dag, och det kan vi ha en annan debatt om. Men vi har stora brister i den lärarutbildning som finns i dag.

När det gäller pedagoger nämnde du barn med särskilda behov. Där har vi faktiskt gjort en historisk satsning, som Isabel redogjorde för väldigt väl. Dessa pengar, 370 miljoner, är en satsning som aldrig tidigare har gjorts. Jag hoppas att de här pengarna ska komma väl till pass.

Anförande nr 104

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Socialdemokraterna pratar i sin reservation om fluffiga ord om laddinfrastruktur. Vänsterpartiet pratar om leverans av laddinfrastruktur som går så oerhört långsamt. Feministiskt initiativ skrev ganska nyligen i en debattartikel att klimatbudgeten baseras på glädjekalkyler. Det är intressant, eftersom Feministiskt initiativ nu säger att vi har för enkla mål. Det borde vara något annat man säger i så fall.

Vi har satt mål som gör att vi klarar de beting som vi har i staden. Man kan möjligtvis tycka att de är för enkla, men vi kommer att klara de mål som vi behöver. Nu skruvar vi upp arbetet, och ni kommer successivt att se hur staden blir den klimatstad som den verkligen är. Som tidigare har nämnts är koldioxidlagring en viktig pusselbit.

Men när man pratar om fluffiga ord när det kommer till trafiken skulle jag vilja säga att man är helt ute och cyklar, för om det är något vi gör är det att vara ledande på detta område. Stockholms parkering bygger nu en enorm massa parkeringsplatser med laddinfrastruktur. Dess like finns inte i landet och nästan inte ute i världen. Bara detta bolag i sig kommer att klara målet om publik laddinfrastruktur detta år. Med det som nu händer på trafikkontoret, där Stockholm Exergi är ett sorgebarn som bromsar utvecklingen men som nu börjar komma igång, kommer vi att se att det här rullas ut. Samtidigt har vi ett fantastiskt projekt med innovativ gatuladdning, där vi har de första testerna på gång nu. Vi kan se att vi kommer att klara utbyggnaden.

Om man bor i våra kommunala bostadsbolag och har elbil och parkeringsplats i ett garage får man nu laddinfrastruktur till sin bil, samtidigt som vi fortsätter att fylla alla garage. Det här är en utveckling som är otroligt intressant och viktig. Det är ingenting som man kan se någon annanstans.

Karin! Bromma flygplats är inte en klimatfråga. Du liksom andra säger ju att vi ska flytta över trafiken till Arlanda, så det har ingenting med klimatet att göra. Däremot

kan man säga att regeringen inte kan få tummen ur i denna fråga. Möjligtvis händer det något nu i juni, men jag är inte så värst optimistisk när jag ser vad de har gjort tidigare.

Vänsterpartiet pratar om laddinfrastruktur och att det går för långsamt. Det händer otroligt mycket. Ni kan fråga till exempel era representanter i bolaget, vice ordförande. Vad ni sysslar med är att ni har vurmat för att sänka priset på diesel och bensin. Är det att ta ansvar för klimatet? Det är det inte. I den här staden har vi sänkt utsläppen från 2,7 till 1,7 ton i år. Det är en enorm insats som vi gör.

Anförande nr 105

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Daniel! Du säger att vi är ute och cyklar. Men ni har faktiskt helt kört vilse i frågan om laddstolpar, måste jag säga. Målet för publika laddstolpar på allmän gatumark är 4 000 i år. Hur många har ni byggt? 265, var den senaste uppgift jag fick. Det är inte ens en tjugondel... eller vad det nu blir. Men strunt i matten, det är i alla fall alldeles för lite.

Vi har väntat i flera år på att ni ska ta fram en åtgärdsplan för hur vi ska nå de tuffa satta målen för vägtrafikens utsläpp. Var är den planen? Vart har den tagit vägen? Vi fick nu statistik för vägtrafiken för 2021. Det är helt sant att trafiken minskade lite under pandemin, men nu är den tillbaka på samma nivåer som före pandemin. Det här är djupt oroväckande. Det finns mycket att bemöta i det du sa också om andra frågor, men jag hinner inte det nu. Tyvärr har vi när det gäller klimatomställningar och trafiken sett fyra förlorade år.

Anförande nr 106

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag vet inte var du får det där ifrån. Däremot kan man säga så här: Ni är duktiga på att vurma just för bensin och diesel, när vi ser till att vi går över till elbilar. Det är det som händer i den här staden. Rapporten från Rise visar att till 2030 kommer det sannolikt att vara så att vi inte bara har elbilar i innerstaden utan i hela Stockholm, 95 procent. Om vi har den utbyggnadstakt som vi nu har med laddinfrastruktur och de mål vi har satt kommer det att hända. 18 procent av alla bilar i Stockholm i dag är laddbara bilar. Det är det som är verkligheten, och vi gör skillnad.

När det gäller publik laddinfrastruktur är det ett mål som är delat av Stockholm Parkering och trafikkontoret. Vi vill ha ut mycket laddplatser i gatumiljön, och det rullar på nu. Man får ett antal projekt som går igång, så det kommer att bli mycket. Men vi kommer att klara de mål vi har med råde. Vi har inte sagt att det ska vara på gatan eller i garage, utan vem som helst ska kunna ladda sin bil. Och det kan man göra i ett garage, för det finns besöksparkering med 4 000 platser.

Anförande nr 107

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Nu råkar ju jag bo i ett sådant där nybyggt område i allmännyttan och med Stockholm Parkerings parkeringsgarage, och jag kan säga att det du påstår från talarstolen tyvärr inte stämmer.

Det finns två laddplatser för ungefär 60 parkeringsplatser, och det är näst intill omöjligt att få parkeringsplats. Det gör att man som ägare av en laddhybrid inte tycker att det är så intressant att fortsätta att vara det. Man blir mer eller mindre tvingad att gå över till ett mycket sämre klimatalternativ. Dina stora ord, Daniel Helldén, är de facto inte det som vi som stockholmare upplever i vår vardag när vi äger en bil.

Anförande nr 108

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Karin! Du har missat vad som händer. 2023 ska alla garageplatser ha laddinfrastruktur. 20 procent ska vara laddinfrastruktur till 2023. Vi har också målet för ytparkeringar. Det är mycket mer komplicerat, men det kommer. Om du har en plats har du rätt att få laddinfrastruktur *nu* och en laddplats. Det är bara för dem som har en garageplats att fråga efter detta så får de det. Jag vet att man tidigare inte har fått det, utan det har bara varit i de garage som Stockholm Parkering själv har rådighet över som man har kunnat sätta upp detta. Det har legat still i flera år, men det har jag sett till att bolaget nu gör. Man får alltid en laddplats. Det får man nu också i våra bostadsbolag på andra platser, även där ute där du bor. Vi har löst den uppgiften, och det är väl det som är det intressanta.

Det dokument vi tittar på nu handlar om 2021. Nu rullar allting ut, och när 2022 är slut kan stockholmarna ha elbil om de har råd att skaffa en.

Anförande nr 109

J o a k i m H e d e l i n (-): Fru ordförande, åhörare, ledamöter! Med Daniel Helldén som trafikborgarråd är jag helt övertygad om att vi kommer att få så mycket laddkapacitet som det bara går på så kort tid som möjligt. Där hyser jag faktiskt inga tvivel; du gör nog ditt bästa.

Men den stora frågan är egentligen varifrån elen ska tas. Det är ju inte bara Stockholm som bygger upp sin laddkapacitet, utan elbilar kommer att finnas i hela landet. Hur mycket el finns, och hur ska vi få den elen? Det kommer förmodligen inte att byggas några vindkraftverk på Södermalm. Det verkar inte som att några av våra grannkommuner tycker att vi ska sätta upp vindkraftverk ute i havet. Och om det inte blåser hjälper inte vindkraften i alla fall. Överföringskapacitet – vem bygger de kablar som kommer till oss, till Stockholm? Hur mycket kommer det att kosta? Och vem betalar för det?

Anförande nr 110

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Tack, Joakim, för frågan! El är någonting som vi måste ha, och vindkraft är det som har den riktigt stora potentialen. Vi ser nu hur det ökar. Vi måste se till att vi får havsbaserad vindkraft. Det är helt avgörande för den omställning som Sverige kräver. Jag förutsätter att man på riksnivå kommer att lösa det; annars får väl jag lösa det när jag går in på riksnivå.

Däremot bygger den utbyggnad som vi nu gör och de projekt som vi har först och främst på att man ska ladda på natten. Man ska helt enkelt arbeta med att dela på elen. Man ska se till att den uppgradering som man annars skulle behöva inte behövs. Man

laddar alltså på natten, och det som vi sätter upp är också långsamladdning. Man kanske tänker sig att vi har massor med snabbaddare, och så går man upp på morgonen och laddar bilen vid åtta nio någon gång. Då pajar systemet. Men beräkningen är att vi klarar detta med det sätt som vi bygger upp det hela på nu.

Anförande nr 111

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, åhörare! Jag var hos tandhygienisten i förra veckan. Hon sa att om jag bara använde den där tandtråden lite mer skulle inte hon behöva göra lika mycket, och det skulle inte bli lika dyrt. Det har hon ju rätt i, men det fick också mig helt osökt att tänka på Stadsbiblioteket. Och inte bara det, utan jag tänkte på alla möjliga otillräckliga underhållsrenoveringar. Det fick mig att tänka att årsredovisningen delvis präglas av det eftersatta underhållet och också av att snålheten bedrar visheten.

Men jag ska också prata lite grann om kultur. Kulturbranschen har visat på stor kreativ förmåga och vilja till omställning i hela landet, och kanske allra mest i Stockholm. Det är fortfarande väldigt svårt att bedöma hur stora effekterna kommer att vara för kulturlivet. Många tänker att återhämtningen kanske tar ett par år. Men faktum är att vi redan nu ser att det råder akut brist på högt utbildade och erfarna aktörer som har lämnat sektorn. Det gäller att de också kommer tillbaka dit.

Jag önskar – och det har jag sagt många gånger i text i olika redovisningar, papper, särskilda uttalanden och förslag till beslut – att staden börjar betrakta kulturen som en del av näringslivet. Det får inte ses som en liten nisch vid sidan av näringslivet, i synnerhet som kulturlivet just i Stockholm de facto är en betydande del av näringslivet. Det är också en del som under pandemin har drabbats dramatiskt av näringsförbud rakt av. Kulturförvaltningen har gjort fantastiska insatser med en mager budget, men jag saknar fortfarande även i denna årsredovisning det som jag har saknat under hela pandemin: insikten om kulturens betydelse även hos till exempel finansroteln. Nu har jag sagt detta en gång till.

Anförande nr 112

Borgarrådet N a d d e b o (C): Torun! Jag tänkte inte heller gå upp i debatten eftersom jag tycker att vi bara behöver ha en budgetdebatt och inte tre fyra stycken. Men när Vänsterpartiet pratar om näringslivet måste man ändå ge dem en eloge, för där är de inte bäst i klassen, om vi säger så.

Det är fantastiskt bra att vi är överens om att kulturen är en viktig näring. Vart femte företag i Stockholmsregionen jobbar inom de kulturella och kreativa näringarna. Men en sak vi inte är överens om är inställningen hos finansroteln, för i den är jag mycket glad över att man har insikt om kulturens betydelse. Du säger att vi har haft en mager budget. Vi har ökat kulturbudgeten under de två senaste åren med 110 miljoner. Vi lägger 10 miljoner mer den här mandatperioden på våra bibliotek än vad ni gjorde under förra mandatperioden. När du uttrycker att vi har en mager kulturbudget, Torun, är det inte med sanningen överensstämmande.

Anförande nr 113

T o r u n B o u c h e r (V): Det har tillförts mer pengar; det är helt riktigt. Men när man läser årsredovisningen står fortfarande kulturen på något annat ställe än näringslivet. Det är som att det inte riktigt kopplar. Jag blir lite stressad över det, och jag tycker också att det inte riktigt har tillförts tillräckligt med medel.

Ni inledde perioden när det gäller bibliotek med att göra en ganska kraftig nedskärning som gjorde att hela biblioteksvärlden i Stockholm svajade till. Det bidrog också till att det var svårt att bemanna under inledningen av pandemin. Det fanns inte tillräckligt med personal. Det där har ändå haft effekter, och det är en mager budget. Alldeles oavsett vad och i relation till vad som helst är det fortfarande en mager budget i kulturnämnden. Det gäller inte bara kultursektorn i näringslivet, utan det är också kulturens betydelse för att ta till sig barnfamiljer och så vidare. Nu hinner jag inte säga mer.

Anförande nr 114

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det har varit en intressant debatt, kan jag konstatera så här mot slutet. Det har varit tandhygienister, barnpartyn och liknande. Jag tycker att finansborgarrådet satte en väldigt bra ton i sitt inledningsanförande om att när det kommer till vårt fokus ska det vara på välfärdsverksamheter. Då innebär det att det inte ska vara på ökade räntekostnader. Vi har särskilt en viktig ambition för Stockholm, och det är att minska skuldökningstakten då vi riskerar att om några år stå inför en situation med orimligt höga ränte- och kapitalkostnader. Ni kan få prata om era tandtrådar och barnpartyn hur mycket ni vill, för det är uppenbart att vänsteroppositionen inte förstår realiteten i vad som riskeras om vi inte tar detta på stort allvar. Det tycker jag att debattens ibland konstiga inriktningar tydliggör.

Jag har gjort vad jag har kunnat, kan jag konstatera så här långt in på mandatperioden, från fastighetsnämndens håll. Fastighetsnämnden har ju tidigare fått mycket kritik från revisorerna. Jag kan konstatera att målmedvetet arbete har gett resultat, för i årets revision konstaterar revisorerna att ett systematiskt arbete för att skärpa kontrollen och styrningen har gjorts och fullföljts och att arbetet har förbättrats. Det har vidtagits åtgärder för att stärka den interna kontrollen samt verksamhet och ekonomi, och en viktig del av detta har varit att vi inte ska ha projekt där budgeten helt ignoreras och tidsplanen inte hålls. Vi ska i stället göra ett gediget arbete från början, och vi har gjort läxan.

Det handlar exempelvis om att upprätthålla kontrollfunktioner som värnar skattebetalarnas pengar. Vi har sett till att kostnadsökningar nu identifieras i projekt och lyfts direkt till nästa nivå och till chef för ett projekt så att det hela inte ska löpa på och tillåtas bli fördyrande utan någon åtgärd. Det handlar till exempel om kostnader på Tekniska nämndhuset och Liljevalchs +. De kunde bromsas och åtgärdas i stället för att projekten enbart hade löpt på och blivit dyrare.

Det vi har fått höra i diskussioner hittills i fullmäktige i dag har varit att Socialdemokraterna ännu en gång kommer tillbaka till att de snarare tycker att det kunde ha blivit ännu dyrare med Liljevalchsprojektet. Ni tar inte stadens ekonomi på

allvar. En viktig del har varit att uppföljning och identifiering av risker har skärpts. Det gäller exempelvis Gubbängens rugby, där man tidigt har identifierat risker i markförutsättningar. Vi har genom täta kontakter och avstämningar under hela projektets gång säkerställt att vi har fått bra synergieffekter och att projektet har kunnat hålla ordning och reda. Nu klaras det här inom utsatt tidsram och budget genom de åtgärder som vi har vidtagit.

Det har varit viktigt att säkerställa ordning och reda i fastighetsbeståndet, och det arbetet fortsätter. Men som sagt: Vårt fokus ska vara på välfärdsverksamheter, inte ökade räntekostnader. Därför är det viktigt att vi fortsätter att ta ordning och reda i ekonomin på stort allvar.

Anförande nr 115

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Man kan verkligen tro av Dennis Wedins inlägg att om jag var med och styrde Stockholm skulle skuldnivån öka så pass mycket mer än den har gjort under er tid.

Jag undrar därför vad borgarrådet Wedin har för svar på att ni har ökat skuldnivån med 24 miljarder kronor, det vill säga mer än vad som gjordes när jag var finansborgarråd i den här staden. Så hur svarar du, Dennis Wedin, på att ni har ökat skuldnivån mer den här mandatperioden än vad som gjordes förra mandatperioden?

Anförande nr 116

Borgarrådet W e d i n (M): Då undrar jag, Karin Wanngård: Vilka av våra investeringar har du varit emot?

(Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag får inte svara.)

Nej, det är uppenbart att du inte kan svara. Och det är alltså på grund av att du utöver de investeringar som vi har gjort är för att Socialdemokraterna ständigt vill öka investeringarna. Det finns ett exempel senast i dag i fullmäktige där ni nämnde ett projekt där budgeten krossades på grund av åtgärder som inte vidtogs under er tid. Ni ålтар fortfarande att det borde ha blivit ännu dyrare med sopsug på Liljevalchs. Det tycker ni fortfarande är viktigt, medan vi gjorde besparingar i projektet för att budgeten inte hade hållits.

Medan vi skapar ordning och reda i projekt har du snarare velat öka investeringarna. Ni har år efter år haft budgethål i de budgetar som ni kommer med och lägger fram i fullmäktige. Det är du som inte tar ansvar för skattebetalarnas pengar, och det samtidigt som du vill höja skatten för stockholmare. Det är du som inte klarar ekonomin.

Anförande nr 117

O r d f ö r a n d e n : Borgarrådet Wedin är mycket väl medveten om våra debattregler, som inte tillåter svar på kontrareplik.

Anförande nr 118

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Nu hör jag är du uppeldad, Dennis, och står här och skriker! Jag vet att det är valår och att man vill hamna högt upp på listor och så vidare. Men låt oss bara vara ärliga en liten stund vad gäller de stora investeringarna. Det är fortfarande så att du vet lika väl som jag att till exempel Henriksdals reningsverk, Östermalmshallen och Liljevalchs i grunden har blivit förbannat dyra för att politiker, som till exempel Sten Nordin, har velat sätta sitt avtryck i den här staden. Man har hastat fram projekt där man inte har gjort tillräckliga utredningar och fattat genomförandebeslut på helt orealistiska antaganden. Det har vi behövt dras med.

Om man i stället tittar på de projekt som faktiskt genomfördes under förra mandatperioden gick det på det stora hela väldigt bra att hålla budget. Men ibland är det förutsättningar som är helt annorlunda än vad någon hade kunnat förutse. Det blir lite löjligt, Dennis, när du återigen är Messias i stället för att titta på att det här är någonting som vi gemensamt har ansvar för historiskt vad gäller fastighetsnämnden.

Anförande nr 119

Borgarrådet W e d i n (M): Jag har redan min plats på listan, så det är inte det som är anledningen till att jag står här och skryter. Jag skryter för att jag är väldigt stolt över det arbete som har lagts ned. Jag vet att du, Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och vänsteroppositionen inte skulle ha prioriterat ordning och reda på det sätt som vi har gjort i framför allt stadsdelsnämnder men också övergripande över hela staden. Det är uppenbart att vi har beslutat om beslutsgrindar som identifierar ett projekt som inte klarar tidsplan eller budget och då lyfter upp det till nästa nivå. Det var det som inte skedde under er tid, och det var då vi fick de dyrare projekten med exempelvis Östermalmshallen och Liljevalchs.

Jag kan konstatera att exempelvis Kulturhuset, som jag mer var med och ledde arbetet kring, har klarat budget. När det kommer till Tekniska nämndhuset är det samma sak. Det klarade budget för att vi hade vidtagit åtgärder där. Du kommer med ett budgethål på uppåt 10 miljarder kronor. Hur många försäljningar har inte du varit emot under den här mandatperioden? Det är du som inte klarar ordning och reda i ekonomin.

Anförande nr 120

J o a k i m H e d e l i n (-): Fru ordförande! Jag ska undvika att förlänga debatten för mycket. Det mesta har det redan talats om, och i viss mån har majoriteten varit lite självkritisk. Men jag tycker att man kan konstatera att allt inte är på topp.

Jag har svårt att se att någon seriös utredning konstaterar att tryggheten har ökat, för min uppfattning är att den inte alls har gjort det. Antalet skjutningar ligger på ungefär samma nivå, och kriminaliteten har gått ned i åldrarna. Det är inte mycket att slå sig för bröstet för.

När det handlar om ekonomi håller vi inte i pengarna. Vi kontrollerar inte våra utgifter i tillräcklig utsträckning. Det fuskas med föreningsbidrag. Senast var det en förening i Spånga-Tensta, som mottog föreningsbidrag från staden sedan 2018 och som nyligen

tecknat IOP-avtal med stadsdelsnämnden, som genomför könsseparerad verksamhet. Och detta annonseras öppet; det står så när man läser om föreningen. Det kan inte ligga i linje med stadens verksamhet och arbete för jämställdhet. Föreningen mottar miljonbelopp.

Staden betalar ut pengar till lokalförvaltande föreningar, varav en som nyligen valde att göra ett godtyckligt avsteg från demokratiskt grundläggande principer och neka ett nytt politiskt parti att hyra en lokal. Även denna förening mottar miljonbelopp. Det måste kunna kontrolleras i bättre utsträckning.

Sanningen är att kontrollen av våra skattepengar är otillräcklig. Nu kommer naturligtvis revisorerna att säga precis tvärtom här strax, men jag står för detta.

Dessutom slänger vi ut pengar och vet ibland inte vad vi gör. Skolplattformen är ett exempel. Ett annat exempel är att vi har i runda slängar 200 kommunikatörer anställda av staden. Det går inte att kommunicera så mycket; det finns inte en chans. Jag är helt övertygad om att våra stenografer gör ett jättebra arbete. Men vi betalar en miljon årligen för att som enda kommun i Sverige ha stenografer. Ingen har begärt ut handlingarna de senaste fem åren. Vad lägger vi pengarna på?

Anförande nr 121

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag hade inte tänkt gå upp igen, men när det rallarsvingas från höger till vänster, eller från höger och höger, kan jag inte låta bli. Jag orkar faktiskt inte bemöta Dennis. Han är en mästare på vulgär användning av statistik. Det där med 10 miljarder som du slänger dig med kan vi prata om sedan, för jag börjar nog ana var du har fått den där siffran ifrån. Det är någon sådan där MUF-strategi som ni använder när ni ska räkna fram någonting. Då kör ni och hoppas att folk ska nappa på det. Den gubben går inte, Dennis!

Jag ska också kommentera Daniel Helldén. Det märks att Daniel trivs i högermajoriteten. Det är bra att veta för väljare i tidigare starka fästen som Skarpnäck, Hökarängen och så vidare. Det är väldigt många ute i Stockholm som tvekar nu. Vågar de rösta på Miljöpartiet igen i höstens val? Man vet ju inte om det innebär utförsäljningar, nedskärningar, ombildningar och så vidare. Och man kanske bara har varit orolig för kommunpolitiken, men nu när Daniel så tydligt deklarerar att han satsar på riksdagen kanske man ska börja bli orolig för sin röst till riksdagsvalet också.

Jag vill bara helt ärligt säga till Daniel: Alla familjer är inte som vi här i Stockholm. Alla familjer har inte en make, till exempel, som tjänar 127 000 i månaden och bor i en flådig villa i Gamla Enskede. Sverige har olika förutsättningar. Vi har just nu på grund av Putins krig en helt exceptionell prishöjning på bensin och diesel, och vi kommer inte att se till att få en klimatomställning för att vi piskar de familjer som inte har haft råd att betala för en elbil eller biogasbil. Det vi gör för att göra en omställning på riktigt är att göra stora investeringar i till exempel grönt stål, industri, laddinfrastruktur och så vidare. Det handlar om höghastighetståg, järnväg etcetera etcetera.

Du kommer inte att få din klimatomställning bara för att en familj som bor i glesbygd eller i mindre tätort i Sverige har svårt att betala räkningarna för att Putins krig plötsligt gör att bensinpriset går upp som det gör. Det skulle inte skada med lite ödmjukhet inför att allas livsvillkor inte ser ut som dina, Daniel!

Anförande nr 122

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Nu är det du som är andfädd, Clara! Det känns inte som om någon av oss ska springa runt i glashuset i just denna fråga. Vi är ju båda passionerade. Jag kan konstatera, apropå MUF, att jag pratade för dem i helgen på ett event. Vi som är unga, sa jag, och konstaterade sedan att jag inte uppfattades av dem som ung. Det var en insikt som jag fick.

Det är uppenbart att ni har ett gigantiskt budgethål i den budget som ni har lagt. Det är bara att skrolla igenom exempelvis det ökade bostadsbyggandet för allmännyttan men också olika skatteunderlagsprognoser. Det är uppenbart att ni inte klarar budgeten. Det är uppemot 10 miljarder, men sedan är det också uppemot 10 miljarder i försäljningar som vi har gjort under mandatperioden som ni dessutom har motsatt er. Det är alltså nästan så att vi kan prata om 20 miljarder kronor. Här är det uppenbart: Du pratar om två försäljningar som du vill göra, men det håller inte. Det är inte tillräckligt.

Anförande nr 123

Borgarrådet L i n d g r e n (V): Förlåt, Dennis, men jag tycker faktiskt att det här är riktigt löjligt. Vår budgetopposition tillhör de mest seriösa i den här salen. Vi brukar få beröm från Stadsledningskontoret för att vi, till skillnad från de flesta andra partier, har en budget som det går att styra på. Vi utgår från er budget, och vi utgår från Stadsledningskontorets underlag. Vi ställer otroligt mycket frågor, och vi utgår från Sveriges Kommuner och Regioners skatteunderlagsprognoser. Bostadsbolagen har väl ingenting med stadens driftsbudget att göra? Det borde väl du veta vid det här laget.

Jag har gärna en debatt med dig på riktigt. Vi kan prata om ideologiska skillnader, och vi kan prata om huruvida det är värt att sänka skatten med 400 miljoner kronor för att undersköterskan ska kunna köpa en stor stark extra i månaden eller om vi ska satsa dessa pengar på äldreomsorgen, på välfärden och på skolan. Men vet du vad – jag tycker att vi skippar det här fulanvändandet av statistik i valrörelsen. Jag tror faktiskt att väljarna förväntar sig lite bättre än så.

Anförande nr 124

Borgarrådet H e l l d é n (MP) Det är fascinerande med Clara. Det som du klagar så mycket på – att vi sitter och styr med de borgerliga partierna – går så bra att du måste plocka fram små, små saker som du langar ut. Sedan vulgärtolkar du dem och säger att det är stort och mycket. Visst, du kommer att höja skatten med 1 krona för alla stockholmare. Och det kommer att slå mot alla som har låga inkomster.

Det som är intressant, Clara, är att du vurmar för dem med låga inkomster och sänker bensin- och dieselskatten kraftigt, vilket jag vet att vänsterpartister ute i landet bara hatar. Och det är ju bra, för då får vi era väljare, och det tycker jag om. Men alla de

med höga inkomster i Stockholm får också den här sänkningen och dessutom 1 000 kronor för vilken bil man än sitter på. Det går med lite smarta lösningar, men det verkar Vänsterpartiet inte riktigt kunna klara. Man måste kunna tänka lite bättre och rikta bidragen dit där de behövs. Jag förstår att det finns de som har problem.

Anförande nr 125

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Större arrogans får man faktiskt leta efter. Du pratar om små saker och att jag måste hitta dem. Det jag brukar vara upprörd över här i talarstolen är nedskärningarna i äldreomsorgen som gjordes de första två åren. Det var kraftiga nedskärningar, i hundramiljonersklassen. Det är försäljningar av skolor, till exempel gamla Gubbängsskolan. 25 skolor och en lång rad förskolor har blivit sålda under den här mandatperioden. Det är 1 500 ombildade hyresrätter, billiga hyresrätter som hade kunnat hjälpa unga trångbodda familjer att få en bostad. Parklekar har lagts ned, och fritidsgårdar har lagts ned.

Du kanske inte bryr dig om sådana här saker. Jag vet att välfärden inte är det ditt hjärta klappar för. Men väldigt många stockholmare bryr sig om de här sakerna. De vill ha bostad, de vill ha välfärd och de vill ha en meningsfull fritid. 1 000 kronor mer för alla – det är sossarna. Du får hålla lite mer koll på dina motståndare.

§ 13 Revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2021 jämte granskningsrapporter avseende bolagen

Anförande nr 126

L a r s R i d d e r v i k , revisorsgrupp 1: Fru ordförande, ärade ledamöter av fullmäktige! Revisionen för 2021 har nu avslutats. I den årsredogörelse som ligger framför er på era platser kan ni ta del av en kortfattad beskrivning av genomförd granskning och våra bedömningar. Dokumentet sammanfattar de rapporter som vi har lämnat till kommunstyrelsen, nämnder och bolagsstyrelser. Syftet är att presentera det underlag vi har för våra bedömningar och uttalanden på ett lättfattligt sätt.

Ni fullmäktigeledamöter har utsett 20 revisorer. Vårt arbete är organiserat i tre grupper. Jag är ordförande i revisionsgrupp 1. Gruppens ansvar är att granska kommunstyrelsen, servicenämnden och valnämnden. Ur revisionsgruppen utses även lekmannarevisorer som granskar stadens bolag. Vi ansvarar även för att göra en samlad bedömning av staden och dess verksamhet i sin helhet.

Vår slutsats: Vi tillstyrker ansvarsfrihet för kommunstyrelsen, servicenämnden och valnämnden samt dess ledamöter. Sammanfattningsvis är vår samlade bedömning att staden ur ett verksamhetsperspektiv delvis bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Ett av fullmäktiges tre inriktningsmål uppnås, och två uppnås delvis. Pandemin har påverkat verksamhet även under detta år, 2021.

Från ekonomisk synpunkt är vår bedömning att staden bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Det finns dock flera bolag med avvikande bedömningar, där åtgärder behöver vidtas. Stadens interna kontroll bedömer vi i huvudsak vara tillräcklig. Det finns dock nämnder och bolagsstyrelser som behöver utveckla sitt internkontrollarbete. En god intern kontroll utgör en viktig del i en stabil verksamhet.

Vidare är vår bedömning att stadens årsredovisning i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed.

Jag ska kort nämna ett par exempel på vad som har kommit fram i årets granskning och som jag särskilt vill lyfta i detta forum.

Det första är Projekt Slussen. Det är ett stort och viktigt projekt där vi har uppmärksammat att det finns behov av att stärka den politiska styrningen och insynen. Vi ser att det finns risk för att projektet kommer att överskrida budget. Regelverket säger att budgetavvikelse som överstiger genomförandebeslut med 15 procent ska rapporteras till fullmäktige. Vi anser att regeln bör kompletteras med en beloppsmässig maxgräns. Exploateringsnämnden och kommunstyrelsen tog i juni 2020 del av en lägesrapport för Projekt Slussen där en avvikelse om 13,5 procent prognosticerades. Det innebär drygt 1,3 miljarder. Det är ett betydande belopp som enligt vår mening på ett tydligt sätt borde redovisats för fullmäktige.

En annan granskning som jag vill lyfta fram är styrning av verksamhetsprojekt där ett it-stöd ska implementeras. Vi anser att staden behöver stärka förmågan att genomföra komplexa verksamhetsprojekt. Det är nödvändigt i den tid vi lever i, där digitalisering

och automatisering är verksamhetskritiskt och av stor betydelse för genomförandet av det kommunala åtagandet.

Anförande nr 127

U l f F r i d e b ä c k , revisorsgrupp 2: Fru ordförande, fullmäktige! Jag ska redovisa revisorsgrupp 2:s granskning av tio stycken facknämnder. De är avfallsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och utbildningsnämnden.

Först och främst vill jag nämna att vi i vår granskning även detta år kan se att pandemin har påverkat förutsättningarna att driva verksamhet. Bland annat gäller detta kulturnämnden, idrottsnämnden och utbildningsnämnden. Dessa nämnder har anpassat arbetet till rådande omständigheter och funnit alternativa sätt att möta stadens medborgare.

Vi är ett granskande organ, men vi vill också vara främjande och stödjande. Vi kan se att flera av våra granskningar har bidragit till att utveckla de områden som granskas. Samtliga nämnder har ur ekonomisk synpunkt bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Flertalet nämnder har också i allt väsentligt bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Vi bedömer vidare att flera nämnder behöver utveckla den interna kontrollen.

Vi följer även upp rekommendationer som lämnats. Tyvärr kan jag konstatera att det finns sådana som ej har åtgärdats och som dessutom återkommer år efter år. Här måste det till en klar och tydlig förbättring.

Här följer några kommentarer utifrån årets granskning. Jag börjar med fastighetsnämnden. Den bedöms i likhet med föregående år delvis ha bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt samt delvis ha en intern tillräcklig kontroll. Årets granskning visar att nämnden fortsatt sitt påbörjade utvecklingsarbete och vidtagit åtgärder med att utveckla sin styrning. Nämnden har bland annat arbetat med att förbättra kontroll och uppföljning av projekt samt implementering och fortsatt utveckling av fastighetssystemet. Revisorsgruppen har under året träffat förvaltningschefen och fått en redovisning av hur utvecklingsarbetet bedrivs på kontoret. Vi konstaterar dock att det här är ett arbete som tar tid innan full effekt uppnås, men vi konstaterar också att resan mot ordning och reda på fastighetsnämnden synes ha påbörjats och fortsatt det här året. Nu hoppas vi bara till nästa år att det är fullständig ordning och reda som gäller.

Jag ska nämna lite grann om två granskningar som har gjorts på utbildningsnämnden som rör grundskolan. Vi har granskat om utbildningsnämnden säkerställer elevers behov av språkutveckling. Granskningen visar att arbetet behöver utvecklas för att ge elever tillgång till en likvärdig språkutvecklande undervisning. Systematiken i det språkutvecklande arbetet behöver öka. Nämnden behöver säkerställa att elever erbjuds extra anpassningar och särskilt stöd i enlighet med skollagen. Det finns också behov av att se över tillgången till lärarkompetens i ämnet svenska som andraspråk.

En annan granskning som jag vill lyfta är elevhälsan i stadens grundskolor. Det är ett viktigt område. Vår granskning visar att utbildningsnämndens styrning och organisering av elevhälsan sker utifrån skollagens bestämmelser och att elevhälsan är ett prioriterat område. Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet behöver dock utvecklas, och elevhälsans roll, ansvar och insatser behöver kommuniceras såväl internt som externt.

Ytterligare kommentarer om detta kan ni se i det material jag visar här. Jag uppmanar de fullmäktigeledamöter som sitter i nämnder och bolag att titta på sina egna nämnder och styrelser; det kanske finns påpekanden där som ni har missat under årets arbete. Läs gärna, och ta gärna upp och fråga i er nämnd om det är några oklarheter!

Avslutningsvis, fru ordförande: Revisorsgrupp 2 tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för samtliga nämnder inom revisionsgruppens ansvarsområde.

Anförande nr 128

B o s s e R i n g h o l m , revisorsgrupp 3: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag är ordförande i revisorsgrupp 3. Vi granskar och har ansvar för arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, äldrenämnden, överförmyndarnämnden och de 13 stadsdelsnämnderna.

Vår bedömning är att 11 av de 13 stadsdelsnämnderna har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Två nämnder, Enskede-Årsta-Vantör och Rinkeby-Kista, bedöms delvis ha bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. De har alltså inte uppnått fullmäktiges inriktningsmål En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla. Målet avser nämndernas kärnverksamhet som gäller förskola, socialtjänst och trygghetsfrågor.

Även överförmyndarnämnden bedöms delvis ha bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Två av de tre inriktningsmålen uppfylls delvis. Det gäller målen En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla och En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.

När det gäller intern kontroll bedömer vi att fyra stadsdelsnämnder har haft en delvis tillräcklig intern kontroll. Det är Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista, Skärholmen och Södermalm. Ni också se i den broschyr som Ulf visade tidigare just vilka nämnder det handlar om. Det är viktigt för dem som sitter i de här nämnderna och som inte finns i salen här att också de tar till sig uppmaningarna från vår sida och i nämnden för en diskussion om hur man kan undvika den kritik som vi tvingas lämna på de här områdena. Det är nämligen samma nämnder som förra året fick samma kritik från oss revisorer, och vi vill inte gärna komma tillbaka en tredje gång och säga samma sak en gång till. Låt oss slippa detta! I övrigt tycker vi att nämnderna har en i huvudsak tillräcklig ekonomisk intern kontroll.

Jag ska också säga några ord om äldreomsorgen, som vi har granskat. Pandemin har påverkat verksamheten även under 2021 och blottlagt redan kända strukturella brister inom äldreomsorgen, bland annat avseende medicinsk kompetens, personalkontinuitet

och förutsättningar för ledarskap. Ansvaret för dessa brister är enligt den statliga oberoende Coronakommissionen delat mellan stat, kommun och region. Någon motsvarande oberoende genomlysning av stadens coronaarbete har inte gjorts. I vår roll som revisorer kommer vi att fortsätta att följa hur staden arbetar med de strukturella problem som finns och de åtgärder som vi behöver vidta för att stärka ledarskapet och för att se till att verksamheten får rätt kompetens.

Det är angeläget att nämnderna också under 2022 beaktar eventuella risker i verksamheterna med anledning av förändrade arbetssätt och insatser som inte har kunnat genomföras under pandemin. Staden har ett mål om att i Stockholm ha äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande. Det brukar normalt bedömas utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning, men den har av naturliga skäl inte kunnat genomföras under pandemiåret. Därför har stadsdelsnämnderna i stället använt egna individuppföljningar som underlag för sina bedömningar. 12 av 13 nämnder har där bedömt att de har uppfyllt målet. De här uppföljningarna har dock haft mycket låg svarsfrekvens, och det ger en osäkerhet i resultatet. Vi har därför valt att avstå från att bedöma måluppfyllelsen eftersom det är ett så klen underlag.

Välfärdsbrottsligheten är ett stort problem som vi har tagit på stort allvar i vårt arbete. Vi har ägnat många timmar och många diskussioner åt välfärdsbrottslighet av olika slag. Det är sådant som kommuner kan drabbas av och som finns i vår närhet. Vi har genomfört flera granskningar av stadens förebyggande och uppsökande arbete för att motverka oegentligheter. Förra året granskade vi revisorer också otillåten påverkan av myndighetsutövning inom socialtjänsten. Vi konstaterar att risken för att stadens medarbetare och verksamhet ska drabbas av otillåten påverkan är hög. Det är naturligtvis inte heller acceptabelt. Vi kommer att fortsätta att följa hur staden arbetar för att minska risken för oegentligheter och för att stävja välfärdsbrottslighet i kommande granskningar.

Till slut: Revisorsgrupp 3 tillstyrker ansvarsfrihet för samtliga stadsdelsnämnder, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, äldrenämnden, överförmyndarnämnden och dess ledamöter för 2021. Det finns naturligtvis mer att läsa i den årsrapport som vi har tagit fram. Jag vill särskilt uppmana er som sitter i olika bolagsstyrelser, där vi har tittat på tre bolag som vi tycker att vi har särskild anledning att lyfta fram, att läsa. Det är Mässfastigheter i Stockholm, Kulturhuset Stadsteatern och Stockholm Vatten och Avfall. Ni kan se i vår granskning att det finns en hel del jobb på de här tre områdena, och ni som sitter i de här bolagsstyrelserna har ett särskilt ansvar för att rätt till situationen.

Till sist vill jag på revisorerens vägnar tacka för ett gott samarbete med er under året och hoppas att vi kan fortsätta med detta samarbete under det här året. Vi får återkomma när 2022 har granskats totalt.

§ 14 Förändrade avgifter för torghandel och uteserveringar med mera samt avgiften för parkeringstillstånd för foodtrucks med anledning av Coronapandemin

Anförande nr 129

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Det här ärendet kan uppfattas som lite märkligt nu när det känns som att pandemin är borta, även om Folkhälsomyndigheten säger att smittfallen och antalet inlagda kan öka nu.

Vi har under 2021 och en del av 2020 haft reduktion av avgifterna, eller egentligen tagit bort dem, för den här typen av verksamheter och upplåtelse av allmän plats för food trucks och annan typ av sådan här verksamhet. När vi tog fram ärendet pågick fortfarande pandemin. Vi fattade beslut i trafikinämnden enligt de nya regler vi har för taxor när det finns krisformuleringar. Vi kan med hjälp av en krisformulering i taxorna i nämnden fatta beslut om att nollställa taxorna, helt enkelt, vilket vi också gjorde fram till sommarhalvårsskiftet. Sedan tog vi fram ärendet om att låta taxorna vara noll hela året.

Jag tycker fortfarande att detta är fullt ut befogat med tanke på vilka otroliga problem alla dessa verksamheter har haft under pandemiåren. Vi känner till så många verksamheter som har gått omkull och ännu fler som är på randen till att inte klara sig. Därför fortsätter vi att ha det avgiftsfritt året ut. Det är ett sätt att hjälpa Stockholms näringsliv och alla dessa näringsidkare som finns: torghandlare, kiosker, food trucks, uteserveringar för restauranger och så vidare. De behöver det här, och jag tycker att det är fullt befogat.

Egentligen behöver jag inte stå och prata om det här, för jag vet att fullmäktige är överens, bortsett från att Vänsterpartiet gjorde en liten reservation i trafikinämnden.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag, som är ett bra förslag.

Anförande nr 130

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Du har lite dålig koll på grejerna här i dag, Daniel. Det var ett särskilt uttalande vi lade i trafikinämnden. Vi ville alltså inte fatta ett annorlunda beslut än vad majoriteten gjorde.

Vi håller i stort sett med om den beskrivning som du gör av att många företag i Stockholm har gått på knäna och förtjänar en viss lättnad. Men det vi ville fundera över var om det finns mer träffsäkra sätt att använda stadens medel än att göra en generell avgiftssänkning. Det kan ju vara vissa branscher eller vissa företag som inte får den här avgiftssänkningen men som också är i behov av ekonomiskt stöd. Det var en liten reflektion vi gjorde i ett särskilt uttalande, och det var inte en reservation.

Anförande nr 131

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag ber om ursäkt. Det var ett särskilt uttalande, och det var inte en reservation.

Vi har dammsugit reglementen, lagar och allting för att se hur vi kan underlätta för näringslivet utan att bryta mot kommunallagen och andra lagar när det gäller likställighetsprincipen. Det här är tyvärr det enda sätt vi kan göra på. Vi måste ta det brett, även om det självklart finns verksamheter som kanske inte behöver det här stödet. Men på det här sättet får vi en bra effekt för alla dem som har det problematiskt och som förhoppningsvis kan andas ut i sommar, om nu inte pandemin blossar upp igen.

Anförande nr 132

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Nu ska vi fatta ett väldigt viktigt beslut. Näst efter kulturbranschen har pandemin drabbat besöksnäringen otroligt hårt. Restauranger, hotell, uteserveringar, torghandlare och food trucks har verkligen kämpat under pandemins restriktioner. En bransch med redan låga vinstmarginaler från start har verkligen gått på knäna. Den enda anledningen till att vi inte har sett konkurser, som vi hade väntat oss, är att branschen verkligen har vänt ut och in på sig själv. I många fall har man skuldsatt sig personligen.

De här lättnaderna, som är en del av vårt paket för att få Stockholms besöksnäring på benen, är ett viktigt besked till branschen. Jag träffade Visita för ett par veckor sedan, och den bild som de målade upp över läget är fortsatt väldigt mörk. Det tar tid att ta sig ur katastrofen som pandemin har inneburit för branschen. Det vi politiker måste förstå är att besöksnäringen inte består av några produktföretag som kan ta igen sina förlorade inkomster genom att sälja sitt lager. Krogar och restauranger har inte en massa kvällar på lager som de kan sälja av nu. Samma sak gäller torghandlare och food trucks. Det är inte lätt att sälja ifatt frukt, blommor och mat som inte såldes 2020.

När jag pratar med branschen hör jag att de är oerhört tacksamma för alla de olika stöd vi i den grönbå majoriteten har givit dem. Detta är företagare som har kämpat på med små marginaler, och varenda lättnad som vi kan ge från kommunens sida gör stort avtryck i deras ekonomi. Men framför allt visar dessa insatser att vi verkligen bryr oss om branschen. Det är mer värt än pengar. Att få känna stöd från staden och politiken innebär att de nu själva känner ett ansvar för att ge mångdubbelt tillbaka och kämpa ännu hårdare för att leverera en stad med spännande hotell och restauranger och en blomstrande torghandel.

För Centerpartiet är det viktigt att Stockholm är en stad med ett levande stadsliv med goda förutsättningar för torghandel, uteserveringar, food trucks och tillfällig försäljning. Därför är de här tillfälliga avgiftsförändringarna nödvändiga. Jag skulle dessutom vilja att vi fortsätter att se över möjligheterna att även fortsättningsvis underlätta och förenkla de regler och tillstånd som finns, så att vi kan göra stadsmiljön ännu mer levande. Vi får inte använda ryggmärgsreflexen och återgå till ett normalläge. Vi måste fortsätta att se över reformer för att underlätta för att Stockholm ska kunna fortsätta att utvecklas till en alltmer levande stad.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

§ 15 Inriktningsbeslut för Skolfastigheter i Stockholm AB:s inhyrning i gymnasieskola i Slakthusområdet

Anförande nr 133

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande och fullmäktige! Vi har ett inriktningsbeslut för Sisab. Det handlar om inhyrning av en gymnasieskola i Slakthusområdet. Med tanke på den föregående debatt som har pågått här om årsredovisning kan man konstatera att om vi ska ha fler tandhygienister är det bra att ha fler skolor. I det här fallet är det just en inhyrning i en skola som någon annan bygger som det är fråga om.

Stadsutvecklingen i Slakthusområdet är omfattande de kommande åren. Det är en fantastisk spännande stadsdel med massor med historia och kulturella byggnader. Det kommer att bli en väldigt levande stadsdel med butiker, kulturliv och naturligtvis en rad samhällsfastigheter – utöver alla boende. Det kommer att krävas att vi är på tårna och ser till att vi också levererar samhällsfastigheter i den mån det behövs i området. Vi ska nu fatta ett beslut, om än i ett tidigt skede, om Sisabs inhyrning i en gymnasieskola.

Skolan ska uppföras av Atrium Ljungberg. Det är i enlighet med det avtal som, faktiskt, den förra majoriteten slöt med Atrium Ljungberg under den föregående mandatperioden. Jag vill säga det därför att jag ser på talarlistan att det finns reserver som nu kommer att gå upp och hävda någonting kring detta. Men det är alltså i princip att helga avtalet när vi har fattat beslutet kring att gå vidare med denna inhyrning för att få skolan på plats med en annan aktör. Det är bra att vi kan attrahera fler aktörer som vill bidra till ett växande Stockholm. Med stigande räntenivåer och skenande inflation har det kanske sällan varit så viktigt som just nu att vi får fler aktörer som är delaktiga i stadens utveckling.

På något sätt känns det som att ju mer angeläget det är att det blir fler aktörer och fler som mår om att bygga den här staden, desto mer faller detta samman med att Vänsterpartiet är emot det. Vi får väl se om debatten kommer att gå åt något annat håll nu.

Vi kan i alla fall konstatera att detta gör att vi kan få en gymnasieskola på plats. Nästa ärende kommer att handla om att Sisab ska bygga en grundskola, men det kommer vi till sedan. Där om är vi relativt eniga.

Fru ordförande! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 134

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen. Jag kan också tillägga att när man ingår i en majoritet måste man kompromissa, och det vet Joakim lika väl som jag. Men när man är i opposition kan man yrka på sin egen politik.

Om jag ska vara riktigt ärlig: När jag läste det här ärendet, men framför allt nästa ärende, blev jag faktiskt lite deprimerad. Slakthusområdet är ett fantastiskt område; det håller jag helt med om. Men det är faktiskt ett underbetyg till oss alla att våra skolor får så otroligt dåliga tomter i stadsutvecklingsområdena. Det är tyvärr samma sak på till exempel Årstafältet. Vad gäller den grundskola som kommer i nästa ärende är det höga kostnader kopplade till tomten, svårigheter att leva upp till Boverkets byggregler, ventilation, dagsljus och så vidare – allt det där blir ett problem. Vi bör faktiskt kunna bättre än så här i framtiden.

Varför är jag då skeptisk till det här projektet? Vi har diskuterat det här ett flertal gånger under mandatperioden, det vill säga om man ska bygga och äga och förvalta eller om man ska hyra in sig. Nu är det ju så, och det kommer man liksom inte ifrån, att både Riksgälden, Kommuninvest och flera andra, även våra egna förvaltningar som har tittat på det här, vet att det är dyrare på längre sikt att hyra in sig hos en annan aktör än att äga själv. Det är väl känt.

Sedan kommer Joakim att prata om skuldkvot och ränta och så vidare. Det stämmer. Men nu är det så att Atrium Ljungberg har en annan konstruktion på hyran än Sisab. I Sisab betalar man enligt självkostnadsprincipen, det vill säga lägre hyra i takt med att fastigheten skrivs av. I Atrium Ljungberg är det tvärtom; det är en marknadshyra som ökar med KPI. Det är en indexuppräknings. I KPI ingår räntekostnaderna. Det finns inte en chans att Atrium Ljungberg skulle ta hela kostnaden för ökade räntor. Självklart kommer de att lägga den på hyresgästen, det vill säga på oss.

Jag tycker att det är högst oroväckande att den här majoriteten i projekt efter projekt förbinder sig att hyra lokaler som bara kommer att bli dyrare och dyrare och dyrare på sikt i stället för att låta Sisab bygga, där det faktiskt blir billigare. Vi vet alla att vi kommer att stå inför stora investeringsbehov. Vi vet alla att vi också kommer att ha stora problem vad gäller att finansiera välfärden. Varför då gå in i avtal som vi vet kommer att bli förbannat mycket dyrare på sikt? Jag tycker inte att det är att hushålla med skattebetalarnas pengar.

Kreditratingen är en sak, men Standard & Poor's är inte Gud. Man kan faktiskt lösa detta på fler sätt. Kommuninvest är en lösning, och det finns också andra kreditbolag. Vi ska inte gå in i åtaganden som gör att det blir mindre pengar till elever och lärare och mer pengar till privata byggherrar på sikt. Det är inte en långsiktigt hållbar ekonomisk politik för Stockholm.

Anförande nr 135

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är roligt med Vänsterpartiet, för ni upprörs över vad den här majoriteten gör på hyresfronten. Jag kan säga att de enda skolor som hyrs är skolor som ni har fattat beslut om under förra mandatperioden att hyra. Det är till exempel Anna Whitlock. Jag vet att vi i den här talarstolen har diskuterat mycket om huruvida vi ska hyra av LO. Senast i dag gjorde vi det. Det var i och för sig socialdemokrater som tyckte att det var en bra idé att hyra en skola av LO. Det var också en gymnasieskola.

Här är det ett avtal som är tecknat under den tid då du satt i majoritet. Det är ett avtal med Atrium Ljungberg att bygga den här skolan som vi helgar, för vi tycker att man ska hålla sig till de avtal som har skrivits. Den där retoriken, som är ganska högljudd mot den här majoriteten, får du hålla i din egen majoritet, för det är ni som har fattat de här besluten.

Anförande nr 136

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tycker att det är roligt med Joakim Larsson, för han är en retorikens mästare. Men han vill inte heller prata om att vi ser liknande upplägg med inhyrning hos privata aktörer vad gäller Brännkyrkahallen, Sättra och så vidare. Det gäller även till exempel Gubbängshallen, där det är en försäljning av hallen på gång och där vi sedan ska hyra in oss.

Det jag tycker är väldigt viktigt att komma ihåg för den som lyssnar är att jag inte tycker att det är problematiskt i alla fall att hyra in sig. Men man måste ha gjort ekonomiska beräkningar av om det lönar sig och om det finns andra alternativ. Här har vi snarare budgetuppdrag som gör att förvaltningarna tvingas in i det här trots att de själva konstaterar i sina tjänsteutlåtanden att det blir mycket dyrare.

Dessutom jämför ni inte ens olika aktörer innan ni går in i avtalen. Ni vet inte ens vad hyran landar på innan ni går in i avsiktsförklaring och intentionsavtal. Ni väljer ut en aktör utan att veta om någon annan aktör gör det hela billigare. Jag skulle faktiskt säga att det här är någonting som Konkurrensverket på sikt behöver titta på.

Anförande nr 137

P e t e r J ö n s s o n (M): Jag vill bara nämna att det kommer andra ärenden efter detta, bland annat nummer 23. Om vi tittar på hyran och inhyrningen i det här ärendet och jämför med nästa ärende, nummer 23, är det ganska intressant att inhyrningen i det här ärendet är 24 000 kronor per elev och år. Är det mycket eller inte? Det är inte mycket om man jämför med nästa ärende. Då bygger vi en grundskola i samma område. Där är hyran över 35 000 per elev och år.

Givetvis kan man inte jämföra en gymnasieskola rätt av med en grundskola med tanke på att det behövs mer ytor för en grundskola. Däremot kan man inte med självklarhet säga att det alltid är dyrare med en inhyrning. Marknadshyran är baserad på utbud och efterfrågan, och ibland kan faktiskt hyran vara lägre i vissa områden på grund av att det finns ganska mycket lokaler. Med det sagt är den här inhyrningen faktiskt billigare än den i vårt nästa ärende per elev och år.

Anförande nr 138

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Fast det är den ju inte, Peter. Du är ordförande i Sisab, eller hur? Jag tycker faktiskt att du ska ta dig tid att läsa bolagets egna tjänsteutlåtanden. Där står det väldigt tydligt, precis som idrottsförvaltningen brukar skriva, att på sikt blir det här en dyrare lösning för staden.

Ja, initialt har Sisab högre hyresnivåer. Men precis som jag sa inledningsvis beror det på att man har en annan hyreskonstruktion, det vill säga hög hyra först, alltså självkostnadshyra. I takt med att fastigheten sedan skrivs av minskar hyrorna. Atrium Ljungberg har i stället en lägre hyra initialt, men den räknas upp i en indexuppräknning som dessutom är knuten till KPI. I KPI ingår räntekostnader, det vill säga att när räntan ökar, precis som ni är oroliga för, kommer Atrium Ljungberg enligt avtal att ha möjlighet att lägga dessa räntekostnader på staden. Det är inte så konstigt, för privata aktörer är rationella. De bjuder inte på investeringar. De tar ut alla kostnader och lite vinst på det, så det blir dyrare.

Anförande nr 139

M a r i a J a n s s o n (FI): Vi önskar i Feministiskt initiativ yrka bifall till Vänsterpartiets yrkande.

Jag ska inte gå in på ekonomibitarna, som Clara så tydligt och redigt har redogjort för här. Alla visar att det är billigare för staden att äga sina egna skollokaler. Det kanske inte är så konstigt att vi är i den här situationen, för det är ett uttryck för en politisk trend som har pågått väldigt länge och som man hela tiden måste förhålla sig till. Man måste ibland hyra in sig, men när vi nu har möjligheten att diskutera den principiella fråga som Sisab själva lyfter måste vi ändå förstå att det också är en principiell demokratifråga. Det är det som jag tycker är det viktiga här, förutom att jag naturligtvis tycker att det är oansvarigt att hantera stockholmarnas pengar på ett sätt som gör att det blir dyrare än om Sisab själva skulle äga och bygga skolan.

Men det är någonting med demokratispekten i alla de här ärendena. Det är fler och fler led innan det kommer till oss här. Hur ska medborgarna utkräva ansvar när vi hyr en skola som upplåts av någon annan men där vi samtidigt är helt beroende av att ha denna lokal därför att vi har ett ansvar för att se till att det finns skolor? Det gör att det blir svårt för väljarna att förstå vem det är de ska vända sig till. Det är svårt för väljarna att få inflytande över hur skolorna sköts, hur skolorna byggs och om det finns eventuella brister. Hur ska de utkräva ansvar för det?

Nu bygger vi in en långsiktighet i det här. När vi väljer detta alternativ betyder det samtidigt att oavsett vem som sitter i majoritet nästa gång kommer den att vara ansvarig för detta. Man kan säga: Väljarna utkräver ansvar genom att rösta bort majoriteten, till exempel. Men problemet är att inflytandet ändå är försvårat och försämrat. Det är också svårt för oss att hantera det här. Hur ska vi göra? Vi ska i vår tur gå till Sisab som i sin tur ska gå till ett annat bolag. Det här är en principiell fråga, som inte bara handlar om skolfastigheter. Det handlar om hela vår verksamhet och allt vi håller på med när vi hela tiden lägger ut den på andra personer fast det är saker som är helt avgörande för vår kärnverksamhet.

Anförande nr 140

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tycker att diskussionen är intressant, Maria, och jag tycker att den är viktig att föra. Det är bra att man har olika uppfattningar klarlagda. Du säger till exempel att det är svårt för väljarna att veta vem man ska vända sig till.

Problemet är att det inte blir lättare om ni sitter i en majoritet under föregående mandatperiod med Vänstern och har knutit alla knytnävar i fickorna och är så väldigt emot att Atrium Ljungberg ska få bygga den här gymnasieskolan enligt det avtal som vi sedan helgar och ser till att de får genomföra under den här mandatperioden. Och så är ni ännu argare nu för att vi gör det som ni själva har satt igång!

Hur ska väljarna kunna veta var ni står i de här frågorna? När ni är med och bestämmer går det uppenbarligen inte att lita på er. Det enklaste är att lugna ned sig lite och se till att Atrium Ljungberg kan göra det här. Det är inte särskilt ofta vi hyr in oss i skolor; det ska du ha klart för dig!

Anförande nr 141

M a r i a J a n s s o n (FI): Ja du Joakim, jag tror att väljarna vet väldigt väl vad Feministiskt initiativ står för i den här frågan. Vi har tre mandat i kommunfullmäktige, och det hade vi förra mandatperioden också. Jag tror att alla förstår att det är ett givande och tagande när man samarbetar.

Men oavsett det flaggar Sisab själva för just den principiella frågan just nu och just i den här frågan. Det handlar om det underlag som vi debatterar här, och då är det ändå viktigt att vi får upp den ideologiska frågan. Jag tycker inte att det här bara är en fråga om just den här skolan utan en fråga om hur vi ser på politikens framtid. Ser vi det som att det här är det bästa sättet att sköta saker? Är det bästa att transferera olika typer av beslut till aktörer så långt bort som möjligt från väljarnas möjligheter till inflytande och ansvarsutkrävande? Det tycker inte jag.

§ 17 Inriktningsbeslut för projekt Örbyleden – planering av förutsättningar för exploatering inom fastigheterna Örby 4:1 m.fl. i Bandhagen, Stureby och Örby

Anförande nr 142

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Nu ska jag ta med er på en historisk exposé. 2016, under förra mandatperioden, motionerade jag och Centerpartiet om att omvandla Örbyleden till en stadsboulevard. Därför är jag nu så glad att vi sex år senare – som jag brukar säga måste man vara långsiktig i kommunpolitiken, för det går inte alltid så fort – är på väg åt det hållet.

Örbyleden är en motorled som förutom att den gör anspråk på väldigt stor yta fungerar som en effektiv barriär. Den är överdimensionerad och har ungefär lika många fordonspassager per dygn, cirka 19 000, som den uppskattade Karlavägen. Nu fattar vi äntligen ett inriktningsbeslut som på sikt kan bidra till en bra stadsmiljö runt Örbyleden.

Som framsynt centerpartist kan man dock bli lite matt av det som framkommer i ärendet. Det står ungefär så här: En annan stor utmaning är den markförlagda kraftledningen längs Örbyledens södra sida som riskerar att stoppa eller försvåra bostadsbyggande. Detta förstod vi redan 2016. Vi krävde då att staden och den då styrande majoriteten skulle ta en stark ställning emot Svenska kraftnät för att de skulle prioritera att göra en tunnellostning i stället för den planerade markkabellostningen. Nu står vi här med en markförlagd kabel som kommer att stoppa bostadsbyggande på den södra sidan. För att det ska kunna bli bostäder här måste man göra om och göra rätt och lägga kabeln i tunneln. Detta borde man givetvis ha gjort från början. Jag vill inte säga: Vad var det vi sa? Men ni kan gärna läsa protokollen från 2016 och 2017. Jag ser verkligen hur skattepengarna rinner mellan fingrarna här.

Trots denna kanske lite sura kommentar yrkar jag givetvis bifall till kommunstyrelsens förslag, för detta är ett bra steg framåt.

Anförande nr 143

P e t e r B a c k l u n d (L): Ordförande, ledamöter och eventuella åhörare! Ett av projekten som verkligen kommer att binda ihop stadsdelar är detta. Örbyleden går i dag som ett djupt sår i landskapet. Det är ett oöverstigit dike för människor som bor efter denna motorväg, som det faktiskt är, och som dessutom bjuder in till höga hastigheter. Om det går att omvandla det här till en mer stadsliknande gata finns det stora möjligheter att täppa till detta sår till något betydligt mer människovänligt.

Tyvärr är denna led reservled för farligt gods. Det ställer till en del trassel, som Jonas Naddebo var inne på. Kanske blir det ändå så till sist att man inte kan bygga bostäder så nära vägen som vi skulle vilja. Men det finns trots allt lösningar som man kan utreda och komma vidare med, och det kanske man borde ha gjort tidigare. Ändå måste man fråga sig vilken stad man vill ha. Vi liberaler vill ha en sammanhållen stad med god arkitektur även i ytterstaden. Att bygga bort barriärer som Örbyleden är därför på riktigt en välgärning som vi liberaler varmt applåderar.

Bifall till kommunstyrelsen! Det här är ett jättebra förslag.

Anförande nr 144

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, åhörare, fullmäktige! Det är mycket utredningspengar som krävs för den här exploateringen och i samband med markanvisningen. Men de här höga utredningskostnaderna kommer att behövas eftersom det är ett komplext område och ärende.

Men det kan bli väldigt bra om Örbyleden kan transformeras till en stadsgata, en boulevard eller en esplanad med välutformad stadsbebyggelse som omger en sådan stadsgata. Kan detta inte åstadkommas bör man vara försiktig med vidare planering. Därför är det väsentligt med ordentligt tilltagna utredningsmedel. Vi måste kunna flytta de farliga godstransporterna så att inte ett stort skyddsavstånd gör att bebyggelsen hamnar på fel ställe. Med hastighetsbegränsningar och möjligheter till omledning ska Örbyledens bredd minskas för att projektet ska kunna bli bra. Då kan det verkligen bli mycket, mycket bra när impedimentmark ges stadskvaliteter.

Bifall kommunstyrelsen!

§ 18 Genomförandebeslut och överenskommelser om exploatering avseende projekt Stångholmsbacken inom Fokus Skärholmen

Anförande nr 145

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande och fullmäktige! Längs Stångholmsbacken och vid en del av Vårholmsbackarna kommer närmare 500 nya bostäder att byggas. Det här projektet är således en väldigt viktig pusselbit i målet om att nå 140 000 nya bostäder mellan 2010 och 2030 och för att möta den växande befolkningens behov nu och i framtiden. Vid Falkholmsgränd möjliggörs nu för en ny förskola med åtta avdelningar. Parker och gator kommer att rustas upp för att skapa trygghet och mer kvalitativa stadsrum. I bottenvåningarna blir det lokaler för verksamheter och gemensamhetslokaler för de boende.

Projektet genomförs med utgångspunkt i den befintliga bebyggelsemiljöns värden och karaktärsdrag. Bland annat kommer den befintliga tunneln som går under Stångholmsbacken att tas bort och gatan utformas utifrån att passagen över gatan ska bli trafiksäker. Projektet bidrar med bostäder med närhet till kollektivtrafik och även med närhet till naturområden och service samtidigt som vi genom förskolan också tillgodoser stadsdelens behov av förskoleplatser.

I genomförandebeslutet fördelas upplåtelseformerna så att det är över 340 hyresrätter och 80 bostadsrätter. Det är också 75 bostäder som man ännu inte har bestämt upplåtelseform för.

Lönsamheten i Fokus Skärholmen som helhet har förbättrats under de senaste åren i förhållande till gällande inriktningsbeslut, vilket är mycket glädjande. Projektet redovisar dock ett negativt netto Nyvärde om 41 miljoner kronor. Det är därför av stor vikt att Fokus Skärholmens lönsamhet kan bibehållas och att exploateringsnämnden löpande arbetar för att identifiera åtgärder som kan stärka projektekonomin. Men som sagt: Det är ett väldigt trevligt och glädjande projekt till Skärholmen.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 146

M a r t i n W e s t m o n t (SD). Fru ordförande! Jag vill bara säga att vi tycker att förslaget bör bearbetas i sin helhet för att helt enkelt ta till vara de gröna kvaliteter som ändå finns i området. Utöver det vill jag hänvisa till den text som vi har lämnat in i kommunstyrelsen.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 147

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, åhörare, kommunfullmäktige! Miljöpartiet är inte alltid positivt till förtätningsprojekt, om vi säger så. Men det här är ett väldigt bra projekt. Detta är en väldigt tråkig stadsgata med stora garage, och vi ser fram emot att 495 bostäder, radhus, bostadsrätter och 70 procent hyresrätter, kan

byggas i området, samt en förskola. Vi tror att det här kommer att bli ett bra projekt, och jag är faktiskt lite förvånad över att ett parti motsätter sig detta projekt.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

§ 22 Reviderade riktlinjer för omsorg på obekvämlig arbetstid och reviderade riktlinjer för barnsäkerhet i Stockholms stads kommunala förskolor

Anförande nr 148

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Vi välkomnar sakförslaget till reviderade riktlinjer för barnomsorg på obekvämlig arbetstid. Att erbjuda omsorg på obekvämlig arbetstid är att ge stöd för vårdnadshavare och att underlätta deras vardag och säkerställa att de kan arbeta. Inte sällan handlar det här om arbete som är samhällsviktigt, där nattarbete är oundvikligt, exempelvis inom sjukvården och kollektivtrafiken. Det är därför angeläget att staden inte försvårar processen för denna grupp att söka detta stöd.

Som det reviderade förslaget ser ut nu riskerar riktlinjerna att försvåra för personer med otrygga anställningar att söka barnomsorg på obekvämlig arbetstid. Att vårdnadshavaren enligt det reviderade förslaget måste lämna eventuella schemaändringar minst 21 dagar innan de börjar gälla försvårar situationen och riskerar att utesluta en stor grupp vårdnadshavare med otrygga anställningar eller med timanställning från att söka omsorgen.

Kommunfullmäktige! Jag tycker att det är lite paradoxalt att de politiska krafter som argumenterar för en avreglerad och mer flexibel arbetsmarknad inte verkar vilja ta konsekvenserna av vad en sådan arbetsmarknad innebär för behoven av offentlig service. Den grönbå majoritetens reviderade förslag riskerar tvärtom att utesluta en stor del av barnen till dem som har otrygga anställningar från en bra barnomsorg. Vår uppfattning är att välfärden ska finnas för att möta behoven från medborgarna – alla medborgare, även de som har timanställningar. Vi anser därför att förslaget bör arbetas om i denna del.

Därför yrkar vi också bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 149

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Fru ordförande! Många föräldrar arbetar kväll, natt eller helg. Ensamstående föräldrar är en grupp som är överrepresenterad där. Deras behov av tillgänglig barnomsorg är avgörande för familjens försörjning. Det är såklart viktigt att stadsdelen kan erbjuda en god omsorg för barn på obekvämliga arbetstider och nå mål om goda och jämlika uppväxtvillkor. I dag har vi försäkringssystem och offentlig service som utvecklas löpande. För många blir det bättre och tryggare.

Men det finns grupper som våra system inte alltid är helt anpassade för. Om man till exempel arbetar tillfälligt inom vården eller inom gigekonomin och på obekvämlig arbetstid kör ut vår hämtmat eller saker som har klickats hem genom diverse webbsidor är det viktigt att kunna få barnomsorg trots att man kanske inte får sina scheman tillräckligt långt i förväg. Det finns många nya typer av arbetstillfällen men också många fler osäkra anställningsformer där människor på väldigt kort tid får klarhet i hur en arbetsvecka kan se ut. Att som vårdnadshavare då behöva lämna eventuella

schemaläggningar 21 dagar innan de börjar gälla kan utesluta en stor grupp som har otrygga arbetsformer.

Vi menar därför att de riktlinjer som utformas behöver vara bättre anpassade till dagens arbetsmarknad. Därför hade vi gärna också sett förbättringar i förhållande till tidigare riktlinjer.

Jag har också en fråga när det gäller riktlinjerna. Jag tror att den här gruppen ingår, men det står inte uttryckligen. Det handlar om särskilt förordnade vårdnadshavare. Ingår de? Det står just nu vårdnadshavare och sammanboende. Särskilt förordnade vårdnadshavare är till exempel den typ av vårdnadshavare som tar hand om familjehemsplacerade barn. Den gruppen står inte uttryckligen beskriven i riktlinjerna. Det undrar jag över. Ingår den gruppen eller inte?

När det gäller barnsäkerhet skulle jag bara vilja uppmuntra till en sak. Dessa frågor är som många andra frågor där barn berörs och då också behöver göras delaktiga. Jag hoppas att förvaltningen tar med sig detta i arbetet framåt. Det handlar om att göra barn och unga delaktiga i arbetet med barns säkerhet så att man kan nå ännu mer träffsäkra insatser som barn själva upplever gör dem tryggare och säkrare.

Anförande nr 150

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Vi ska tala om de reviderade riktlinjerna för omsorg på obekvämt arbetstid. Stockholm är verkligen möjligheternas stad. Här bor och arbetar stockholmare på väldigt olika sätt. Det är allt från kontorsarbete, som många av oss håller på med, mellan 8 och 17, sjuksköterskor, som kanske börjar klockan 5 på morgonen eller skådespelare, som jag har träffat på flera av när vi har pratat om obekvämt arbetstid, som börjar klockan 18.

I Stockholm ska emellertid alla ha rätt till en bra barnomsorg och kunna ha ett fungerande arbetsliv och familjeliv. Dessutom är det väldigt viktigt att barnen till de föräldrar som jobbar på obekväma arbetstider får en bra omsorg. Vi har sedan tidigare riktlinjer för omsorg på obekvämt arbetstid. Men de behöver revideras. De viktigaste förändringarna är ett förtydligande av när omsorg ska ske på extern lokal eller i hemmet. De flesta som har behov av nattlig omsorg får det i sitt hem. Vi har också gjort så att ansökan kan göras per kalenderår i stället för per termin och att man enklare kan ändra beslutet, för det har visat sig att vi har haft beslut som har hållit i ett helt år men där förutsättningarna har ändrats väldigt mycket.

Jag hör att oppositionen kritiserar att vi vill ha besked 21 dagar innan man rapporterar att man behöver nattomsorg. Jag tycker att det är rimligt med 21 dagar. Det är alltså tre veckor som vi har för att hinna hitta former av omsorg och strukturer för det. Vi har ju ansvar för att se till att de här föräldrarna får en bra omsorg för sina barn. 21 dagar – jag tycker ändå att det är en otroligt bra tid när det gäller att kunna förbereda det viktiga mottagande och skapa den viktiga verksamhet som det här handlar om.

Jag vidhåller att vi har ett bra beslut från kommunstyrelsen, och jag tycker att vi ska besluta i enlighet med det.

Anförande nr 151

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Isabel! Jag skulle bara kort vilja säga att jag tänker att det egentligen inte spelar så stor roll om vi i den här kammaren *tycker* att det är rimligt med tre veckor. Det kan man ju tycka, men så länge det finns arbetstillfällen där man behöver kortare tid eller mer flexibilitet behöver ju också den offentliga servicen utformas utifrån det. Annars kan vi ju inte uppmuntra den typ av arbetsmarknad som vi har i dag.

Oavsett om du vet eller inte vet vad som gäller när det handlar om särskilt förordnade vårdnadshavare skulle jag vilja att du tar med dig frågan. Jag undrar alltså om det är något som ingår eller vad du har för svar på en sådan fråga.

Anförande nr 152

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Nej, jag vet faktiskt inte det. Men jag ska ta reda på det och ge dig besked om det.

Vad gäller de 21 dagarna tycker jag faktiskt fortfarande att det är rimligt. Vi som har barn vet att det inte bara är att lämna ifrån sig dem på vilket ställe som helst. Det kräver en viss förberedelse, inskolning och annat för att man ska börja med ett barn, inte minst när barnet ska sova någonstans. Jag tycker faktiskt att detta är rimligt. Vi har försökt att ändra arbetstiderna och vara mycket mer flexibla, så vi har många förskolor nu som öppnar klockan 5 på morgonen för att hitta former för exempelvis flygvärdinnor, busspersonal och sjuksköterskor som börjar extremt tidigt på morgonen. Vi har också hittat former där man fortsätter senare på kvällen just för att möta behovet.

Jag tycker att vi är väldigt flexibla. Och jag tycker fortfarande att 21 dagar låter rimligt.

Anförande nr 153

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Hej Isabel! Jag vet att ni oftast argumenterar för en avreglerad och mer flexibel arbetsmarknad. Men den har också sina konsekvenser. I dag har vi folk som jobbar efter sms-anställningsformer. De har inte möjlighet att få ett schema 21 dagar i förväg.

I mitt och Socialdemokraternas tycke är det här förslaget lite verklighetsfrånvänt. Man ser inte den nya arbetsmarknad som råder i dag och som borgarna pläderar för och tycker är jättebra. Då får man ju också skapa förutsättningar för dessa människor som jobbar i de här otrygga anställningsformerna. De måste kunna få ta del av denna service. Det är det vi är kritiska mot. Vi tycker att man borde omarbete förslaget.

Anförande nr 154

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande! Jag ska självklart ta till mig den kritik som ni ger här i dag, och jag ska naturligtvis titta närmare på det framöver. Men jag tycker nog kanske att det är ni som är verklighetsfrånvända i den meningen att det här handlar om barn och barnomsorg. Jag skulle aldrig ha kunnat lämna mina barn utan en ordentlig inskolningsperiod och utan att ge de bästa förutsättningarna. Jag tycker fortfarande att 21 dagar är en väldigt snabb förändring.

Det är klart att i den här staden finns alla behov och alla möjligheter. Det är det som är häftigt med Stockholm och alla dessa olika arbetsformer. Det är klart att vi ska försöka att möta dem så mycket som vi bara kan. Men 21 dagar för att skapa barnomsorg tycker jag fortfarande låter rimligt. Låt mig titta närmare på det!

§ 23 Tillämpningsanvisningar för köhantering inom särskilt boende för äldre

Anförande nr 155

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare!
Det här ärendet handlar om förändrade tillämpningsanvisningar som ersätter tidigare anvisningar när det gäller stadens köhanteringssystem inom särskilt boende för äldre.

Köhanteringen handlar förstås om hur det system ser ut som styr förmedling av lägenheter till äldre som står i kö, i det här fallet till servicehus, vård- och omsorgsboende och korttidsvård. Upplysningsvis kan nämnas att det är äldrenämnden som har ansvar att förmedla lediga lägenheter till personer som står i kön, och det är Stockholms trygghetsjour som gör det. Den äldre har då redan fått sitt biståndsbeslut från sin stadsdelsnämnd för de behov man har och står sedan i kö till högst tre boenden samtidigt med den inriktning man sökt.

De här tillämpningsanvisningarna är alltså till hjälp för såväl biståndshandläggare som köhanteringen när det gäller vilka regler som ska användas vid olika insatser.

När det gäller köhanteringssystem för korttidsboende ansvarar även här äldrenämnden för den centrala köhanteringen med lediga platser. Men de förmedlas på korttidsvård efter förfrågan från stadsdelsnämnden. Plats erbjuds alltså utifrån den enskildes behov. I de här fallen ansvarar biståndshandläggaren för all kontakt och förmedling av den lediga platsen.

Såväl stadsledningskontoret som nämnder som fått remiss har tydligen tillstyrkt ärendet och inte haft några invändningar. Det föreligger heller inga reservationer. Mot bakgrund av detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 24 Färdplan för äldreomsorgens utveckling samt kompetensutvecklingsinsatser i äldreomsorgen.

Anförande nr 156

Borgarrådet **S l o t t n e r** (KD): Ordförande! Äldreomsorgen har den här mandatperioden kännetecknats av såväl krishantering som ett högt reformarbete. Våldigt många saker är på gång, och ett utvecklingsarbete har påbörjats inom särskilt viktiga områden. Inte minst står arbetet kring kompetensförsörjning, kvalitetsutveckling och digitaliseringens möjligheter högt upp på agendan.

Pandemin lamslog mycket av detta arbete, men det gav oss också många viktiga insikter och lärdomar i det fortsatta arbetet framöver. Inte minst har pandemin gett oss en rejäl skjuts framåt i samarbetet mellan regionen och kommunen, vilket kommer att vara helt avgörande för att nå framgång i vårt arbete med en god och nära vård.

För att samla allt det utvecklingsarbete som nu pågår inom äldreomsorgen och som vi ser som prioriterade frågor framöver har vi tagit fram en särskild färdplan för äldreomsorgen som pekar ut inriktningen framåt inom en rad olika områden. En samlad färdplan tycker jag känns extra viktig eftersom utförandet av äldreomsorgen i dag ligger på 13 olika stadsdelsnämnden. Det innebär att vi kan behöva ta ett samlat grepp kring utvecklingen.

Som borgarråd kan jag många gånger känna en viss frustration över att bra satsningar inom en särskild verksamhet eller en enskild stadsdelsnämnd stannar där och inte sprids vidare runt om i staden. Vi måste bli bättre på att lära av varandra och följa goda exempel, och en färdplan för äldreomsorgen är jag övertygad om kan vara ett verktyg i det arbetet.

Färdplanen pekar ut flera viktiga områden och strategiska områden för äldreomsorgen. Huvudområdena rör organisation och styrning, kompetens och arbetsmiljö, grunduppdraget samt kvalitet, bemötande och värdighet. Under varje område finns viktiga delfrågor att arbeta med och en beskrivning av vad som görs på nationell och kommunal nivå liksom en beskrivning av vad som behöver göras framgent. Planen ska revideras varje år utifrån ny kunskap, nya rön och en uppdaterad omvärldsanalys. På så sätt blir detta ett levande dokument som varje år kan utvecklas, förbättras och hållas uppdaterat.

Antalet äldre över 80 år kommer att öka dramatiskt framöver. Faktum är att antalet kommer att nästan fördubblas fram till 2040. Den utvecklingen kommer naturligtvis att ställa stora krav på äldreomsorgen, både när det gäller att leverera och att utvecklas. Vi behöver klara av kompetensförsörjningen och utnyttja digitaliseringens möjligheter att både utveckla äldreomsorgen och förbättra arbetsmiljön för personalen. Vi behöver förbättra arbetsmiljön, bygga fler anpassade och särskilda boenden för äldre och jobba mer med att minska ofrivillig ensamhet.

Den här färdplanen är tänkt att bli ett verktyg för att komma framåt i dessa viktiga frågor, och därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 157

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Vänsterpartiet ställer sig bakom stora delar av färdplanen för äldreomsorgens utveckling. Det är mycket bra grejer i den. Men precis som jag talade om i dagens första ärende är det en absolut nödvändighet att resurser tillförs för att denna plan ska kunna genomföras. Annars kommer det inte att bli så mycket av det.

Bland några av de positiva saker som jag vill passa på att nämna finns några av de saker som vi själva har initierat, bland annat tryggt mottagande i hemmet och ramtid inom hemtjänsten.

Angående utbildning och kompetensförsörjning skulle jag särskilt vilja understryka Kommunals remissvar om vikten av att det i slutändan syns i arbetstagarnas plånböcker. Alla typer av kompetensökningar ska ge effekt på den lön man slutligen får. Först då löper vi linan ut och stärker viljan och lusten att bli kvar länge i stadens anställning. För staden som arbetsgivare blir det en vinn-vinn-situation, där en vilja att skaffa sig spetskompetenser följs av reella löneökningar.

För den sakens skull måste vi också ställa krav, i synnerhet krav på minst vårdbiträdesutbildning. Vänsterpartiets äldrenämndsgrupp, som Erik Slottner minns, menar att 2033 är på tok för långt i framtiden och att vi riskerar att inte uppfylla socialtjänstlagens intentioner.

Det här är också delvis kopplat till att rätt personal ska göra rätt arbete, som jag tog upp i ärende 19. Detta är ett allt för utbrett problem inom all omsorg där olika yrkesgrupper av tidsnöd och dålig planering tvingas att gå in och göra andras arbetsuppgifter, vilket i sig påverkar kvaliteten negativt.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 158

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Vi har ingen reservation i det här ärendet. Vi anser att detta i grunden är ett bra ärende. Äntligen har vi något slags plan för framtiden. Men givetvis kräver planen konkreta åtgärder och en plan för kompetensutveckling. Vad behöver vi se över i organisationen? Hur ökar vi andelen trygga anställningar?

Sedan kan jag aldrig låta bli att ge en grej på färden. Vi och Erik säger nu att vi ska följa upp det här årligen, vilket är jättebra, och göra de ändringar som behövs. Men det som jag tycker är allra viktigast här är ju implementeringen och att man på varje arbetsplatsträff inom äldreomsorgen diskuterar det, för det här ska bäras av första linjens chefer och de som jobbar. Om man är vårdbiträde eller undersköterska inom äldreomsorgen och inte har någon aning om vad vi har fattat beslut om i fullmäktige, då kommer det här heller inte att bli genomfört. Det måste vara ett medskick till den här färdplanen att den verkligen blir känd i varje del av organisationen, och allra viktigast är att den blir känd i första linjen.

Det känns konstigt att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Men vi lämnar ett särskilt uttalande i ärendet till kommunstyrelsen.

Anförande nr 159

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Äldreomsorgen står i fokus för en omfattande utveckling. Mycket händer som direkt och indirekt påverkar äldreomsorgen på såväl kort som lång sikt. Det praktiska arbetet sker i stadsdelsnämnderna, medan äldrenämnden samordnar och leder långsiktigt strategiskt arbete.

Vi blir fler äldre och äldre-äldre, men vi är också friskare långt upp i åldrarna. Teknik i form av AI, innovation och digitalisering sker snabbt. Nya programvaror lanseras liksom effektivare mediciner. Speciellt bromsmediciner finns nu på marknaden för en mängd olika sjukdomar. En ny lagstiftning i form av en äldrelag är under utarbetande och ett antal statliga utredningar likaså. Dessutom finns en mängd erfarenheter tillvaratagna från covid-19-pandemin som behöver vävas in i det ordinarie arbetet. Till det här kommer också en pågående förändring inom sjukvården med organisation och innehåll med bland annat god och nära vård som kräver omfattande samarbete och samtänkande mellan kommun och region för att vården ska kunna fungera i praktiken.

Svårigheten att rekrytera medarbetare är ytterligare en utmaning där bland annat kompetensförsörjning, kompetensstegar, arbetsmiljö och nära ledarskap är viktigt. För att kunna erbjuda en god kvalitet och säkerhet inom äldreomsorgen är en god kompetensförsörjning viktig. Kompetensutvecklingsinsatserna beskrivs i egen bilaga till planen.

Alla de här komponenterna finns med i den färdplan som nu har tagits fram. Alla utvecklingsområden är också tidsatta. Färdplanen är inte avsedd att vara alltför detaljerad, utan det är ett ramverk som gäller oavsett driftsform. Med en färdplan på plats finns förutsättningar för att vi på ett bättre sätt kan säkerställa uppdraget med en grundnivå gällande omsorg och tillgång till hälso- och sjukvård. Det känns därför bra att vi alla politiska partier är relativt överens om dokumentet och kanske i alla fall till stora delar åtminstone är överens om inriktningen. Det brukar ju alltid skilja på några punkter, men jag vill särskilt betona att den här färdplanen uppdateras årligen och därför alltid ska kunna spegla omvärlden och de händelser som på olika sätt påverkar äldreomsorgen.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 160

M a r i a J a n s s o n (FI): Ordförande! Jag ska börja med att yrka bifall till Vänsterpartiets reservation, som vi i Feministiskt initiativ ställer oss bakom.

Politik är en speciell verksamhet. Vi ska fatta beslut om saker som verkligen berör människor i deras vardag. Det är inte alltid så jättelätt att översätta det vi fattar beslut om till den verklighet som brukarna eller medborgarna ska ta del av. Jag tycker att en

bra sak med den här planen är att det faktiskt känns som om det finns en resonans i verksamheten som sådan när man läser den. Det tycker jag är väldigt positivt.

Det som jag fastnade för i underlagen är framför allt Kommunals remissvar som jag sammanfattar med två ord: tid och pengar. På senare tid har jag via en släkting också lite grann fått känna på äldreomsorgen i staden och vad som fungerar och inte fungerar, och jag måste säga att jag tycker att Kommunals remissvar satte ord på en del av de problem som jag tycker att jag själv har sett. Det handlar om att de fantastiska vårdbiträdena i hemtjänsten gör ett jättefint jobb, och de jobbar på. Men det saknas ändå vissa grundläggande förutsättningar för att det ska bli riktigt bra.

Kommunal pekar på att det behövs tid för att ge god omsorg, och det är någonting som kräver pengar. Det kräver generösare regler för vem som bedöms ha rätt att bo på servicehus och vård- och omsorgsboende. Jag vet att äldreborgarrådet och jag har diskuterat det här förut, och äldreborgarrådet har förklarat att det inte råder någon brist på platser – kanske är det för att det är väldigt, väldigt svårt att få en bedömning att man behöver det här omsorgsboendet, även om både man själv och anhöriga tycker det. Det finns brister när det gäller tid för överlämning mellan arbetsplats, det är för många timvikarier och den fysiska arbetsmiljön behöver också förbättras.

När de partier som sitter i majoritet nu får frågor till exempel om hur man ska lösa problemen i skolan brukar budskapet vara: Höj lönerna! Men när det handlar om äldreomsorgen nämns inte det någonstans. Då ska man ändå komma ihåg att lärarna tjänar förhållandevis bra jämfört med vårdbiträden. Medellönen i Sverige är 36 100 kronor i månaden. Ett vårdbiträde tjänar i genomsnitt 25 700 kronor i månaden. Jag tycker därför att man ska betänka både tid och pengar.

Anförande nr 161

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag begärde ordet i stället för att ta repliker så att jag kan ta ett litet uppsamlingsheat på tre minuter i stället för en minut.

Robert Mjörnberg klagar på resurser och säger att det är stor brist på resurser. Men vi lägger drygt 9 miljarder kronor på äldreomsorgen i Stockholm. Vänsterpartiet i sin senaste skuggbudget – jag minns inte exakt nu, för jag fick inte fram den – tror jag lägger ungefär 40 eller 50 miljoner kronor mer än vad majoriteten gör. Tro inte att skillnaden mellan en god och dålig äldreomsorg går mellan 9,1 eller 9,14 miljarder kronor! Så enkelt är det faktiskt inte, och större skillnad mellan våra budgetalternativ är det inte, Robert, än de där pengarna.

Jag kan också säga att vi den här mandatperioden har lagt 1 120 miljoner kronor extra på äldreomsorgen. Under er tid lade ni ungefär 780 miljoner. Vi har alltså ökat anslagen till äldreomsorgen med ungefär 50 procent mer än vad ni gjorde under er tid. Tänk på det!

Jag håller med om att utbildning behöver löna sig också i lönekuvertet. Därför ska vi nu påbörja arbetet med att införa en yrkeskarriärtrappa där det blir väldigt tydligt vilka yrkestitlar som finns i äldreomsorgen, vad varje yrkeskategori får göra och vad som

krävs för att ta sig vidare till nästa steg i trappan. För att trappan verkligen ska fungera och bli en yrkeskarriärtrappa krävs det också att det finns löneskillnader mellan de olika stegen i trappan.

År 2033 är den gräns som Socialstyrelsen har satt för en skyddad yrkestitel. Man har tio år på sig att validera. Det är ingen avvägning som vi i Stockholm har gjort, utan de reglerna gäller. Man kan tycka att det är lång tid, men jag hoppas ju att väldigt många av dem som i dag inte når upp till kraven för en skyddad yrkestitel kommer att göra det betydligt mycket snabbare än om tio år. Socialstyrelsen har satt den gränsen, och det är det vi har att förhålla oss till. Jag hoppas dock att vi ska hinna före det.

Maria Jansson säger också att det saknas resurser. Det är ungefär samma svar som jag ger till Robert. Jag tycker att det är lite dystopiskt att säga att det saknas så mycket resurser. Jag tycker också att det borde leda till viss självkritik, eftersom man har styrt äldreomsorgen under den förra mandatperioden.

Det är väldigt svårt att få plats på äldreboende, säger Maria också. Ja, det ställs krav. För att komma in på ett särskilt boende behöver du ha omfattande omsorgsbehov dygnet runt. Så är det, och det är också så lagstiftningen ser ut. Men kom ihåg att av dem som är över 85 år får 90 procent av dem som söker faktiskt plats på särskilt boende. 10 procent får avslag. Förra året lyckades vi halvera avslagen. 90 procent får bifall. Glöm inte det!

Anförande nr 162

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige och Erik Slottnér! Det ursprungliga förslaget var faktiskt en övergångstid på fem år till skyddad yrkestitel. Men kommunerna ansåg i sina remissvar att fem år var för lite. Då blev det tio år, och jag beklagar att det blev så långt.

Som regionanställd säger jag däremot att regionen redan har börjat med betygskartläggning. Även det kanske är något jag kan ge som ett medskick, nu när jag är så snäll i kväll, nämligen att man initierar betygskartläggningen på stadsdelsförvaltningarna för att vi ska veta vad det är man har att jobba med under dessa tio år. Man kan inte vänta i tio år och sedan börja kartlägga och utbilda, utan dessa tio år måste användas till att göra jobbet.

Jag fick själv jaga efter mitt betyg från Sigtuna kommun häromdagen, eftersom arbetsgivaren nu kräver att det ska fram för att man ska kunna jämföra mot skyddad yrkestitel.

Anförande nr 163

Borgarrådet S l o t t n é r (KD): Ordförande! Självklart ska vi inte vänta i tio år innan vi tar fram kompetenskartläggningen. Det här måste börja nu, och det håller på att arbetas fram. Jag vet inte exakt var vi ligger i detta nu; det måste jag kontrollera. Arbetet med att ta fram ett kompetenskartlägningsverktyg påbörjades faktiskt innan vi visste om det här med skyddad yrkestitel, för vi såg att det var väldigt viktigt att

veta vilken kompetens våra anställda har, vilken skillnad det är på olika vårdbiträden som finns och så vidare.

Det här är ett arbete som är på gång men som är väldigt komplicerat, ska sägas. Det är många som har jobbat i äldreomsorgen i flera decennier. Det är lite svårt att hålla koll på kompetensen överallt, och därför tror jag att den skyddade yrkestiteln kommer att betyda jättemycket.

Självklart ska man använda de här tio åren för att ta reda på detta och arbeta med frågan. Vi ska validera upp undersköterskorna, och förhoppningsvis ska så många som möjligt kunna bli validerade långt innan tio år har gått.

Anförande nr 164

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande! Det är ett sprängfyllt ärende, det här, så jag känner mig nödgad att gå upp en gång till för att prata om lite andra grejer.

Erik, jag tror att du får titta igenom vår budget en extra gång, för vi tillför ganska mycket medel till centrala medelsreserven för att komma till rätta med ofrivilliga timanställningar bland annat. Jag tror därför att det är lite mer som skiljer oss åt.

Jag ville gå upp för att återigen markera att vi med eftertryck motsätter oss införandet av kvalitetspremier inom den privata hemtjänsten. Det finns väl dokumenterad forskning att den här typen av kvalitetsbonusar är felriktade och inte ökar kvaliteten. Till och med riskkapitalbolagen inom välfärden har för många år sedan insett att det riskerar att leda till att felaktiga prioriteringar görs och att det kan skapa helt fel fokus.

Bättre arbetsvillkor, högre löner och en anständig arbetsmiljö – det är det som är vägen framåt!

Anförande nr 165

D a i s y J o h a n s s o n (L): Ordförande, fullmäktige! Jag ville passa på att säga att den här färdplanen som tidigare talare pratat om är ett ramverk. Tanken med färdplanen är ju att den ska visa framåt. Den ska visa utvecklingen och vart vi vill komma. Vi ska inte jobba baktungt med att sätta käppar i färdplanen, utan den ska vara tydlig, enhetlig och bidra till en äldreomsorg som är sammanhållen i hela Stockholm.

Vi vet också, som tidigare talare har fört fram, att det arbetas fram en ny äldreomsorgslag som ska redovisas senast den 30 juni 2022, alltså snart.

Med detta sagt visar den här färdplanen att vi jobbar effektivt. Vi vill redan nu börja med det här arbetet. För att hänvisa till tidigare talare så pratar vi inte om år här, utan nu handlar det om månader. Färdplanen ska vara aktuell, och man ska kunna ändra den utifrån hur omvärldssituationen ser ut. Det är också någonting som Liberalerna förespråkar, att det ska vara en likabehandling. Och hur når man en likabehandling? Jo, genom att vara tydlig och ha enhetliga riktlinjer som den här färdplanen har.

Vi yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 26 Lättnader gällande avgifter för serveringstillstånd med anledning av covid-19-pandemin

Anförande nr 166

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Det här är ett väldigt bra ärende. Visserligen har pandemin nu i stora delar släppt sitt grepp om vårt samhälle. Även om viruset fortfarande finns kvar och vi kan befara en smittopp här i maj är det ändå så att restaurangnäringen och vår besöksnäring nu kan börja återhämta sig.

De har dock en väldigt lång och svår tid bakom sig. Många har verkligen kämpat för att få sina kassor att gå ihop. Man har tagit till många kreativa lösningar för att lösa den ekonomiska situationen. En del har inte klarat sig genom den här svåra perioden, men väldigt mycket av Stockholms restaurang- och besöksnäring finns ändå kvar.

Branschen har varit väldigt tydlig med att det därför behövs fortsatt stöd hela det här året ut, och jag är väldigt glad över att det finns samstämmighet här i fullmäktige om att vi från Stockholms sida ska göra allt vid kan för att stödja restaurang- och besöksnäringen. I det här ärendet föreslår vi därför fortsatta avgiftsfriheter och andra viktiga delar som socialförvaltningen gör för att hjälpa vår restaurangnäring.

Jag kan också hälsa från branschrådet som jag träffar ungefär en gång i månaden att de är oerhört tacksamma för att Stockholm har tagit det här steget, dels därför att det förstås är viktigt för de enskilda krögarna i staden, dels för att det har varit positivt för att få andra kommuner i landet att följa efter och fortsätta att ge det stöd som näringen så väl behöver.

Nu ser vi snart fram emot en sommar med många kryssningsresenärer och turister och andra som vill äta och ha roligt i vår stad. Nu ger vi dem goda förutsättningar att se till att Stockholm också kan bjuda på det allra bästa vi har i vår fina huvudstad.

§ 28 Utöka stödet till organisationen Volontärbyrån

Anförande nr 167

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Den här motionen handlar om Volontärbyrån, som redan i dag gör ett bra och viktigt arbete för våra äldre. Vi gör dock bedömningen att behovet är ännu större än det vi ser. Därför vill vi se över möjligheten att utvidga Volontärbyråns verksamhet. Det handlar inte minst om att minska äldres utsatthet i samhället genom att titta lite mer på äldre som är ensamma och så vidare.

Jag tänker inte bli mer långgrandig än så, fru ordförande, utan yrkar bifall till vår motion.

Anförande nr 168

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Att Volontärbyrån har en särskild person som jobbar just mot äldre, både i syfte att få fler volontärer att engagera sig för att bryta äldres ofrivilliga ensamhet och för att få fler äldre att bli föreningsaktiva och på så sätt komma in i ett socialt sammanhang, är någonting helt nytt. Det är ett idéburet offentligt partnerskap som är tre år gammalt nu.

Jag gör bedömningen att den person som jobbar med detta gör ett väldigt bra arbete och är väldigt engagerad och dedikerad. Det blir fler och fler föreningar som kommer in under detta paraply. Vi lägger nu 0,8 miljoner på detta. Jag ser inget behov av att två, tre eller fyra personer jobbar med detta, utan den person som finns där i dag gör ett bra jobb. Det är nog svårt att se att man skulle ha ytterligare personer som jobbar dedikerat just med äldreföreningar, och av den anledningen tycker vi att den satsning vi gör i dag och som är unik i sitt slag räcker gott och väl. Något sådant här ser vi inte någon annanstans i Sverige. Det var ett nytt och viktigt grepp vi tog för att minska ofrivillig ensamhet bland äldre, och jag tror att det är fullt tillräckligt.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens svar.

Anförande nr 169

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Tack, Erik, för det arbete ni gör! Jag kritiserar inte det på något sätt. Men jag tror däremot att behovet är större än vad du kanske tror. Du nämner till exempel de äldres ensamhet. Jag tror att det är betydligt fler än vi kanske tror som lider av att känna sig ensamma. Nu har vi en person. Att utöka verksamheten och ha personer som jobbar på Volontärbyrån och besöker de här äldre som är väldigt ensamma – kan inte det vara ett alternativ att gå vidare med och på så sätt utöka antalet personer som jobbar med Volontärbyrån?

Anförande nr 170

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Volontärbyrån är inte någon socialtjänst, utan de jobbar med ideella föreningar. Ensamheten bland äldre är ett jättestort problem, och det är ju inte bara en enda person i Stockholm som jobbar med

att bryta äldres ensamhet. Vi har ett jättestort arbete som har intensifierats under den här mandatperioden med Matlyftet, med utökade ungdomsbesök som nu också kan bli seniorbesök, aktivitetscenter och sociala träffpunkter. Vi öppnar en ny träffpunkt just med socialpsykiatrisk inriktning.

Jag skulle kunna fortsätta att rabbla upp arbeten som vi gör för att minska ofrivillig ensamhet bland äldre. Volontärbyrån är en del i detta för att få fler volontärer att engagera sig frivilligt. Just det arbetet tror jag att en person räcker för, men sedan har vi en bred palett med andra åtgärder. Många stadsdelar jobbar också med äldreкураторer, och i Skärholmen finns äldrefältare. Det pågår alltså ett aktivt arbete i denna fråga.

§ 30 Utsatta EU-medborgares situation

Anförande nr 171

R o d r i g o A r c e O l i v e r (V): Ordförande, ledamöter! Vad gäller denna motion tolkar jag det som att majoriteten blundar för ett grovt fattigdomsproblem som finns i vår stad. Man lämnar ansvaret över till andra nationella och europeiska myndigheter med argumentet att EU-migranter inte är legalt bosatta i Stockholm och att EU-migranterna inte platsar under förvaltningars eller olika nämnders ansvar. Man säger att man gör mycket i dag, men egentligen handlar det om kortsiktiga femdagarsåtgärder för akuta övernattningar.

Vänsterpartiets motion söker både lång- och kortsiktiga lösningar. Vi adresserar till er alla att gemensamt söka möjligheter så att EU-migranterna får en bättre vistelse i Stockholm. Men nej – den blågröna majoriteten slår tillbaka och ger upp väldigt lätt. Det finns inte en enda tanke på att undersöka möjligheter för ett bättre liv för EU-migranterna.

Kvar har vi fattigdomen på våra gator och torg. Kvar finns EU-migranternas ohälsosamma situation. Om inte Vänsterpartiets motion går igenom lovar vi att Vänsterpartiet kommer att fortsätta att söka lösningar för att minska denna förnedrande fattigdom.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 172

A n n e - L i e E l f v é n (L): Ordförande, ledamöter, åhörare! Alla är överens om att våra tillresta EU-medborgare som vi möter utanför våra livsmedelsaffärer eller plockandes burkar i parkerna lever väldigt utsatta liv och att deras livsvillkor är under all kritik.

Frågan motionärerna reser handlar om att inrätta en legal boplats i Stockholm med plats för sanitet, el, toalett, vatten, sophämtning med mera. Jag är stolt över det uppsökande arbete som Stockholm bedriver med sitt EU-team, som är professionella och kunniga. Jag är också glad över att vi beviljar nödbistånd i enlighet med socialtjänstlagen, exempelvis hjälp till mat, kläder och ibland en biljett hem. Jag tycker att vi som är en av världens bästa platser att leva på helt enkelt kan kosta på oss det. Det är en fråga om värdighet och medmänsklighet. Under pandemin hade vi också en rad extra insatser för denna grupp, bland annat riktad information om hur man bäst skyddar sig mot viruset.

Men att bygga upp boplatser är något helt annat. Dels skulle vi då acceptera en helt annan och avvikande boendestandard för våra invånare, dels och framför allt skulle vi som kommun ta på oss ett väldigt långtgående ansvar utöver det som lagen stipulerar att vi ska göra som kommun. Det skulle i praktiken betyda att vi som kommun har ett ansvar att ordna boende åt alla som uppehåller sig i Stockholm. Jag och majoriteten menar att detta får helt orimliga konsekvenser som jag tror att alla kanske inte riktigt har tänkt igenom.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 173

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Det är väl ändå viktigt att komma ihåg att Stockholms stad gör en hel del för den här målgruppen. Det är ett arbete som påbörjades för flera mandatperioder sedan, som också fullföljdes under den tidigare mandatperioden och som nu fortsätter vidare.

Jag noterar att Vänsterpartiet under sina tidigare mandatperioder faktiskt var ganska nöjda med det som ni gjorde då. Det arbetet har vidareutvecklats under den här tiden, så jag vet inte riktigt varför denna väldigt mörka beskrivning kommer just nu.

När det gäller personer som kommer från andra EU-länder är huvudregeln att om man är här ska man klara av sin försörjning själv, och man ska också ordna boende själv. Sedan vet vi att just den här målgruppen utsätts för diskriminering på olika sätt i sina hemländer, men det är likväl det regelverk som gäller, och det gör också att det finns begränsningar i hur socialtjänstlagen kan tillämpas.

Det är huvudsakligen nödbistånd som vi i Stockholm använder oss av när vi gör de insatser vi faktiskt gör för denna målgrupp. Det handlar både om Vinternatt och Sommarnatt, alltså möjligheter att få komma in under tak. Det handlar om de olika dagverksamheter som bedrivs i samarbete med frivilligorganisationer, och det handlar också om det arbete som vårt uppsökande EU-team gör vad gäller information för att se till att människor får stöd med hemresa eller plats på våra boenden. Precis som påpekades här har vi under pandemin dessutom haft skäl att utöka antalet dagar som man kan få vara under tak utan att drabbas av den karens som är helt nödvändig att ha för att det inte ska räknas som något annat än nödbistånd.

Vänsterpartiet föreslår i sin motion att vi ska upprätta boplatser. Vad jag förstår ska det väl också vara viss kvalitet på dem och inte bara någon form av ruckel som människor ska tvingas leva i. Men om man skulle göra det avsteget gäller det faktiskt för alla som vistas i Stockholms kommun, för man måste behandla alla människor lika utifrån den lagstiftning som vi har. Då talar vi om väldigt, väldigt många boplatser. Jag har inte hört att Vänsterpartiet i riksdagen driver någon ny lagstiftning på socialtjänstområdet som skulle innebära att vi ska göra avsteg från nödbistandsregeln, och det vore välkommet att höra om det är så att ni har det.

Anförande nr 174

H a s s a n J a m a (V): Det handlade väldigt mycket om Vänsterpartiet, borgarrådet, och jag låter min kollega svara på de flesta frågorna. Det här är bara en replik, så jag hinner inte.

Jag tänkte ställa en fråga. Det finns en förening som heter HEM, och de har föreslagit att de kan vara beredda att hjälpa till med bostadsmöjligheter för fattiga EU-medborgare. Hur ställer sig borgarrådet till det? Vad tycker borgarrådet om de avhysningar som vi gör en gång om året, kanske precis innan vintern, i våra skogar, om man kan kalla det för skogar?

Anförande nr 175

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Avhysningarna är helt nödvändiga att genomföra. Under den förra mandatperioden, eller om det var någon mandatperiod tidigare, stoppade man avhysningarna. Det ledde till väldigt dåliga konsekvenser, inte minst vad gäller sanitär olägenhet, spridning av sjukdomar och annat. Det vill vi inte ha. Vi vill inte heller att människor i vårt land ska leva under alltför miserabla förhållanden; det är därför som vi bland annat ger nödbistånd och liknande. Men att sätta upp boplatser som kommer att utvecklas till mycket problematiska boendeförhållanden tänker inte jag ställa upp på, och jag vet att Vänsterpartiet på riksplanet inte heller tycker det. Därför är jag lite förvånad över att ni driver det lokalt.

Anförande nr 176

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Ordförande, åhörare, ledamöter! Feministiskt initiativ ställer sig bakom Vänsterpartiets motion.

I förra veckan gick jag förbi över Liljeholmsbron där jag bor. Där fanns en liten bosättning. Jag gick där med min son som frågade vad det var, och jag berättade om EU-medborgares situation. Det är som socialborgarrådet säger att vår lagstiftning inte tillräckligt möter upp de här personernas behov av skydd. Jag kan tycka att det inte är värdigt Sverige som välfärdsland att vi inte kan ge de här människorna en bättre tillvaro.

Finansborgarrådet sa tidigare i dag under debatten att oavsett om man kommer från Kiruna, tror jag att det var som nämndes, eller om man kommer från Kiev så står Stockholm öppet. Jag tänker att det alltid är värt att påminna sig om att så är det inte. Sverige är inte öppet för alla. Vår lagstiftning ser olika ut, och människor som kommer från Ukraina kommer genom massflyktsdirektivet, vilket är en helt annan fråga. Men det är värt att påminna sig om att vi gör stor skillnad på människor beroende på varifrån de kommer och vad de har med sig.

Jag vill också säga att det finns olika sätt att få människor, i det här fallet EU-medborgare, att åka till Rumänien eller Bulgarien där de ofta kommer ifrån. Jag har träffat flera barn och ungdomar som är barn till EU-medborgare, och de vill inget hellre än att deras föräldrar kommer hem och tar hand om dem. Det finns ju möjligheter att stärka de här personernas förutsättningar att få ett bättre liv där de kommer ifrån för att också kunna ta ännu bättre hand om sina barn. Det som vi gör i dag i Sverige och i många andra EU-länder är inte tillräckligt.

Med det sagt vill jag säga att FI ställer sig bakom Vänsterpartiets motion.

Anförande nr 177

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag tror ändå att det är viktigt att skilja på asyl och flyktinginvandring och EU-migranter. De som söker asyl och får flyktingstatus i Sverige har ju det därför att det finns skyddsskäl. EU-migranter har inte skyddsskäl. De är huvudsakligen här för att de har åkt in enligt EU:s regler om

möjligheten att arbeta överallt i Europa. Det är en väldig skillnad, och deras hemländer har det fulla sociala ansvaret för deras situation.

Sedan är det skamligt att många av de här länderna inte tar det ansvaret och att de dessutom diskriminerar sin egen befolkning. Detta är dock i grund och botten en fråga för EU. Från Liberalernas sida har vi inga problem alls med att vissa av de här länderna, till exempel Ungern, kanske borde kastas ut ur samarbetet om de inte klarar av att sköta sin befolkning på ett korrekt sätt.

Anförande nr 178

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Jag instämmer – så är det. Det är absolut så att det är olika förutsättningar, och som jag nämnde innebär ju massflyktsdirektivet helt andra krav för Sveriges regering och kommunerna.

Jag tror ändå att Stockholm som stad kan göra mer och bättre för att ge stöd till de här extremt utsatta människorna.

Anförande nr 179

T i n a K r a t z (V): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Denna motion handlar ju om vad staden kan göra för utsatta personer som befinner sig i vår stad. Ibland kallas de för utsatta EU-medborgare, ibland tredjelandsmedborgare. Men det är människor det handlar om, precis som vi: kvinnor och män, unga och gamla som kommer hit för att de inte har något annat alternativ till försörjning. De lever i många fall under helt oacceptabla levnadsförhållanden utan tillgång till vatten, el eller toa. Tillgång till härbärgen ger staden tillsammans med civilsamhället för enstaka nätter i taget. När det är minus 7 grader öppnas dörrarna till fler boendeplatser tillsammans med kyrkorna, men i övrigt har staden betydligt färre härbärgesplatser än antalet personer som vistas här. Så är det.

Hur denna fråga ska lösas har inget enkelt svar. Ytterst handlar detta om fattigdomen i Europa, men för oss i Vänsterpartiet är det självklart att vi kan och bör göra mer än vi gör i dag för dem som trots allt befinner sig på våra gator och sover i våra parker. Vi kan inte acceptera den misär som i dag finns eller gömma den under mattan med kortsiktiga lösningar. Vi anser att mer måste göras för att stötta den här gruppen, inte minst kvinnorna som lever i en väldigt utsatt situation och som inte heller nyttjar härbärgena i speciellt hög grad i dag.

Vi yrkar i denna motion på att staden skyndsamt ska ordna en legal boplats i samverkan med civilsamhället, exempelvis föreningen HEM, till exempel en camping där personer får bo utan att riskera vräkning, med tillgång till vatten, el, sanitet, sophämtning med mera. Tanken är att platsen ska besökas av stadens EU-team för uppsökande arbete. Länkning och särskilda insatser mot kvinnor ska göras på plats.

I och med detta ska också olagliga boplatser kunna upphöra med allt vad de kostar i pengar och förstörelse på naturområden och så vidare. Det är ingen optimal lösning på ett svårt problem, men då kunde i alla fall de mest basala behoven tillgodoses på ett

bättre sätt än i dag. Staden lägger nämligen redan i dag 22 miljoner årligen på ett partnerskap med civilsamhället och x antal miljoner på vräkningar.

Vi anser att de här pengarna skulle kunna användas mer effektivt och mer i led med vad målgruppen själv efterfrågar. Civilsamhället drar i dag ett tungt lass och gör ett oerhört viktigt arbete, men det finns all anledning för staden att göra ännu mer. För oss är detta en fråga om att alla har rätt till att få sina mänskliga rättigheter tillgodosedda. Om vi menar allvar med stadens Agenda 2030-arbete om minskad fattigdom är detta ett steg på vägen. De nuvarande arbetssätten borde också utvärderas mer.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen och att motionen bör bifallas.

Anförande nr 180

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Till att börja med vill jag informera om att det inte är fullbelagt på våra boenden för den här målgruppen. Jag tror faktiskt inte att vi har haft fullt vid ett enda tillfälle, om jag minns statistiken rätt. Vårt EU-team jobbar konsekvent med att vara ute och möta upp de här så att man ska få information om vilka möjligheter som finns.

Jag ställer återigen frågan: Varför driver inte Vänsterpartiet på riksnivå att man ska göra om socialtjänstlagen då? Det är ju egentligen det ni föreslår. Tina Kratz talar här om *en* boplat; jag kan säga att det inte kommer att räcka med en enda boplat om man skulle genomföra detta. Det kommer att behövas väldigt många boplatser, eftersom det handlar om väldigt, väldigt många människor som ska erbjudas den här möjligheten, och då skulle jag säga att vi hamnar i svåra dilemman vad gäller vilka livsvillkor vi tillåter människor att bo under.

Anförande nr 181

Tina Kratz (V): Det viktiga för oss och Vänsterpartiet är att det blir en human hantering av människor. Gruppen utsatta EU-medborgare gör precis det som de har möjlighet att göra i och med att de tillhör EU: De reser runt för att försöka hitta en försörjning eftersom de inte kan få det i sitt hemland.

Det stämmer att det inte är fullbelagt på härbärgena, för de är inte gjorda i samklang med vad dessa människor eftersöker. Familjer behöver dela på sig, och de känner sig inte trygga där. Därför behöver man hitta en lösning i samarbete med gruppen, också för att man skulle kunna hjälpa dem mycket mer och kunna ta steg mot en långsiktigare lösning om de har en mer ordnad situation.

Anförande nr 182

Mariana Moreira Duarte (MP): Ordförande, ledamöter och eventuella åhörare! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Jag håller med om väldigt mycket som har sagts från alla som har talat. Vi bör göra vad vi kan. Men vi kan inte göra vad som står i den här motionen i dag. Vi ska söka

lösningar, men de lösningar som finns till vårt förfogande är de lösningar som vi genomför i dag.

Jag håller definitivt med om att den situation som vi ser och som vi har sett i flera år nu inte är värdig. Den är definitivt inte värdig Sverige 2022, och i mångt och mycket handlar det om att EU måste ta ett större ansvar och kräva mer av respektive land.

Vi har IOP-avtal, vi har olika former av verksamheter, vi har ett jättebra EU-team som jobbar varje dag för att möta dem. Jag har själv, tyvärr, en ung tjej som sitter utanför Icabutiken. Vi pratar då och då. Jag ser också i vår lokala Facebookgrupp hur hela Bandhagen engagerar sig för att hon ska ha det bra.

Det är väldigt sorgligt, det som sker, och den dagen riksdagen ger oss möjligheten att göra mer så kommer i alla fall jag att kämpa väldigt hårt för att vi ska göra mer än vad vi gör i dag.

Med de orden vill jag återigen yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 183

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Det är ingen tvekan om att det här är en grupp som far väldigt illa här i Stockholm, och det är en skam för hela Stockholm att det ser ut så här. Visst går det att satsa lite till. Visst skulle vi kunna göra lite till för den här gruppen.

Under de år som den här gruppen har funnits i Stockholm har jag inte hört talas om en enda som har blivit utlyft från gruppen och som det går bra för. Jag kan ta mig själv som exempel: Jag är en gammal missbrukare som lyckades lägga av för drygt 25 år sedan, och i dag står jag här. Men det finns ingen i gruppen EU-medborgare som far illa här i staden som jag vet, som har blivit utlyft från den gruppen och som jobbar och bor och har det bra. Det är rätt märkligt egentligen. Jag tycker nog att det går att göra lite till.

§ 32 Tillgängliggör demokratin

Anförande nr 184

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter! Alexandra och jag har skrivit en motion om att tillgängliggöra demokratin. Jag vill betona att tillgänglighet till syvende och sist är en demokratifråga. Vänsterpartiet vill att FN:s konvention för rättigheter för funktionsnedsättningar ska upphöjas till lag i Sverige. Det här är en konvention som Sverige antog 2007, och det framgår med all tydlighet att syftet är att främja, skydda och säkerställa allas deltagande i samhället och att alla ska ha samma rätt till mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Framför allt ska alla ha tillgång till fysisk, social, ekonomisk och kulturell miljö – alla. Det tål att understryka.

Vår motions att-satser spänner över flera olika teman, och vi kan ju börja med denna sals utformning. Är den till för alla? Vi tycker inte det. Vi tycker att det saknas en hel del, som höj- och sänkbara talarstolar och mikrofoner som funkar – Salar, det känner du tyvärr alltför väl till. Att vi verkar i en kulturskyddad lokal är inte argument nog, tycker vi, med tanke på att det i dagsläget finns många icke-intrusiva lösningar. Med detta sagt är det positivt att ett arbete har påbörjats och att man tittar på det här framåt.

Av lika stor vikt är det dock att vi säkerställer att alla handlingar till bolag och nämnder och fullmäktige tillgängliggörs för alla. Det kan vi inte kompromissa med. I motionen lyfter vi även funktionshinderråden som vi vill se ändringar kring, och jag är högst medveten om att det förs en diskussion och görs en utredning kring rådens utformning. Den diskussionen kan vi därför spara till en annan gång.

Viktigare är dock att deltagandet i de här råden ser lite si och så ut över staden. Det här är en del av den problematik som vi menar att staden måste bli bättre på, alltså att stötta funktionsrättsorganisationerna i rekryteringsfasen. Kort och gott: Som vi har skrivit i remissvaret från rådet för funktionshinderfrågor behöver staden ta ett helhetsgrepp på tillgänglighetsfrågorna.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets och Socialdemokraternas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Anförande nr 185

M a r t i n H a n s s o n (MP): Tack, Robert, för en viktig motion! Jag delar i stort sett helt din syn där.

Jag tänkte kommentera några saker. Fastighetskontoret har som sagt initierat en utredning för att förbättra tillgängligheten här i rådssalen. Jag tycker att den har tagit väldigt lång tid nu, men vi har fortfarande en förhoppning att det ska kunna komma i mål väldigt snart eller att det åtminstone ska bli något konkret av det.

Robert har en viktig poäng kring det här med representationen i de olika råden. Nu satte jag upp mig själv på talarlistan, så vi kan prata lite mer om det senare också, men en viktig del i den här översynen som nog kan förbättra detta avsevärt är kanske möjligheten till ersättning för förlorad arbetsinkomst. Skulle vi få in den möjligheten,

och det säger ju råden själva, skulle de kunna bredda representationen avsevärt, så det finns en stor förhoppning på detta.

Anförande nr 186

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Jag tror egentligen att jag och Martin Hansson är ganska eniga i allting i den här frågan. Angående det jag sa kring den här salens utformning behöver ju inte hjälpmedel vara intrusiva. Jag tror att det är någonting som man kanske har stirrat sig blind på tidigare i historien. Jag har själv jobbat som assistent i nästan två decennier, och jag tror att vi kan göra väldigt mycket med små medel. Det finns i dag till exempel karbonfiberramper. Höj- och sänkbara talarstolar är en petitesse egentligen.

Jag tycker nog ändå att det som jag nämner kring handlingar till nämnder och bolag, teckenspråkstolkning i den här salen och så vidare är allvarligare. Det är sådant som vi med ganska små medel kan skruva på för att det ska funka för alla, helt enkelt.

Anförande nr 187

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Fullmäktige! Tack för en bra och viktig motion! Det är trevligt att berätta att det i Stockholms stad i dag finns en aktuell översyn av stadens funktionshinderråd, där stadsledningskontoret, SLK, har samverkat med berörda organisationer.

Vi moderater anser också att det är viktigt att tillgängligheten i stadens lokaler för nämnder och styrelser är god. Staden arbetar för att undanröja hinder som finns för tillgänglighet i sina lokaler och för att skapa en bättre användbarhet för alla. Vi undersöker vilka möjligheter det finns för att tillgänglighetsanpassa rådssalen, samtidigt som de stora kulturhistoriska värdena kräver en särskild noggrannhet och försiktighet innan förändringar görs.

Med detta anses motionen vara besvarad. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 188

M a r i a J a n s s o n (FI): Ordförande! Tack för en väldigt bra motion!

Det här är en fantastisk sal, eller hur, och ett fantastiskt hus! Vi är jättestolta över stadshuset. Jag är väldigt stolt över stadshuset och brukar ta hit gäster när det kommer besök från andra städer eller andra länder. Det allra bästa med stadshuset tycker jag personligen är Borgargården, en plats där människor från staden kan samlas. Jag studsar lite grann över Anna König Jerlmyrs svar när hon skriver att anledningen till att det tar så lång tid att utforma tillgänglighetsförändringarna är att man måste beakta det arkitektoniska och symboliska värdet som just syftar till att upphöja vår respekt för demokratin. Senast jag hörde något sådant var när Gösta Bohman uttalade sig om återflytten av riksdagen från Kulturhuset, som han tyckte var på tok för folkligt och nära för människor, till det då ombyggda Riksdagshuset. Det här var i slutet av 70-talet.

Frågan är: Är arkitekturen viktigare för demokratin än att alla kan vara med och fatta beslut och prata på samma villkor? Där kan man ha olika synpunkter, men jag tillhör det lägret som tycker att det är viktigare med inkludering i demokratin än symbolerna. Jag vet att det går att göra jättebra lösningar för att tillgängliggöra den här salen utan att vi ska behöva göra alltför stora ingrepp på arkitekturen.

När det handlar om tillgängliggörandet av dokument är det också en mycket, mycket viktig fråga. Där är svaret från majoriteten att digitalisering är lösningen. Jag skulle vilja säga att jag tycker att pandemin har visat att digitalisering kan lösa väldigt många saker, men det kan också ställa till med nya problem. Det finns också många människor som faktiskt har svårt att ta till sig det digitala. Digitalisering kan också skapa tillgänglighetsproblem.

Alla det här sakerna måste beaktas när man gör det här, men man får inte beakta sig till döds. Man måste faktiskt också komma till skott någon gång. Frågan om hur man ska tillgängliggöra den här lokalen har varit på tapeten väldigt länge, och nu tycker jag att det är dags att man gör det till nästa sammanträde.

Anförande nr 189

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Det här är som sagt en viktig motion, och jag tänkte göra lite reklam för översynen som har varit på gång under den här mandatperioden. Det har dragit ut lite på tiden, men det har varit ett väldigt nära samarbete som har skett med de olika organisationerna.

Nu är översynen ute på internremiss i staden. Det är väldigt viktigt, tycker jag, när man gör en sådan här översyn att alla organisationer, och helst alla partier också, är med på tåget. Som jag har förstått det hittills har det varit genomgående tummen upp, vilket är både viktigt och roligt.

Som sagt: Det som översynen försöker att identifiera och göra bättre, förutom det som jag nämnde tidigare om ersättning för förlorad arbetsinkomst, är till exempel den viktiga aspekten att råden ska kunna komma in mer proaktivt. Det har varit stora problem hela tiden att råden alltid måste kommentera ärenden reaktivt när de har kommit en bit på vägen. Nu försöker man att få in det så att det ska kunna bli mer en naturlig delaktighet för organisationerna, såklart utan att tappa möjligheterna att kunna tycka till om de enskilda ärendena också, vilket är viktigt.

Förhoppningen är att vi kan få upp ett ärende i kommunfullmäktige om denna översyn antingen precis innan valet eller strax efter valet. Min förhoppning är i alla fall att det ska fungera jättebra.

Anförande nr 190

A n n e - L i e E l f v é n (L): Ordförande, ledamöter! Åhörarna verkar ha gått hem, men det är kanske några som sitter och följer den digitala sändningen, får vi hoppas.

Motionärerna lyfter en central fråga för demokratin, och det är att den ska vara tillgänglig för alla. Det är faktiskt helt avgörande, och vi ska alltid sträva efter att riva

hinder för ett mer öppet och fritt samhälle. Delaktighet och inkludering handlar om frihet.

Därför är det också glädjande att se att staden hela tiden strävar efter detta, även om det är en bra bit kvar. Det ska vi vara ödmjuka inför. Vi har hört en väldigt intressant diskussion i kväll gällande den här motionen, där flera bra förslag har tagits upp. Vi förstår också att en del är enklare att genomföra och att en del tar lite mer tid, men det som är enklast ska vi såklart se till att det genomförs så snart som möjligt.

Jag sitter också i Södermalms stadsdelsnämnd, och när den här motionen var uppe på remiss betonade vi från majoriteten just funktionshinderrådets roll och hur funktisrörelsen representeras i dessa av paraplyorganisationer. Det är främst paraplyernas medlemsorganisationer som möter enskilda medborgare och rekryterar nya förtroendevalda till funktisrörelsen. På lokal och nationell nivå finns också möjligheter att ansöka om bidrag eller projektstöd som kan stärka organisationernas arbete med rekrytering, mångfald och organisationsutveckling. Stadens och stadsdelens roll i sammanhanget, förutom att säkerställa en civilsamhällsvänlig politik på alla verksamhetsområden, är att fortsätta utvecklingen av funktionsrättsråden som en relevant och meningsfull arena för dialog och medverkan mellan funktisrörelsen och stadsdelarna. Funktionshinderråden ska helt enkelt känna att de är viktiga för utbyte och påverkan, och det är något som vi kontinuerligt måste fortsätta att arbeta med.

Stort tack för en väldigt viktig motion! Jag ser fram emot att flera av de här bitarna snart finns på plats. Bifall till kommunstyrelsens förslag.

(O r d f ö r a n d e n : Innan jag släpper in Salar Rashid från Socialdemokraterna vill jag bara säga att det var underförstått att Maria Jansson från Feministiskt initiativ yrkade bifall till motionen. Det är noterat.)

Anförande nr 191

S a l a r R a s h i d (S): Jag tänker inte förlänga debatten så mycket mer än att säga att jag vill bifalla den socialdemokratiska reservationen i kommunstyrelsen. Jag tycker att många bra aspekter har lyfts i frågan, och jag kan till viss del också hålla med om att man ska invänta översynen som nu görs hos stadsledningskontoret för att se vilket utfall det blir. Det finns en del förslag som faktiskt har kommit från funktionshinderrörelsen själv. Sedan finns det andra delar där jag håller med både Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

§ 33 Projekt som främjar svensk kultur ska prioriteras vid tilldelning av kulturstöd

Anförande nr 192

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Då var det dags igen att debattera ett förslag som gör det tydligt vilken instrumentell syn SD har på kulturen, precis som i övriga Sverige där Sverigedemokraterna i kommun efter kommun försöker att styra vilken sorts konst och kultur som produceras.

Nu kommer det ett förslag om att svensk kultur ska prioriteras när staden fördelar kulturstöd, ett förslag som är dåligt av så många skäl. Dels saknar begreppet ”svensk kultur” en tydlig definition. Att införa ett sådant begrepp i reglerna för kulturstöd skulle verkligen motverka det som SD trycker på i andra sammanhang, nämligen ökade redovisningskrav för kulturstöd. Dels skulle också en sådan här positiv särbehandling av svenska kulturyttringar vara ett riktigt dåligt förslag för Stockholm som kulturstad, eftersom vi har som målsättning att skapa ett rikt kulturliv.

Det är dock knappast förvånande att Sverigedemokraterna fortsätter att blunda för hur Stockholm ser ut i dag. Stadens kulturliv utgör ett myller av olika yttringar och innehåll – en mix av internationella och inhemska impulser där gamla traditioner möter nya uttryckssätt. Det pågår ett ständigt utbyte av erfarenheter, kunskap och inspiration människor emellan. Att genom stadens kulturstöd särskilt främja svenska uttryck i detta myller skulle bara försumma en stor majoritet av kulturaktörer som berikar Stockholm som kulturstad.

Jag som liberal kulturpolitiker vill att vi politiker ska akta oss för att stoppa fingrarna i syltburken. Vi ska inte styra innehållet i kulturen. Jag är dock inte förvånad över att det här förslaget kommer, eftersom det ligger helt i linje med SD:s kulturpolitik. Det är tydligt att ni tar avstånd från en viktig grundläggande princip som gäller inom kulturpolitiken, nämligen armlängds avstånd mellan politiken och kulturen. Gång efter annan kommer förslag från er som går direkt emot den principen. Förra veckan till exempel valde ni att göra partipolitik av minnesmärket för terrordådet på Drottninggatan, och jag säger som jag gjorde i medierna: Det är osmakligt att ni väljer att göra partipolitik av denna fruktansvärda händelse.

Men det är klart, det är enkelt att få mycket medietid när man kritiserar ett konstverk. Uppenbart är att ni inte ens har försökt att förstå hur processen kring våra konstprojekt fungerar och tas fram. Samma ointresse finner vi också i era budgetskrivningar, där ni skriver sex sidor av ert totala kulturbudgetområde med flaggreglemente för svenska flaggan och inte med en rad nämner kulturskolan.

Bifall till kommunstyrelsens förslag och avslag till SD:s motion.

Anförande nr 193

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag har en fråga till Jonas Naddebo. Du framhåller ofta att vi inte ska styra innehållet inom kulturen. Det ska vara armlängds avstånd mellan politiken och kulturen. Men jag är fortfarande lite konfunderad. Vi har ju ändå en kulturnämnd som tar beslut om vilka som ska få bidrag

och inte. Hur kan Jonas få det till att det inte på något sätt är ett politiskt ställningstagande vilka det är som får kulturbidrag och inte?

Anförande nr 194

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande! Det är tydligt att ni inte sitter med i kulturnämnden i vår stad, och det är jag förstås mycket glad för. Men det är också så att ni inte förstår skillnaden mellan att bedriva en främjande verksamhet av kultur och att lägga sig i innehållet i kulturen. Det är det som är den stora cloun i armlängds avstånd. Jag får väl bara tacka Martin Westmont för möjligheten att förklara skillnaden.

En sak handlar om att vi som politiker ska skapa förutsättningar för att ha mycket kultur och konst i vår stad. Men att vi som enskilda politiker ska gå in och övergranska till exempel det som våra kunniga tjänstemän i kulturnämnden har tagit fram som underlag eller om vi skulle övergranska det som till och med referenspersonerna, som dessutom dubbelkollar det som våra tjänstemän lägger fram som förslag, är inte en politik som jag kan stå för. Men det är precis det som ni föreslår i det här förslaget.

Anförande nr 195

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Det är viktigt att den kultur som staden premierar är konstruktiv, kommer stockholmarna till gagn och bidrar till en positiv samhällsutveckling. Det hoppas jag att kulturborgarrådet ändå kan hålla med om.

Ibland får jag uppfattningen att det finns ett missförstånd. Det är ju inte på något sätt så att vi skulle vara emot olika sorters kulturprojekt, utan det handlar om vilka kulturprojekt som ska få stöd från det offentliga. Alla har ju rätt att söka stöd från det privata. Det är ingenting som vi är emot.

Vi måste ändå på något sätt se hur samhället ser ut, och det vi har sett är att segregationen har ökat, oavsett block. Det kan man inte komma ifrån. Därför anser vi att det är fel att fortsätta i samma hjulspår. Man måste våga se andra vägar fram för att kunna bryta segregationen och skapa mer och bättre sammanhållning.

Det här är ett förslag. Vi säger inte att det här förslaget skulle lösa problemet, men vi tycker ändå att det är ett förslag som man bör kunna titta på. Vi säger att svensk kultur ska prioriteras, men det betyder inte att vi skulle avskaffa stöd till andra kulturprojekt i staden.

Stockholm ser ut som det gör, och vi måste ändå våga se på nya frågor och idéer som kan bryta segregationen. Vi tror att det här är ett bra förslag, helt enkelt för att möjliggöra och bredda kunskaperna om svensk kultur och svenskt levnadssätt inte minst i våra segregerade förorter.

Ordförande! Jag yrkar bifall till vår motion.

Anförande nr 196

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag skulle vilja ställa frågan vad svensk kultur är. Det tycker jag skulle vara intressant att få ett svar på. Vad är det liksom Martin Westmont ser? Jag noterar ju här framme vid talarstolen till exempel att han inte går klädd i Gustav III:s påbudna uniform för en man i sin ställning. Jag har också noterat att han inte skriver med runor.

Vad är det då som är svensk kultur som ska stödjas här, enligt Westmonts definition?

Anförande nr 197

Martin Westmont (SD): Ordförande! Det är tråkigt att Jan Jönsson ska behöva raljera över en sådan här sak och på många sätt nedvärdera det som generationer svenskar har byggt upp genom åren.

Jag har bara en minut, men jag kan nämna någonting som jag tycker är typiskt svenskt, och det är vår svenska jämställdhet som jag absolut tycker att vi ska stå upp och bevara. Om inte Jan Jönsson kan se att vi har ett problem i vissa segregerade förorter där till exempel kvinnors och homosexuellas rättigheter ifrågasätts blir jag väldigt orolig över den grönbå majoritetens politik.

Där har Jan Jönsson ett exempel. Vi vill lyfta fram de här frågorna så att vi ska kunna bredda sammanhållningen i stället för att få ett än mer segregerat Stockholm som vi har sett under de senaste fyra åren. Det tycker vi är synd att se.

Anförande nr 198

Borgarrådet Naddebo (C): Ordförande! Det är precis det här jag inledde med att säga: Ni har en otroligt instrumentell syn på vad kulturen ska göra. Enligt er ska den lösa segregationsproblemet.

Det är precis här som jag som liberal kulturpolitiker vill hålla gränsen: Vi kan inte gå in och säga att kulturen ska lösa olika problem. Vi ska ha en kultur som är fri och som kan ifrågasätta både oss politiker och andra samhällsproblem. Kulturen är däremot inte till för att Sverigedemokraterna ska kunna lösa segregationen.

Det ni tror skulle kunna lösa segregationen, nämligen att positivt särbehandla den svenska kulturen och att det skulle leda till ett inkluderande samhälle, tror jag snarare skulle exkludera utvecklingen. Framför allt blundar den för vad Stockholm är i dag och vad Stockholms kulturliv bidrar med i dag. Men det är just den instrumentella synen på vad ni tror att kulturen ska bidra med som jag sätter mig så hårt emot.

Anförande nr 199

Martin Westmont (SD): Ordförande! Jag vet inte om Jonas Naddebo ställde någon speciell fråga. Men han nämner till exempel det här med svensk kultur. Ja, om det är någonstans i världen där vi ska bejaka svensk kultur är det väl i Sverige? Det hoppas jag att han håller med om. Det är väl det som ska prioriteras. För mig är det en

självklarhet, precis som det är lika självklart om du är i ett annat land, till exempel i Turkiet, att det är turkisk kultur som ska premieras och inte svensk kultur.

Det betyder inte att vi stänger dörren för andra kulturprojekt helt och hållet, men Jonas Naddebo vet ju också att vi har haft problem med projekt och föreningar som han har varit med och gett pengar som kanske inte har uppfyllt demokrativillkoret till exempel. Det skapar mer segregation med hjälp av skattepengar, och det är det vi vill komma åt.

Anförande nr 200

M a r i a J a n s s o n (FI): Ordförande! Jag måste bara säga att vi är rörande eniga om att armlängds avstånd är en väldigt bra princip, men jag skulle också vilja säga att även om jag kan gissa vad Martin Westmont menar med svensk konst så ska jag säga att det inte finns någon brist på svensk konst i dag. Offentliga medel har bekostat alla de här statyerna av kungar – vi kan gå ut och titta på svensk konst hur mycket som helst. Vi kan gå en liten runda sedan! Hela det här huset kryllar av svensk konst och är en hyllning till svenskhet och allt möjligt. Det finns inte heller någon brist på svenska konstnärer som får offentliga medel. Snarare är det tvärtom, att det är andra som är en stor del av den svenska medborgarkåren som inte får sina röster representerade genom konsten.

Martin Westmont säger att han gillar jämställdhet, och då undrar jag hur den konst skulle se ut som han menar är bra och tar fram svensk jämställdhet. Martin Westmont och hans kompisar har i alla fall varit emot menskonsten i tunnelbanan i den offentliga debatten.

Anförande nr 201

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Nu talar vi kanske inte specifikt om hur olika konstprojekt ska se ut, utan vi talar om vilka föreningar och projekt som ska få kulturstöd.

Syftet med den här motionen är till exempel att om det kommer ett förslag om en verksamhet i ett område där vi till exempel ser att det är väldigt segregerat, då tycker vi att det är någonting som ska premieras, för vi tror att det kan minska segregationen och förbättra sammanhållningen i samhället. Det står vi för, och det vi vet är att den politik som bland annat Maria Jansson har stått för tyvärr har ökat segregationen i Stockholms stad, vilket är problematiskt.

Anförande nr 202

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! När jag i repliken ställde frågan hur Sverigedemokraterna vill definiera svensk kultur fick jag i stället svar med ett antal värderingar. Det handlar om jämställdhet, och det handlar om försvar för hbtq+-personers rättigheter – utmärkt, tycker jag. Jag ser väl möjligtvis inte detta som kulturfenomen som man ger kulturstöd till, utan det är mer rättigheter som vi har i vårt samhälle och som jag mycket väl kan tänka mig inkluderas i någon form av svensk

kultur, även om det för all del borde vara en universell del av hur människor behandlar varandra.

Jag kan även tänka mig att upprätthållandet av asylrätten är en viktig del i dessa värderingar som har funnits länge i Sverige liksom antirasistiskt arbete, mångfaldsarbete och liknande. Jag trodde kanske att exempel skulle komma kring folkdans, folkdräkter och liknande, för det är ofta det man får i de här diskussionerna.

Anledningen till att jag valde att fråga om just det här med Gustav III:s påbudna uniform och runor handlar om att när runorna infördes i Sverige, den första som skrev en runa, var det någonting häpnadsväckande. Ingen människa hade ju tidigare sett detta. Så främmande var ett sådant inslag till att börja med att folk till och med trodde att det kunde vara farligt, att det var något slags besvärjelse som skulle göra att man blev sjuk eller liknande. Sedan blev det ett väldigt bra sätt att kommunicera på, och då spred det sig, och det blev naturligt för oss att använda oss av olika tecken för att sprida språk, meddelanden och annat.

Likadant var det med Gustav III:s uniform, som på den tiden ansågs vara det som vi skulle ha på oss i Sverige om vi hade en viss status i samhället. Så småningom kom så någon på att nej, det kanske är roligare att uttrycka någon form av individualism, och då blev det först ”nämen usch, så fullt och hemskt att strida mot kungens påbud”. Men i dag får vi gå klädda hur vi vill.

Det är det här som är poängen med kultur: Den bryter ofta ny mark, och när nya fenomen uppträder som man inte riktigt känner igen kan de först vara skrämmande. Men så småningom tar ändå samhället hand om det här, och det som vi tycker är bra överlever och sådant som inte är bra försvinner så småningom.

Därför tycker jag fortfarande att Sverigedemokraterna behöver förtydliga vad man menar med svensk kultur, för jag menar att svensk kultur är någonting som är i ständig utveckling.

Anförande nr 203

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige! Det här blir en alltmer intressant diskussion, tycker jag. Vi kan ha en hel filosofisk klubb kring det här.

Jag är lite grann på samma tema: Vad är svensk kultur? Det kommer att bli ett jätteproblem för kulturförvaltningen att över huvud taget klara av att definiera svensk kultur. Pudelns kärna i den här motionen är väl liksom att det inte går. Det går liksom inte att definiera svensk kultur.

När jag satte upp mig på talarlistan var det egentligen mest för att jag skulle tipsa om ett av Stockholms absolut mest populära museer som är Medeltidsmuseet. Det är verkligen värt ett studiebesök och gärna innan det flyttar eller lägger ned. Det ska ju flytta snart.

Medeltidsmuseet är intressant, för där om någonstans får man se vilken otroligt internationell stad Stockholm var på medeltiden. Det var massor med internationell

kultur här i Stockholm. Det vet ni väl allihop att det var Karl XII som införde turkiska kåldolmar till Sverige och så där. Det är därför otroligt svårt att definiera svensk kultur. Och folkmusik ska vi inte tala om. Det finns få kulturyttringar som är så fantastiskt internationella som just folkmusik. Det här är jättespännande faktiskt!

Egentligen är det först mot slutet av 1800-talet i samband med framväxandet av den svenska nationalismen som man verkligen började definiera begreppet ”svensk kultur” på riktigt. Jan Jönsson sa det själv: Den svenska uniformen som man hade var egentligen mer en klassmarkör än någon sorts svenskmarkör. Gustav III – det vet väl alla – var ju otroligt fransk och pratade helst franska mest hela tiden.

Anförande nr 204

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Först vill jag yrka bifall till motionen, om jag inte gjorde det i mitt inledande anförande.

Jag håller absolut med Jan Jönsson som sa att kultur är någonting som hela tiden är under utveckling. Självklart är det så att svensk kultur är påverkad av influenser från hela världen. Det är klart att vi har en svensk kultur, sedan har vi en kultur som vi har gemensamt med många andra europeiska länder och så har vi en kultur som kanske vi bara har i Skandinavien och så vidare. Det är klart att det är så.

Vad anser Torun Boucher själv? Finns det en svensk kultur?

Anförande nr 205

T o r u n B o u c h e r (V): Nej. Det gör det inte. Besök Kina slott också och Ostindiska kompaniet! Sverige har alltid varit en del av världen.

Tyvär alltså – jag älskar Sverige och så där och Mälaren och Stockholm över huvud taget. Men det finns liksom inte en svensk kultur som kulturförvaltningen skulle kunna definiera i sitt bidragsgivande. Sorry!

Anförande nr 206

J o a k i m H e d e l i n (-): Ordförande! Inledningsvis vill jag yrka avslag på motionen.

Kulturen är till för folket. Kulturen ska få ta vilken riktning den vill. Politiskt styrd konst är inte fri. Politiker ska hålla sig långt ifrån att styra konsten.

§ 34 Stockholm stads verksamheter finns till för dess invånare – inte för dess byråkrati

Anförande nr 207

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Det här är en gammal motion som vi ska behandla i kväll. Den handlar om pandemin och hur vi minns pandemin med fasa, hur smittspridningen på våra äldreboende i många fall var okontrollerbar. Äldre lämnades utan tillräckligt skydd och utan en bra, fungerande vård. En del fick dö ensamma. Coronakommissionen har visat hur överdödligheten var mycket högre bland Stockholms äldre än i någon annan region. Även jämfört med de regioner som hade en stor samhällsspridning sticker Stockholm ut på ett negativt sätt.

När det här händer anser majoriteten i ansvariga nämnder att målet ”I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande” ska anses vara helt uppfyllt. Om man lyssnar igen på den meningen är det svårt att anse att det är helt uppfyllt. Detta är i sig ett gott skäl att stadens coronahantering borde utvärderas av en oberoende, extern kommission. Jag har förstått att det tyvärr inte kommer att hända. Men det borde, precis som revisorerna tidigare i dag påpekade, så ske.

Det visar också på att i stadens eget system för uppföljning och ledning blir bedömningen att måluppfyllelsen inte alls stämmer överens med de faktiska resultaten. I alltför stor utsträckning bedöms måluppfyllelsen utifrån om staden genomfört olika aktiviteter, oavsett om dessa leder till att målen uppfylls eller inte.

Jag anser att systemet ska ses över, och det gläder mig att flera av de stadsdelsnämnder som svarat på remissen också ser behovet av utveckling och översyn av stadens styrning och uppföljningssystem. Därmed yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 208

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Tack för motionen, Karin!

Mitt anförande utgår från äldrenämndens perspektiv. Jag kan i och för sig förstå motionärens resonemang, men man måste kunna göra de rätta sakerna i skarpt läge. Här drabbas vi av en fredstida katastrof i landet och i Stockholm. Det handlar då om att rädda liv. Man kommer aldrig att kunna rädda alla, men man har ansvaret att rädda så många man kan och hela tiden göra sitt yttersta, inte att göra en ny verksamhetsplan mitt i en brinnande pandemi.

Katastrofer av det här slaget drabbar oftast kommunernas sociala nämnder hårt. Jämförbara fredstida katastrofer i Sverige som drabbat kommunernas och regionernas arbete är exempelvis flodvågskatastrofen i Sydostasien, Estonias förlisning, diskoteksbranden på Backaplan i Göteborg och så vår pågående pandemi som fortfarande inte är slut. Då handlar det om att rädda liv och ta hand om de sörjande som plötsligt, traumatiskt, har förlorat sina nära och kära under de mest fruktansvärda former man kan tänka sig.

En enorm påfrestning är det även för tjänstgörande personal som känner sig otillräcklig och sällan eller aldrig kommer att få uppleva att de får situationen under kontroll. Jag tror inte att man riktigt kan föreställa sig allt det här om man inte själv har upplevt något liknande.

Jag håller helt och hållet med äldreförvaltningen som inte under pandemin gjorde en ny verksamhetsplan, utan jag är tacksam över att förvaltningen i stället gjorde allt för att rädda liv och försöka begränsa smittan så gott det gick. Ingen har en kristallkula så att vi kan se in i framtiden. Men kanske att Karin Wanngård ändå har en kristallkula gömd någonstans. Framför allt fanns det ingen sådan den 17 december 2019 när äldrenämnden fattade beslut om verksamhetsplanen med tillhörande indikatorer 2020. Det kan jag intyga. Ingen visste att en pandemi var på gång och vidden och bredden av den, inte heller hur pandemin skulle slå. Därav resultatet i tertialrapport 1.

Men när pandemin blev märkbar styrde SLK också upp med kompletterande anvisningar för T1-rapporten, där nämnderna fick i uppgift att redovisa faktiska och prognosticerade konsekvenser av covid-19, både ekonomiskt och verksamhetsmässigt. Många av indikatorerna inom just äldreomsorgen bygger på Socialstyrelsens brukarundersökning som genomförs under våren, vilket i sin tur innebär att resultatet av det här arbetet som bedrivs under ett år tidigast kan utmätas året efter.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 209

M a r i a J a n s s o n (FI): Feministiskt initiativ yrkar bifall till att-satsen som handlar om att se över lednings- och utvärderingssystemet.

Motionen tar upp ett exempel på hur man kan se ganska stor diskrepans mellan vad vi säger som politiker och från förvaltningshåll och vad man upplever i verkligheten. Jag skulle vilja säga att de här målen och måtten som vi älskar att ha i verksamhetsplaner och så – och det här gäller för oss alla, inte bara för den ena eller andra sidan – är det vi politiker som ansvarar för, inte förvaltningen eller byråkrater. De är till för oss och inte förvaltningen och byråkrater. Men de är väldigt knepiga att förstå, och det är vårt fel för det är vi som har genomdrivit New Public Management där allting ska vara mätbart och uppfyllas och utvecklas.

Jag kommer ihåg den förra mandatperioden när jag var helt ny i utbildningsnämnden, och så skulle vi göra en verksamhetsplan. Då frågade jag Olle Burell: Men inte menar du väl att målsättningen är att det ska vara 92 procent av alla elever som går ut grundskolan med godkända betyg? Det måste ju vara 100 procent.

Det var då min pollett trillade ned: Vi sätter inte upp de här målen för att kommunicera våra politiska visioner, utan vi sätter upp dem för att vi ska kunna få mycket grönt sedan när vi skriver vår verksamhetsberättelse.

Och det är det här som är det demokratiska dilemma i New Public Management. Folk fattar inte vad de här målen betyder. Medborgarna kan inte gissa det. Jag har ändå en doktorsgrad i statsvetenskap, och jag hade inte fattat det här förrän Olle Burell

förklarade det för mig. Det är bara vi som sitter här och de i förvaltningen som förstår. Därför måste vi verkligen se över vårt ledningssystem, både för att det vi säger ska kännas relevant och riktigt för dem som upplever verkligheten och för att medborgarna ska förstå vad det är vi vill och sedan kunna utvärdera vår politik utifrån om vi uppnår det eller inte.

§ 35 Lägg konstgräs på Sköndals BP

Anförande nr 210

Alexander Ojanne (S): Ordförande! Det kommer nog inte att bli en jättelång debatt, för spaden är redan i marken ute i Sköndal, vilket är mycket betryggande att se.

Däremot vill jag vända mig lite grann mot den historieskrivning som vi får i motionssvaret, där det står att det här redan var planerat i budget för 2020. Min första tanke när jag läste det var att det var pinsamt – nu hade jag skrivit en motion om någonting som redan var planerat. Så sökte jag igenom budgeten, och Sköndals BP nämns inte med ett enda ord där. Jag gick också igenom fastighetsnämndens investeringsplan som man tog i december 2019 för 2020, och inte heller där nämns Sköndals BP som någonting annat än ett utredningsbeslut 2024. Det är alltså inte riktigt med sanningen överensstämmande att det här varit någonting som ni hade planerat att göra innan.

Vi behöver dock inte stå här och bråka om vem som var först med att lägga förslaget eller var tanken väcktes. Vad jag framför allt vill är att skicka en passning och en hyllning till de föräldrar som har engagerat sig för att det här ska bli av, framför allt till Henrik och Åsa som är de som har drivit det här arbetet, som har skickat bilder på hur det ser ut i dag, som har gått igenom underlag, ifrågasatt siffror och gett oss väldigt mycket information om just hur det ser ut på Sköndals BP och vilken betydelse det skulle ha för föreningslivet i Sköndal att få ett konstgräs med kylrör under.

Tack, Henrik och Åsa! Bifall till motionen!

Anförande nr 211

Borgarrådet Erlund (C): Ordförande! Tack till Alexander och tack till Henrik och Åsa och alla de föreningar som är aktiva i området! Precis som Alexander Ojanne sa tänker jag att det faktiskt inte spelar någon roll varifrån förslaget kommer, utan det viktiga är att spaden är i marken och att vi inom bara några veckor får möjlighet att inviga den här nya konstgräsplanen.

Det är en av många konstgräsplaner som är i rullning eller som redan är anlagda under den här mandatperioden. Det här är en del av ett väldigt stort investeringspaket som den grönbå majoriteten har drivit igenom under mandatperioden, och det är jag väldigt stolt över. Det är både konstgräsplaner, simhallar, ishallar och idrottshallar. Det som vi gör nu varje gång vi lägger ett nytt konstgräs är att vi också ser på förutsättningarna och möjligheterna att lägga el- och kylaggregat under så att man kan spela fotboll på sommaren och åka skridskor på vintern. Vi behöver nyttja varje yta så effektivt som möjligt.

Därför ser jag väldigt mycket fram emot att även den här ytan inom kort kan bli bokningsbar för vårt fantastiska föreningsliv och alla våra barn och unga i Stockholm.

Anförande nr 212

M a l i n E r i c s o n (FI): Jag bor bara runt hörnet från den fantastiska konstgräs- och isbanan i Vasaparken, och när våra barn började skolan sa idrottsläraren att andelen barn som kunde åka skridskor när de började skolan var så otroligt mycket större än tidigare. Det är fantastiskt bra om vi kan sprida det här till många fler ställen så att många fler barn har möjlighet att spela fotboll eller andra gräslekar på sommaren och åka skridskor på vintrarna.

Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 213

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Det här välkomnar vi verkligen! Konstgräsplaner skapar positiva värden och förlänger tiden under året som både unga och äldre kan utnyttja det här. Sköndals bollplan är ett gott och bra exempel där konstgräs är väldigt välkommet.

Jag håller med om det som Alexander Ojanne och idrottsborgarrådet Karin sa, så jag tänker inte förlänga debatten mer. Bifall till Vänsterpartiets reservation.

§ 36 Ta tillbaka utsatta områden

Anförande nr 214

B e n g t H e r k e (-): Ordförande! Det här med utsatta områden debatteras inte så ofta här i fullmäktige. Men det är som sagt en större fråga än så, och jag tycker att den behöver lyftas.

För att lyckas med arbetet med utanförskapsområdena behövs ett brett samarbete med många myndigheter inblandade, vilket framgår i motionen. I ett tryggt samhälle finns inga utanförskapsområden. Jag tycker att Stockholm bör ha en plan för hur vi ska avveckla utanförskapsområdena. När våld och mord sker dagligdags måste vi gemensamt försöka göra allt för att åtgärda och förbättra den situationen.

Bifall till motionen.

Anförande nr 215

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Tack så mycket till motionärerna! Jag tycker nämligen att inriktningen på denna motion är helt rätt. Det är så att vi behöver jobba mer med samverkan mellan olika myndigheter, inte minst för att förbättra det brottsförebyggande arbetet, och jag tänkte berätta om några saker som Stockholm redan jobbar med.

I slutet av 2019 tecknade vi en överenskommelse med Polisregion Stockholm, och den överenskommelsen sätter olika ramar och strukturer för hur den här samverkan mellan oss, socialtjänsten och polisen bland annat kan se ut. Vi beskriver där hur man kan jobba med lokal platssamverkan till exempel, där olika förvaltningar är delaktiga för att göra platser bättre att leva på. Det finns exempel på ett sådant bland annat i Skärholmen där jag bor. Vi har ett jätteintressant exempel just nu där en bostadsrättsförening, en förskola, en daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning och några andra aktörer är inblandade för att göra om ett väldigt trist och ödsligt område till en park som både ska kunna ge arbetsplatser till dem som är i den dagliga verksamheten och också trivsel och trevnad till förskolebarnen och till dem som bor i området.

Nu beskriver ni också en samverkan som behöver ske lite mer underrättelsebaserat, eller vad man ska kalla det, för att stävja grov organiserad brottslighet. Även där har vi vårt trefasarbete som innebär ett fördjupat arbete mellan staden å ena sidan och polisen och kriminalvården å den andra. Det är ett arbete som ständigt utvecklas och där vi nu också börjar få tillgång till anstalter och häkten för att kunna möta upp personer som sitter inne och göra en planering å deras vägnar – inte när de redan har kommit ut utan några månader innan.

Vi har tagit fram en sekretesshandbok för att underlätta samarbetet och peka ut möjligheter man har för att samarbeta utan hinder för sekretess. Vi har placerat socialekreterare på flera polisstationer och ska bygga ut det till alla i hela staden så småningom.

En annan intressant sak som faktiskt är en pandemieffekt är att vi i många stadsdelar har börjat med utsättningar på fredagskvällar av olika aktörer som ska ut och vandra på nätterna. Det är polis, fältassistenter, nattvandrande föräldrar och socialarbetare som inleder detta utomhus på kvällen. Då får alla i området syn på hur aktörerna faktiskt samarbetar för att upprätthålla en trygg och trevlig stadsdel.

Anförande nr 216

J o a k i m H e d e l i n (-): Ordförande! Det är tydligt att otryggheten fortsatt breder ut sig i Stockholm. Av remissvaren på motionen att döma finns det ett stort behov av att samverka mellan Stockholms stad och olika myndigheter för att kunna minska otryggheten i Stockholm. Trots det föreslår kommunstyrelsen avslag på motionen.

Jag kan konstatera att Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta stadsdelsnämnder har ingått en samverkansöverenskommelse med polisen, vilket är bra. I övrigt innehåller remissvaren mest floskler och fluff. Sanningen är den att majoriteten inte har lyckats begränsa problemens utbredning under mandatperioden, och ska man vara snäll så säger vi att ni står kvar på ruta ett.

Jag yrkar bifall till motionen. Vi måste göra någonting!

Anförande nr 217

E m e l i e F o r s (L): Ordförande! Tack för motionen som tyder på ett intresse av att lösa de problem som vi har med de utsatta områdena! Det måste vi verkligen lösa.

Nu har min partikollega och vårt socialborgarråd Jan Jönsson redan varit uppe och föredömligt berättat om vad som görs från hans sida. Precis som han också är inne på finns det ingen enskild quickfix för att lösa problemen i våra utsatta områden och med de problem som ligger till grund för att de klassas just som utsatta.

För att vi ska kunna lösa de här problemen behöver vi omfattande och väldigt långsiktiga lösningar. Från Liberalernas sida har vi ett ambitiöst mål om att det inte ska finnas några utsatta områden i Stockholm eller för den delen i resten av Sverige år 2030. För att nå målet om att inga områden ska klassas som utsattas krävs omfattande åtgärder inom ett flertal olika områden, däribland brottsbekämpning men också egenförsörjning, tryggare områden och inte minst att stärka skolan.

Vad gäller just brottsbekämpning har vi, som Jan Jönsson var inne på, gjort en del satsningar för att förbättra samverkan mellan socialtjänsten och polisen. Vi liberaler tror ju på tidiga insatser och att det är sådana som gör störst skillnad. Det är bättre att förebygga tidigt än att vara tuff för sent. Barn ska inte begå brott. Barn ska inte springa äldre kriminellas ärenden. Barn ska inte heller vara rädda för att bli utsatta för brott. Barn ska helt enkelt just bara vara barn.

Därför är även samverkan mellan skolan och socialtjänsten viktig och någonting som jag skulle vilja lyfta upp här när jag nu har chansen. Vi liberaler tror väldigt starkt på att skolan är en viktig del i pusslet för att få bort de här utsatta områdena. Någonting

som jag är stolt över är det vallöfte som vi gav väljarna 2018, och det var att prioritera skolresultaten i Stockholms utsatta områden. På Järva har våra satsningar gett resultat. Där har gymnasiebehörigheten gått från cirka 63 procent till nu cirka 80 procent sedan 2019, alltså på ganska kort tid. Där har vi också förstärkt samverkan mellan skolan, socialtjänst och polisen.

De här satsningarna ska vi bredda till att omfatta skolor i samtliga utsatta områden i Stockholm. Det är sådant som kommer att göra skillnad på riktigt och på lång sikt.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 38 Ökad klimatnytta genom en gemensam driftscentral för stadens fastigheter

Anförande nr 218

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Ordförande och kära ledamöter, denna relativt sena timme på kvällen! Jag vill gratulera till en motion där ni får ett gratis förslag där man bara vinner hela vägen. Förslaget handlar om en gemensam driftscentral för att spara energi och få kontroll över felanmälningar och liknande. Detta borde vara möjligt att åtminstone utreda. Vi undrar om man har läst motionen.

Sisab har föregått med gott exempel här. Från 2012 till 2019 minskade Sisab sin energianvändning med 34 procent genom att använda sig av en driftscentral. Detta motsvarar cirka 18 500 ton koldioxid i minskade utsläpp. I pengar har det handlat om 40 miljoner kronor och nästan en halvering av alla felanmälningar. Återigen – vinn-vinn, vinn-vinn.

Att en fastighetsenhet skulle kunna vinna i effektivitet på liknande sätt borde kunna vara ett grepp man kan ta gemensamt när det gäller stadens fastigheter. Det talar sitt tydliga språk; här finns bara vinnare. Återigen – har majoriteten verkligen läst motionen ordentligt? Vi yrkar bifall till motionen och vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 219

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag håller verkligen med Rose-Marie – jag undrar om majoriteten faktiskt har satt sig in i hur effektivt Sisab har jobbat med att få ned energianvändningen i sitt fastighetsbestånd genom digitalisering och AI. Detta borde rimligtvis inte vara en politisk debatt. Om man har effektiviserande system som sparar staden pengar och klimatet utsläpp, som staden redan har implementerat i en jättestor del av sin verksamhet, borde detta självklart göras även i resten av stadens verksamheter, speciellt där man har ett större fastighetsbestånd samlat, som till exempel hos fastighetsnämnden.

Men eftersom vi just har uppfattat att det inte finns någon proaktivitet i den grönbå majoriteten är jag väldigt glad att Vänsterpartiet har tagit fram denna motion och att vi kan yrka bifall till den. För självklart måste vi ta den här chansen att genomföra den smarta energieffektiviseringen även i stadens övriga fastighetsbestånd. Bifall vår reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 220

M a l i n E r i c s o n (FI): Det är viktigt att vända på alla stenar för att komma vidare med klimatbesparingar. Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen i kommunstyrelsen.

§ 39 Förskolans barngrupper – arbetsvillkoren för barn och personal

Anförande nr 221

C e c i l i a H e r r s t r ö m (V): Fullmäktiges ordförande, ledamöter och åhörare! I svaret på motion 47 står det: ”En kvalitativ förskola är en viktig nyckel för barns utveckling.” Exakt – men det är just det som är avsikten med åtgärderna i vår motion nummer 47. Lyssnar man, som vi, på dem som arbetar i verksamheten får man ständiga rapporter om hög arbetsbelastning, stress och en känsla hos medarbetarna av att inte räckta till. Man anser sig inte få möjlighet att göra sitt viktiga arbete på bästa sätt utifrån tankarna i läroplanen och andra styrdokument.

Vad behövs då för att förändra detta, för att kunna ge medarbetarna de förutsättningar som behövs för att de ska kunna ge barnen bästa möjliga start på det livslånga lärandet, som förskolan är den del av? Jo, det behövs mindre barngrupper, högre personaltäthet och trygga anställningar för alla i verksamheten. Staden måste erbjuda en bra arbetsmiljö som minskar personalomsättningen och sjukfrånvaron, för det är i detta sammanhang en viktig förutsättning.

Det behövs också medarbetare med specialkompetens när det gäller barn med speciella behov – ett team av kunnigt folk som kan stötta dem som arbetar bland barnen i verksamheten. Och det behövs ett system med fasta vikarier – allt för en trygg kontinuitet i vardagen för alla barn som går i en förskola i Stockholms stad.

Dessutom behövs att staden som arbetsgivare ger bästa möjliga förutsättningar för förskollärare att få ut sin planerings- och utvecklingstid, då detta är av stor vikt för en bra, kvalitativ verksamhet och för att alla ska känna att de gör ett bra jobb. Detta ska naturligtvis gälla alla, oavsett i vilken stadsdel förskolan ligger. Därför anser vi att det är viktigt att vi har likformighet över hela staden när det gäller förskolornas förutsättningar för en bra verksamhet. Detta är ett ställningstagande som vi delar med de fackliga organisationerna på förskolorna.

I dag möts förskolorna i stället gång på gång av effektiviseringar i ena änden och ökade kvalitetskrav i den andra. Högre kvalitet är naturligtvis bra, men det måste mötas upp med verklighetsbaserade insatser och tillräckliga resurser. Det är med anledning av detta vi i motionen tar upp de åtta åtgärder som behövs för att leda förskolan i rätt riktning. Därför yrkar jag på bifall till motion 47.

Anförande nr 222

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande, åhörare och fullmäktige! Avsikten med denna motion är att förbättra förutsättningarna för personalen, rektorerna och barnen ute på förskolorna. Vi är mycket oroade över de rapporter vi nu har hört under lång tid om den höga arbetsbelastningen och den samvetsstress som personalen ute på förskolorna känner. De har haft en väldigt tuff period under pandemin. De känner sig slitna och har gjort det under väldigt lång tid. Det är mer akut nu, efter denna ökade arbetsbelastning, att verkligen agera.

Forskningen visar väldigt tydligt att mindre barngrupper skapar bättre förutsättningar att erbjuda en trygg och bra lärmiljö enligt läroplanens intentioner, inte minst för de yngsta barnen. Det är därför dags att majoriteten tar ansvar för situationen och ger förskolan de resurser som krävs för att klara av det viktiga uppdrag den har.

Barnens tid i förskolan är viktig och spelar en avgörande roll för deras livslånga lärande och deras framtida skolgång. Med en målmedveten satsning på förskolan, som ger förutsättningar för den personalförstärkning som förskolorna behöver, kan vi äntligen komma till rätta med de enligt oss alltför stora barngrupperna.

Jag noterar i dina synpunkter, Isabel, att du inte riktigt ser denna verklighet ute på förskolorna. Du hänvisar till det uppnådda KF-målet om 16 barn. Det låter ju fint, men om man har varit ute på förskolorna och jobbat, som både Cissi och jag har gjort, vet man att det är under en kort period man når detta mål. Sedan ökar barngrupperna alltmer. Så här års, på våren, är det överinskrivningar på varenda avdelning. Syskongrupperna har över 20 barn per avdelning. Småbarnsgrupperna har minst 16 barn; det är inte ovanligt med fler. Allt fler barn har också långa dagar nu, så personalen ska sträckas ut över en längre tid. Det gör helt enkelt att personaltätheten är mycket lägre än den ser ut i statistiken.

Detta kan ändras genom att vi anställer fler förskollärare och barnskötare så att vi kan minska barngruppernas storlek och öka personaltätheten och säkerställa att alla barn får den undervisning och den omsorg de har rätt till – att de blir sedda varje dag på förskolan.

Med Vänsterpartiets budget skulle detta vara möjligt att genomföra. Därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 223

M a r i a J a n s s o n (FI): Feministiskt initiativ ställer sig bakom Vänsterpartiets motion och reservation i kommunstyrelsen. Detta är en av de frågor som Feministiskt initiativ har drivit ända sedan starten för partiet. Det har varit en av de viktigaste frågorna – det handlar om barnomsorgen.

Man kan tänka att barnomsorgen är löst. Jag tror att man väldigt ofta tänker: Den här frågan har vi redan löst; alla har barnomsorgsplats. Men det man ibland glömmer bort och som jag tycker att den här motionen sätter fingret på, men som även pandemin har visat, är att vi har varit så måna om att beskriva förskolorna som utbildning att vi lite har glömt bort att de också är till för att vuxna ska kunna arbeta. Man har sina barn i förskolan för att de ska få omsorg när man själv inte är där.

Detta betyder att barnen också, förutom de styrda lekarna och aktiviteterna som ska öva språk och andra färdigheter, som är otroligt viktiga – vi har en jättefin förskolepedagogik, tycker jag, både i staden och i hela Sverige – ska få leka fritt. Och detta är det svåraste, säger mina kompisar som jobbar i förskolan. När man har så stora grupper krävs det nämligen att man hela tiden delar in barnen i små enheter, där personalens ansvar för vissa barn är väldigt strikt ordnat. Det är helt enkelt svårt att

hantera, när man har kanske sju åtta barn att ta hand om, att barnen springer omkring och gör det som faller dem in. Detta är något som barn också har behov av.

Om man har 4,9 barn betyder det inte att man alltid har det. Det kan betyda att en personal har hand om åtta barn därför att en annan personal måste gå undan och göra något som kräver mer fokus och där det måste vara färre barn.

Större grupper kräver också mer strömlinjeformade barn. Detta skapar problem för alla barn som inte passar in i den strömlinjeformade mallen – barn med olika typer av funktionsvariationer, neuropsykiatriska funktionshinder etcetera. De rutiner som man tvingas upprätthålla för att få personalen att räcka till under dagen är svåra att avkoda för barnen. Varför är det så här i dag? Det var ju på ett annat sätt i går. Varför är den här personalen här i dag? Det var annan personal här i går.

Fasta barngrupper är alltså något som man skulle kunna lägga till, vilket vi driver i Feministiskt initiativ, liksom små förskoleenheter med lite färre barn.

Bifall till motionen och Vänsterpartiets yttrande!

Anförande nr 224

J o a k i m H e d e l i n (-): Fru ordförande! En fråga: Hur gör man i andra, jämförbara städer? Detta problem kan inte vara isolerat till Stockholm; det måste finnas i hela världen. Vad har man för lösning på det här problemet i andra städer?

Anförande nr 225

M a r i a J a n s s o n (FI): Jag kan inte riktigt svara på hur man gör i andra städer. Det man kan se generellt är väl att det har blivit mindre resurser till förskolan, inte bara i Stockholm, sedan 90-talet. Men jag kan inte svara på hur man löser alla dessa problem i andra städer.

Anförande nr 226

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Tack för en viktig motion! Jag instämmer verkligen i mycket av det ni talar om, naturligtvis. Jag tycker att det är viktigt att vi har en bra arbetsmiljö i förskolan och att vi har små barngrupper. Och jag tycker att vi också försöker arbeta efter de målsättningarna. Vi har som målsättning att ha 16 barn i barngrupper, 18 i större och 14 i mindre. Detta är inte minst ett sätt att kunna mäta, både på lång och kort sikt och i förhållande till andra kommuner. Så jag tycker att det är bra att vi har ett fast antal. Sedan kan man alltid diskutera vilket det ska vara.

Jag kanske också ska skryta lite: Jag har också jobbat mycket på förskola, så jag är inte helt rudis vad gäller den miljön. Jag var så sent som i fredags på en förskola och pratade med personalen där om hur det är, vilka utmaningar de har och hur de tänker kring sitt arbete. Vi diskuterade mest övergången mellan skola och förskola – det ska jag inte diskutera just nu.

Men vi måste påminna oss om att Stockholms förskolor hör till de mest uppskattade verksamheter vi har i staden. Vi får alltid högsta betyg från våra föräldrar och våra brukare när det gäller förskolan. Det tycker jag är oerhört roligt att se. Men vi har ungefär 970 förskolor i Stockholm, och vi har 13 stadsdelar som ytterst ansvarar för dem. Det är naturligtvis en stor utmaning att ha samma höga kvalitet överallt under årets alla dagar, för förskolan är ju öppen under i princip hela året.

Jag vill också påminna om att i princip alla förskolor, med några undantag, höll öppet under hela pandemin och gjorde en fantastisk insats. Det ska vi tacka dem för varje dag när vi kommer till förskolan, för det var fantastiskt.

Vi som har jobbat med skolfrågor i många år kan också vara lite självkritiska. Vi har i många år pratat om tidiga insatser i skolan och jobbat för detta, och jag är väldigt stolt över att vi har kommit ganska långt i den frågan. Men jag tror verkligen att nästa steg blir att satsa på tidiga insatser i förskolan, för det är där man kommer att kunna göra skillnad. Vi måste tidigt börja med det språkutvecklande arbetet i förskolan. Vi måste säkerställa att barnen är med och räknar matte på det sätt som barn ska, beroende på ålder, naturligtvis, och att vi förbereder dem för den skolgång de har framför sig.

Jag tror att det finns mycket att göra i förskolan, men det är som sagt en väldigt fin verksamhet.

Anförande nr 227

R i c h a r d Å k e s s o n (MP): Fru ordförande, fullmäktige, ledamöter, åhörare! Detta är en väldigt viktig frågeställning; jag instämmer gärna i det. Förskolan är, som vi väl alla i den här salen är överens om, en oerhört viktig start för stadens barn – starten på det skolarbete som följer när man så småningom blir äldre. Vi gör mycket, och vi arbetar naturligtvis hårt för att det ska bli bättre och bättre i dessa frågor. Men visst finns det saker kvar att göra.

Man kan, tycker jag, bredda perspektivet lite och se att det finns fler aspekter än bara barngruppens storlek som avgör kvaliteten på verksamheten. Det handlar om lokaler, antalet legitimerade pedagoger och så vidare. Satsningen på ledarskapet i förskolan är inte minst viktig i sammanhanget.

Vi får sedan en tid en förskolerapport varje år, och det är ett nytt verktyg som har blivit väldigt användbart för att få grepp om den aktuella situationen i förskolan, ur en mängd olika synvinklar, dessutom. Vi har i årets budget ett uppdrag till både utbildningsnämnden och stadsdelsnämnden för att stärka uppföljningen och därmed utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Det sker alltså saker, men jag instämmer absolut i att vi kan bli ännu bättre på detta område, även om det är roligt att konstatera att våra brukare, som borgarrådet nämnde, är väldigt nöjda med verksamheten.

Man kan till exempel med utgångspunkt i förskolerapporten konstatera att det finns områden som behöver förbättras. Det gäller inte minst likvärdigheten, vilket för övrigt också är en fråga som nämns i motionen. Jag håller gärna med om att vi måste arbeta mer där, och det är något som Miljöpartiet ämnar fortsätta med och bidra till.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

§ 41 Svenska flaggan ska garnera stadshusets tomtområde

Anförande nr 228

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag hoppas på en konstruktiv och bra debatt. Svenska flaggan är ju en symbol för Sverige. Som motionen tar upp anser vi att om vi använder den svenska flaggan mer i det offentliga rummet stärker vi också flaggans symbolvärde, vilket vi tycker är väldigt viktigt. Jag kan läsa i en del av remissvaren att det har blivit betydligt bättre de senaste åren, vilket självklart är positivt.

Det brukar raljeras en del över den här frågan, inte minst när vi har vår budgetdebatt, vilket är tråkigt, tycker jag. Men vi kan konstatera att det i ett av remissvaren framgår att en liknande fråga lyftes 2008 av Moderaternas Bo Bladholm.

Fru ordförande! Jag tycker att det är viktigt för att lyfta svenska flaggans symbolvärde att vi helt enkelt flaggar här på Stockholms stadshus betydligt mer än vi gör. Jag yrkar bifall till motionen och hoppas att hela rådssalen kommer att bifalla den.

Anförande nr 229

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag ska försöka att inte raljera alltför mycket i denna fråga. Men det är förvånansvärt att Sverigedemokraterna kan vara så otroligt fixerade vid den svenska flaggan. Jag tycker att svenska flaggan är en fantastisk symbol för vårt land; det är inte detta det handlar om. I stället handlar det om något slags extrem fixering vid olika regler kring hur det ska flaggas och inte flaggas vid Stadshuset.

Tidigare i kväll pratade vi om svensk kultur. På vilket sätt vi hanterar den svenska flaggan är faktiskt en del av den svenska kulturen. Vi har, precis som ni skriver, en viss restriktivitet i hur vi använder vår flagga, när den ska hissas och halas och sådana saker. Det är en väldig skillnad – vi kan bara gå till Danmark, till exempel. De jobbar med sin flagga på ett helt annat sätt än vi traditionellt sett har gjort i Sverige.

Här har Sverigedemokraterna andra ingångar. Jag har faktiskt läst lite av er kulturbudget, och den är ju spännande på många sätt. Detta tillhör faktiskt ämnet, fru ordförande. Det handlar om flaggning i Stockholms stad, och ni räknar upp olika flaggstänger och var de står i staden. På Norrbro används de på sommarhalvåret och liknande. Men det ska också finnas tre olika nivåer av officiell flaggning vid Stadshuset: full flaggning, stadshusflaggning och flaggning av honnörstrappan. Sedan kommer det genomgångar av vilka som är de allmänna flaggdagarna. Det är så brett utskrivet att det nästan är som att ni vill fylla ut sidorna i kulturbudgeten. Jag tycker att det är väldigt konstigt.

Som jag har nämnt tidigare, även i kväll, är jag faktiskt lite förvånad och rätt irriterad över att ni inte ens i er kulturbudget bemödar er att lyfta till exempel Sveriges och Europas största kulturskola. Det är lite grann ett underbetyg för er kulturbudget.

Jag tänker med dessa ord tacka för motionen, men jag tänker ändå yrka på kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 230

K r i s t i n a L u t z (M): Fru ordförande, åhörare, ledamöter! Det här är, om jag inte minns helt fel, tredje gången jag får prata flaggor med Sverigedemokraterna, i olika varianter. Jag tänkte inte på något sätt raljera utan bara berätta för Sverigedemokraterna att det redan i dag faktiskt flaggas. Flagging är på alla sätt och vis ett sätt att visa att Stockholm är en öppen och frihetlig stad, som är öppen för internationella samarbeten, uppskattar besökare från hela världen och uppmärksammar de nationella minoriteterna.

Men hur flaggning ska ske i Stockholms stad regleras i förordningen om allmänna flaggdagar. Det hade vi en lång diskussion om förra gången jag debatterade en motion om flaggning med er. Detta är uppbyggt på svenska traditioner och flaggregler. Man kan fråga sig varför staden skulle gå emot traditionerna när det gäller hur vi flaggar.

Jag förstår inte heller riktigt hur detta ska fungera, för det framgår inte i vare sig reservationen eller motionen. Vi har ju redan en flagga som sitter uppe dygnet runt. Den får göra det för att den är belyst. Flaggor ska tas ned klockan nio om de inte är belysta, men vi har en flagga på Hantverkargatan som är belyst 24 timmar om dygnet. Jag vet inte vad ni menar. Ska vi garnera hela Stadshuset i någon stor flagga, och hur ska detta ske rent praktiskt?

Jag tycker liksom ni att det är en stolt symbol som vi ska använda, men det ska ske enligt de regelverk som finns. Jag förstår inte riktigt vad det är vi ska göra utöver det som finns i dag.

Anförande nr 231

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Precis som du nämner har det hänt mycket sedan motionen lämnades in, bland annat att vi nu har en flagga som är belyst. Vår motion kanske ändå har snabbat på den processen. Det är glädjande att du i alla fall säger att det är positivt att vi har åtminstone en flagga på stadshusgården.

Anförande nr 232

K r i s t i n a L u t z (M): Jag tycker absolut att det är positivt, och jag tycker också att det ger en annan känsla till området att den är belyst, framför allt på kvällstid under den mörka delen av året.

§ 42 Stockholms förskolegårdar

Anförande nr 233

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! Detta är en motion som fått väldigt mycket positiva synpunkter från olika förvaltningar, bland annat. Det är mycket positivt. Det är tydligt att de instämmer i vikten av att skapa en för staden gemensam målbild av vilka kvalitetskrav som bör ställas på förskolegårdarna.

Förskolegårdarnas storlek och utformning är en grundläggande förutsättning för att förskolan ska kunna fullgöra sitt pedagogiska uppdrag. För att ge alla förskolebarn verkliga möjligheter att ha en bra utemiljö behöver gårdarnas storlek synliggöras tidigt i bygglovs- och exploateringsärendena. Uppgifter som fryta per barn med mera kan ge en tidig indikation om huruvida en relativt liten yta kan kompenseras med kompletteringsinvesteringar eller om ytan är så liten att en annan placering av förskolan i stället ska övervägas.

Forskningen visar också att det är viktigt att den sammanhängande lekytan redovisas. Detta är till och med viktigare för lekvärdet än själva ytan per barn. Antalet barn på en förskola har också stor betydelse för om det går att bygga en förskolegård av bra kvalitet. Som flera förvaltningar påpekar ger många barn på en begränsad yta högre driftskostnader för både förskolegården och de närliggande parkerna – något man också behöver vara medveten om och ta höjd för. Det behövs helt enkelt en fungerande samplanering mellan förskolan och området omkring, parker och så vidare, men också ökade medel för att drift och reinvestering i ytor med högt samutnyttjande ska kunna ske.

Stockholm är en växande stad med begränsad yta varför det är viktigt att ha ett tydligt beslutsunderlag tidigt i processen. Vår uppfattning är att det redan i markanvisningsskedet bör anges i vilken grad samnyttjande av en yta förväntas, hur väl förskolegården fungerar, med hur täta intervall upprustning kommer att behövas och hur intensiv drift som kommer att krävas i relation till alla dessa förhållanden.

Vi anser också att riktlinjer för lekvärdesfaktorer ska tas fram. Funktionsprogram för att beskriva lekvärdet bör vara något som alla stadsdelsnämnder ska ta fram utifrån de lokala förutsättningarna. Det arbete som gjorts av Enskede-Årsta-Vantör kan man utgå från.

Med dessa tillägg tror vi att man skulle kunna åstadkomma mycket bättre miljöer för förskolebarnen. Detta är också något som har visat sig väldigt viktigt nu under pandemin, när en stor del av verksamheten har skett utomhus.

Bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 234

M a r i a J a n s s o n (FI): Jag vill börja med att säga Feministiskt initiativ ansluter sig till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen och därmed bifall till motionen.

Jag tänkte berätta en liten anekdot. En av mina vänner hade sin treåring med sig till mormor och morfar under påsklovet. De bodde ute på landet och vistades ute väldigt mycket hela veckan. Sedan kom de hem, och klockan sex varje morgon vaknade treåringen, gick ut i hallen och hämtade sina skor, slängde dem på mammas och pappas säng och förklarade: Gå ut! Barn trivs ute. Alla är överens här.

I svaret på motionen handlar det framför allt om rörelse. Rörelse kan man naturligtvis få även inne. Det jag tycker är viktigt med alla de byråkratiska ord vi slänger oss med – kvadratmeter, friyta, lekvärdesfaktorer och så vidare – är att det ska finnas en utemiljö som uppmuntrar till upptäckande och variation i barnens lekande: en liten bit gräs, en liten kulle, ett träd – något man kan göra som är en del av naturen. Jag ser att Daniel sitter och ler.

Det är bra att vi alla är överens. Men det vore bättre om vi också biföll motionen.

Anförande nr 235

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Tack för motionen! Vi fortsätter prata förskola – det tycker jag är jätteroligt och jätteviktigt.

Jag återkommer till det stora antal förskolor vi har i Stockholm. Vi har ungefär 970 förskolor som är placerade överallt i staden. Senast i fredags var jag på en förskola precis intill Vasaparken. Den ligger i en bostadsrättsförening, i bottenvåningen. Det är en ganska knepig lokal men med en skön gård utanför. Jag var också i Farsta för ett tag sedan. Där var det en mer klassisk förskolebyggnad med sex avdelningar och en fantastisk gård med ett skogsparti och så vidare. Jag var i Tensta, på en annan förskola med den nya arkitekturen som vi nu arbetar mycket med på förskolor med sex avdelningar. Där fanns också en gård med stora grönområden. Jag var i en ganska liten förskola på Södermalm med en väldigt liten gård, där man hade strategin att alltid gå till Stora Blecktornsparken och ha sin verksamhet.

Det jag försöker säga är att det ser oerhört olika ut i den här staden. Det gör det för att folk väljer att bo lite olika, och det tycker jag är bra. En del väljer att bo i innerstaden, på Östermalm, och ha förskolan i en ganska liten lokal. Andra väljer att bo ute i Farsta, där man har mer grönområden och större förskoleplatser. Det handlar lite om föräldrarnas valfrihet. Vi har inte möjlighet att skapa de stora gårdarna på Östermalms förskolor, tyvärr.

Jag tycker därför att den satsning på rörelse som vi har gjort under den här mandatperioden har varit oerhört positiv. Det har verkligen stimulerat. Jag var så sent som för några veckor sedan också på en förskola där barnen visade mig hur de gjorde med sin rörelse. På förskolans ena sida fick man bara gå baklänges, blev jag upplyst om. Det var ganska svårt, men jag klarade av det.

Barn är som de är. Tack och lov anpassar de sig till de miljöer de vistas i. Alla vi som sitter i denna församling skulle nog önska att vi hade stora, härliga gårdar med mycket träd och buskar och mycket plats för rörelse. Men så ser inte verkligheten ut. Föräldrar väljer att bo i innerstaden. De gillar att gå i parken. Då blir förskolan utan dessa

fantastiska gårdar som vi alla önskar oss, men jag tycker att vi ska vara stolta över förskolan i Stockholm.

Anförande nr 236

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! Jag håller med om att det ser väldigt olika ut. Det är också därför vi lyfter detta med lekvärdesfaktorer som ett sätt att öka kvaliteten och hitta andra ingångar för att lösa detta. Vi kan kanske inte ha en exakt siffra men ett sätt att kompensera när man vet att det är för trångt. Utslussningsgårdarna ger ju ingen kvalitet över huvud taget, utan vi måste kunna hitta sätt att skapa bra utemiljöer på flera olika sätt. Jag var själv och besökte en förskola i Köpenhamn som använde takytor.

Det finns alltså flera olika sätt att komma till rätta med detta, bland annat lekvärdesfaktorer. Hur ställer ni er till dem?

Anförande nr 237

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Jag tycker att det låter spännande. Jag är för ständig utveckling och tycker att det är jättebra om vi kan hitta olika metoder och strategier för att skapa så bra miljöer som möjligt för våra barn. Vi tittar alltså gärna på detta. Men när det gäller just den här motionen bifaller vi kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 238

J o a k i m H e d e l i n (-): Fru ordförande! Stockholm ska vara världsledande avseende införandet av klimat- och miljömål. Jag hör inga sådana ambitioner när det gäller våra barn. Har vi inte ambitionen att vara världsledande när det gäller förskola och skola?

Anförande nr 239

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag tror att det är en gemensam målsättning vi har i den här församlingen, oavsett partifärg: att vi ska ha världens bästa skola och förskola i Stockholm.

Anförande nr 240

L e n n a r t T o n e l l (MP): Ordförande, fullmäktige och ledamöter! Detta är en gammal fråga. Jag är ersättare i stadsbyggnadsnämnden, och jag har tidigare suttit i exploateringsnämnden. Jag har nästan alltid ställt frågan: Hur stora blir dessa förskolegårdar? Vi har ju planerat och byggt väldigt många förskolegårdar. I många fall tycker jag faktiskt att de är väldigt små och håller dålig kvalitet.

Jag har jobbat med detta på lite olika sätt. För fyra fem år sedan gick jag tillsammans med mina studenter igenom i stort sett alla förskolegårdar i Västerort. Vi gjorde bullermätningar och ljusmätningar och tittade på vilken kvalitet gårdarna höll och hur

stora de var. Detta var alltså fem sex år sedan, och resultatet var faktiskt ganska skrämmande.

En sak jag tittade på, vilket egentligen inte var avhandlingens uppgift, var om det var någon skillnad mellan de förskolor som drevs som friskolor och de kommunala. Jag kunde konstatera att friskolorna var mycket sämre när det gäller förskolegårdarna. Men det var inte avhandlingens uppgift, utan jag tittade på det sedan, i efterhand.

På senare år har antalet avdelningar ökat mycket. Vi bygger nu upp till tio tolv avdelningar i förskolorna. Det är alltså väldigt stora skolor, i flera våningar; det är väldigt populärt. Då måste man också tänka på vilken utemiljö de har och dimensionera den. Det sägs då att man kan släppa ut barnen vid olika tidpunkter och fixa det på det sättet. Man vinner vissa fördelar när det gäller personal och sådant, men jag tycker nog att det vi har byggt i många fall – vi måste faktiskt vara självkritiska här – inte håller tillräcklig god standard och kvalitet när det gäller förskolegårdarna. Det måste jag erkänna, och jag har själv varit delaktig i det, naturligtvis.

Men jag ställer frågorna. Det var det jag ville säga.

Anförande nr 241

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Hej, Lennart! Som du säger är detta ingen ny fråga. Den har till exempel varit uppe i stadsbyggnadsnämnden många gånger.

Jag tycker att det kändes lite sorgligt när skolborgarrådet på något sätt abdikerade och sa att det inte går att göra så himla mycket utan att vi får acceptera de villkor som finns i Stockholm. Jag undrar lite grann vad du tänker om detta. Går det egentligen inte att göra mer? Går det inte att göra större ansträngningar? Om man ska kunna använda sig av de små ytor vi har behövs till exempel ännu bättre resurser i förskolorna så att man faktiskt kan gå ut och göra aktiviteter på andra ytor, tänker jag.

En annan reflektion jag har gjort den senaste tiden gäller padelarenorna. Det har, känns det som, varit så lätt att skapa ytor för padel. Borde vi inte också kunna skapa ytor för våra barn på liknande villkor?

Anförande nr 242

L e n n a r t T o n e l l (MP): Jo, naturligtvis. Det är, som jag förstod när jag satt i exploateringsnämnden, mycket en ekonomisk fråga att ha tillräckligt stora ytor. Man måste se det på det sättet.

I vissa fall har vi, tycker jag, fått förskolegårdar som är överplanerade. Det är lite farligt att sätta landskapsarkitekter att planera en förskolegård. Då blir varenda kvadratcentimeter planerad, och så tycker inte jag att man ska göra. Man bör lämna en del, och allra helst ska man lämna natur, som ni har tagit upp här tidigare. En blocksten eller något sådant är underbart; det är där de klättrar. Om man lämnar lite hasselnår och sådana saker är det där barnen befinner sig, och så lämnar de dessa fina

lekapparater. Jag har tagit bilder på detta och visat hur barn beter sig, om det finns möjligheter.

Anförande nr 243

J o n a s S a n t e s s o n (V): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Vi fick höra att förskolegårdarna är små för att föräldrar väljer att bosätta sig i innerstaden, till exempel. Enligt denna retorik är det alltså inte alls vi politiker som styr detta, utan det är föräldrarnas eget fel.

Som ett exempel ska vi på torsdag i stadsbyggnadsnämnden fatta beslut om antagande av ny detaljplan för en förskola i Blackeberg, på fastigheten Dansken 1. Boverket rekommenderar en förskolegård på 40 kvadratmeter per barn. Jag har fått höra att detta inte alltid är lätt att uppfylla – så är det absolut inte, och det finns andra faktorer som överväger. Men på denna förskola, som började planeras 2020, kommer det att bli en förskolegård på 14 kvadratmeter per barn. Förskoletomten var liten från början. Vi har kommenterat detta flera gånger; det har varit tydligt från början. Det är tydligt att det helt enkelt inte finns intresse av att ändra detta.

Det handlar i detta fall, som så många andra gånger, om att det på befintlig tomt inte går att trycka in hur många barn, hur stora förskolor eller hur många avdelningar som helst. Det går inte att anpassa tomten efter verksamheten, utan det är snarare tvärtom: Vi måste anpassa verksamheten och antalet avdelningar vi kan ha efter hur stor tomten är.

Bifall motionen!

§ 44 Minskning av allmän visstidsanställning i förskola och skola

Anförande nr 244

T i n a K r a t z (V): Detta tycker jag är en jätteviktig motion. Även om vi har nått stora framgångar utifrån de initiativ som togs under den förra rödgrönrosa majoritetens period finns det fortfarande en stor problematik med allmänna visstidsanställningar i dessa verksamheter. De åtgärder och riktlinjer som initierades för att öka kvaliteten i rekryteringsförfarandet var bra och goda, men fortfarande har var tionde barnskötare och var femte elevassistent en allmän visstidsanställning. Det finns en hel del kvar att göra för att komma till rätta med den här problematiken.

Takten i utfasningen av allmän visstidsanställning behöver öka. Ett sätt skulle vara att nå en partsgemensam överenskommelse med de fackliga företrädare som företräder dessa individer. Tillsvidareanställningar skapar bättre förutsättningar att både rekrytera, utveckla och behålla medarbetare. Det ger också bättre förutsättningar att kompetensutveckla och öka kvaliteten i verksamheterna.

I de fall där man har elever och barn med särskilda behov och anställer en person för verksamhetsstöd tycker man att man inte kan anställa för längre tid än man vet att man har elever eller barn. Men vi vet också att detta behov är nästan konstant, speciellt på enhetsnivå i stadsdelarna, exempelvis, eller i skolorna. Man skulle alltså mycket väl kunna ha fasta anställningar också för personer som jobbar som elevassistenter och stöttar i verksamheter som har många barn med särskilda behov.

Det krävs en organisering och ett genomtänkt arbete för att verkligen nå hela vägen fram och göra de stora skillnader som verkligen skulle förbättra verksamheternas kvalitet på lång sikt. Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen och till motionen.

Anförande nr 245

M a r i a J a n s s o n (FI): Feministiskt initiativ ansluter sig till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen och därmed bifall till motionen. Jag tycker att det är jättebra att vi har haft de här motionerna ihop när vi har pratat om förskolan och ganska många av de delar som man skulle önska att vi kunde uppfylla: mindre barngrupper, mindre enheter, bättre fysiska förutsättningar i form av skolgårdar och dessutom bättre villkor för personalen.

Minskning av visstidsanställningar gör det lättare att rekrytera. Ett av stadens stora problem är att rekrytera personal till förskolorna. Det är bättre för barnen, som får en mer fast och trygg miljö med samma personal. Och det är bättre för personalen, som kan känna sig trygg med att ha en anställning under en längre tid och kan ta lån på banken och andra icke oväsentliga saker. Så bifall!

Anförande nr 246

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Hej, alla kära medlemmar av kommunfullmäktige! Är ni vakna? Vi pratar förskola här. Vi hoppas kanske på att snart få avsluta den här dagen och gå hem, men det vet vi inte om vi får.

Jag tycker naturligtvis att de frågor om förskolan som vi har diskuterat i kväll är jätteviktiga. Vi är oroväckande överens i dessa frågor. Visst tycker jag också att visstidsanställningarna ska minska på våra förskolor; det är absolut en målsättning. Vi arbetar ganska mycket med dessa frågor.

Den stora utmaningen när det gäller förskolan är att hitta personal. Vi skulle naturligtvis vilja utöka andelen förskollärare, exempelvis, och säkerställa att alla som arbetar i förskolan har utbildning. Detta jobbar vi med varje dag. Men det är en stor utmaning med tanke på att vi inte har tillräckligt många som utbildar sig till yrket. Den stora utmaningen är alltså att stimulera fler att börja jobba som förskollärare och att bli barnskötare. Detta är utbildningsförvaltningens och stadsdelsnämndernas stora arbete, som de håller på med just nu.

Jag tror alltså som sagt att vi är rörande överens. Jag yrkar därmed bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut och önskar alla snart en god natt!

§ 45 Utred möjligheterna att inrätta ett svenskt språkmuseum

Anförande nr 247

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Att göra Stockholm mer attraktivt för besökare är självklart en prioriterad fråga. Det skapar både arbetstillfällen och skatteintäkter för staden. Vi kan också se att vissa instanser är positiva till denna motion, vilket självklart är glädjande. Vi tror att ett språkmuseum av den här sorten skulle kunna bli ett bra komplement till det utbud av museer som redan finns i Stockholms stad.

Sverige har en rik språkhistoria med till exempel olika dialekter. Det finns även dialekter i Gammalsvenskby i Ukraina. Det svenska språket är, även om Vänsterpartiet kanske inte håller med om detta, en del av vår svenska kultur och vårt kulturarv, som vi självklart ska värna och föra vidare till kommande generationer. Låt oss därför i ett första steg bifalla denna motion om att utreda möjligheterna till ett svenskt språkmuseum här i Stockholms stad.

Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 248

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Såvitt jag vet finns dessa verksamheter. Inte minst har vi hela Nordiska museet, som inte har sysslat med annat i över hundra år. Dit kan man gå, och det är en turistattraktion; jag kan rekommendera den.

Anförande nr 249

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Det är jättebra att de har en verksamhet som tar upp detta. Men vi anser att man kan göra detta betydligt bredare. Vi tycker ändå att det svenska språket, med dess historia och så vidare, är värt ett eget museum. Vi tror att det skulle kunna bli en besöksattraktion.

Anförande nr 250

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholm har verkligen ett rikt utbud av verksamheter, museer och bibliotek som synliggör och lyfter det svenska språket och dess historia. Därutöver har vi också såklart ett viktigt ansvar att lyfta de nationella minoriteternas språk men också den mångfald av språk som Stockholm faktiskt består av.

Som jag redan har sagt har våra bibliotek en extra viktig funktion när det handlar om tillgång till litteratur och kunskap men också tillgång till språket. Jag tycker att de redan existerande verksamheter vi har, som också är viktiga för besöksnäringen och viktiga besöksmål, bidrar till att både visa på Stockholms och det svenska språkets historia och, som Stadsmuseet, visa på den kultur vi har i Stockholm.

Men nu är frågan om vi ska ha ett kommunalt museum som har ansvar för att beskriva det svenska språket och dess historia. Det tycker inte jag, och det är därför vi skriver

och föreslår det vi gör: att detta inte huvudsakligen är en kommunal uppgift utan att ett sådant museum i så fall skulle passa bättre på nationell nivå.

Martin lyfte också dialekter. Jag är faktiskt inte helt säker på om just Stockholm är den bästa platsen om man vill framhäva de olika dialekterna. Man kanske kan hävda att Stockholm är just den gryta där alla dialekter varvas, och då kanske det hade haft sin plats. Men som sagt, vi anser att detta i så fall skulle vara på nationell nivå.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 251

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag tycker precis som kulturborgarrådet att detta är en ganska rolig och intressant idé, men den passar bättre på riksnivå. Den är extra intressant med tanke på den diskussion vi nyligen hade om en motion som handlade om att stödja svensk kultur. Jag tror nämligen att det skulle vara ganska nyttigt för motionärerna själva att gå runt i det föreslagna museet och med förundrade ögon kunna ta del av hur framför allt olika utländska influenser påverkat svenska språkets utveckling och därmed också tänkande och levnadssätt samt också varit en del i att ständigt utveckla vad som är svensk kultur.

Det nämndes också att museet borde handla om dialekter. Dialekter är en följd av att ett språk hela tiden gränsar mot andra språk och att olika delar av till exempel ett land påverkas av vilka språk som talas i närheten. Då får man lite annorlunda uttal, ordval och så vidare, fast det hela tiden finns en koppling till, vanligtvis, den dialekt som talas i landets huvudstad.

Ett sådant här museum skulle kunna visa på själva definitionen av det som driver svensk kultur. Det skulle förmodligen bevisa att detta är något som är rörligt precis hela tiden och därför ganska omöjligt att definiera, till exempel när man ska ge kulturstöd.

Därför välkomnar jag denna idé och hoppas att ni driver den på riksnivå. Det museet skulle nog som sagt bli väldigt intressant att besöka, inte minst för er själva.

Anförande nr 252

E r i k C i m i n i (-): Hej! Jättebra förslag, tycker jag. Självt har jag varit i São Paulo och sett ett språkmuseum där. Det är viktigt för integrationen, minst sagt. Alla här har påpekat hur viktigt det är med hemspråk och hur viktigt språket är för identiteten för alla invandrare och flyktingar – att känna att deras språk faktiskt också är en del av det svenska språket genom historien. Det är inte så att svenska språket har uppkommit från ingenstans, utan det rör sig om influenser från många olika kulturer.

Jag var i São Paulo och såg hur det afrikanska, det japanska, det portugisiska och det spanska språket bildat det brasilianska portugisiska språket. Jag tror att vi har samma sak i Sverige med det svenska språket. Detta är viktigt om man är seriös när det gäller integration och att få människor att känna stolthet. Jag är själv invandrare. Jag är inte en utbölning, utan de ord som jag har fått finns faktiskt integrerade i det svenska språket.

När det gäller detta med språkmuseum kom det också ett förslag från Vänsterpartiet för några år sedan om ett svenskt språkmuseum – nästan exakt samma förslag. Det är alltså inte så långsökt. Jag tycker att det är ett jättebra förslag, och jag hör att ni också säger det. Jag tycker också att det ska vara på kommunal nivå för att visa att intentionen i Stockholm, som är den här smältdegeln, är seriös.

Anförande nr 253

H a s s a n J a m a (V): Jag tänkte inte förlänga debatten, men det har jag gjort nu. Alla säger det men förlänger debatten ändå. Erik, jag undrar bara över afrikanska språket. Det finns 54 länder i Afrika. Jag är född och har mitt ursprung i Somalia, men i grannländer som Etiopien har man ungefär 80 olika språk. När det gäller själva museet vet jag inte – det blir säkert jättebra.

Anförande nr 254

E r i k C i m i n i (-): Okej – de afrikanska språken. Det är många olika. När man tog slavhandeln till Brasilien förde man in kulturer från många delar av Afrika, som påverkade det språk som talas i Brasilien i dag. Det ser man på det här språkmuseet. Nu är inte jag expert på språk, men jag tror att du förstod hur jag menade. Eller? Du förstod inte.

Anförande nr 255

M a l i n E r i c s o n (FI): Jag instämmer i princip. Det vore jättespännande med ett språkmuseum. Jag som är språkvetare tycker att det inte är någon jättedålig idé. Men jag undrar lite över ursprunget till detta och vad ni vill försvara med det.

Jag kan i alla fall rekommendera alla som är intresserade av språk och språkhistoria att gå in på isof.se – det är Institutet för språk och folkminnen, som Språkrådet numera sorterar under. Där finns massor av intressant information, inte bara om språk i sig utan också om platsnamn och sådana saker. Där rekommenderar jag alltså att man går in. Man kan hitta jätteroliga saker där.

Sedan skulle jag faktiskt vilja vända mig till kulturborgarrådet och fråga varför du dissas min dialekt.

Anförande nr 256

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Jag är ledsen över att förlänga debatten, men jag kände att detta ändå är viktigt. Jag skrev en lapp i kulturnämnden när detta ärende var uppe. Jag tror inte att jag och Malin är oense på något sätt – vi bara uttrycker oss lite olika.

Jag tycker inte att detta är ett bra förslag. Sverigedemokraterna kallar sig själva ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn. Nationalismen som ideologi bygger på idén om *ett* folk, *ett* språk, *en* kultur och *en* nation. Förslaget om ett svenskt språkmuseum måste ses mot bakgrund också av detta och av de andra motioner som har lagts fram i dag.

Sverigedemokraterna visar heller ingen respekt för principen om armlängds avstånd, som framgått här i tidigare motioner. I er oppositionsbudget driver ni också att man ska avskaffa hemspråksundervisningen. I vissa kommuner vill ni förbjuda böcker på andra språk än svenska i biblioteken och förbjuda barn att prata andra språk. Detta är en politik som är i strid med de grundläggande mänskliga rättigheterna.

När Sverigedemokraterna vidare utvecklar resonemanget om ett språkmuseum i sin oppositionsbudget står det sådant som att museet skulle vara vägen till en lyckad anpassning för människor som har ursprung i andra länder. Det är tydligt att Sverigedemokraterna ser ett svenskt språkmuseum som ett verktyg för sin assimileringspolitik.

Att aktivt arbeta för att levandegöra och sprida språk är såklart viktigt. Men att endast fokusera på det svenska språket bygger på en okunskap om hur språk utvecklas och hur vi bygger ett Sverige som håller ihop.